

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 584

Poznań, wtorek dnia 17 grudnia 1929

Rok XXIV

O los budżetu

Niezależnie od tego, jak i kiedy skończy się przesilenie gabinetowe, można już dzisiaj powiedzieć, że dwa miesiące obrad sejmowych zostały stracone. Poza dyskusją ogólną w plenium i odesłaniem budżetu do komisji zdolano zaledwie rozdać referaty budżetowe. Mimo jednak, że niektórzy referenci zgłosili gotowość przedstawienia swych referatów komisji budżetowej w najbliższym już czasie, prace dalsze utknęły, albowiem marsz. Daszyński podzielił zdanie przewodniczącego posła Byrki, że w okresie dymisji rządu nie można pracować nad budżetem.

Art. 25. konstytucji zawiera szczegółowe terminy co do uchwalania budżetu. Powiada on, że rząd ma zgłosić Sejmowi preliminarz budżetowy najdalej na 5 miesięcy przed rozpoczęciem następnego okresu budżetowego; ponieważ zaś nasz okres budżetowy rozpoczyna się 1. kwietnia, zatem zgłoszenie preliminarza ma nastąpić przed 1. listopada.

Sejm musi w ciągu 3 i pół miesiąca załatwić budżet i przekazać go Senatowi, ten ma na dokonanie zmian miesiąc czasu, a pozostałe 15 dni pozostawione są znowu Sejmowi celem rozpatrzenia poprawek Senatu.

Jeżeli jedna z Izb opóźni swój termin, to uprawnienia jej przechodzą na drugą. Gdyby więc Sejm w ciągu 3 i pół miesiąca nie uchwalił budżetu, to Senat przystępuje do pracy nad preliminarzem rządowym, nie oglądając się na Sejm. Gdyby jednak i Senat nie zdążył na czas, wtedy ustawą staje się projekt sejmowy, względnie wobec spóźnienia się Sejmu — preliminarz rządowy.

Ze grudnia, w którym sesja Sejmu jest otwarta, będzie dla prac budżetowych mniej czy więcej stracony, to nie ulega żadnej wątpliwości. Natomiast sporną jest sprawa listopada, czyli trzydziestodniowego odroczenia sesji. P. Daszyński, zagajając pierwsze posiedzenie po przerwie, oświadczył wyraźnie, że czas przerwy nie wlicza się do pięciomiesięcznych obrad, wprowadzając w ten sposób niewątpliwie słuszną interpretację, odpowiadającą intencji ustawodawcy, ma on za sobą zarówno prawników, jak i większość Sejmu, ale trzeba pamiętać, że o zamykaniu sesji sejmowej decyduje Prezydent Rzeczypospolitej, a w sprawie interpretacji konstytucji będzie miał głos także rząd, czyli pp. Piłsudski i Car.

Wobec tego Klub Narodowy opracował wniosek, ujmujący brzmienie art. 25. Konstytucji zupełnie wyraźnie w tym sensie, że okres ewentualnego odroczenia sesji nie wlicza się do pięciomiesięcznego okresu prac budżetowych. Narazie wniosek ten znalazł życzliwe przyjęcie u większości Sejmu, ale ponieważ stanowi on zmianę konstytucji, przeto większość ta musi wynosić 3/5, czyli wobec spodziewanego sprzeciwu B. B. wniosek ten musiałby uzyskać poparcie części mniejszości narodowych.

Ze rządowi i jego klubowi nie spieszy się z budżetem, to widać zarówno

Jedenasty dzień przesilenia rządowego

Konferencja na Zamku — Możliwość zlikwidowania przesilenia do świąt Bożego Narodzenia — Środowe posiedzenie Sejmu

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) Dziś o godz. 11 odbyła się na Zamku narada przedstawicieli klubów sejmowych, zaproszonych tam przez p. Prezydenta. Gdy 10 liderów stronnictw: Niedziałkowski, Sławek, Dąbski, Rybarski, Dębski, Chądzyński, Chaciński, Rog, Smulikowski i Rozmarin zasiadli w Sali Rycerskiej, wszedł p. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzystwie p. K. Światalskiego i St. Cara. Ponadto na uboczu usiadł dr. Adam Skwarczyński, radca kancelarii cywilnej oraz stenografka. P. Prezydent, zagajając konferencję oświadczył, że zaprosił na nią także p. Światalskiego, któremu w warunkach wytworzonych nie może powierzyć misji tworzenia przyszłego rządu, ale który przewodniczy b. rządowi, oraz p. Cara b. szefa kancelarii cywilnej, jako znawcę zagadnień konstytucyjnych. Konferencja dotyczyła wyłącznie spraw rewizji konstytucji i stanowiska, jakie zajmuje Sejm w rozwiązaniu tego zagadnienia.

W obszerniej dwugodzinnej dyskusji zabierali głos wszyscy obecni posłowie, których przemówienia były stenografowane. Z przemówień wynikało, że zarówno Sejm jako całość, jak i wszystkie stronnictwa sejmowe, gotowe są przystąpić do obrad nad rewizją konstytucji, do tego jednak wymagane jest istnienie odpowiedniej atmosfery a przede wszystkim poszanowania

prawa. Stanowisko wszystkich stronnictw w zasadniczym ustosunkowaniu się do zagadnienia rewizji konstytucji było jednolite. Pewne tylko odchylenie od tej linii ujawniali przedstawiciele B. B. i B. B. S. pp. Sławek i Smulikowski. Parę minut po godz. 1 p. Prezydent wobec wyczerpania dyskusji podziękował posłom za udział w konferencji. (w)

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) W kołach politycznych panuje przekonanie, że rozwój przesilenia zaczyna przybierać charakter przewidziany przez konstytucję. Liczą się z możliwością zlikwidowania przesilenia w ciągu nadchodzącego tygodnia, mniej więcej do Bożego Narodzenia. (w)

Warszawa, 17. 12. (AW). Zwołane na środę 18. bm. posiedzenie Sejmu wyczerpie swój porządek dzienny w krótkim czasie, bowiem wszystkie trzy sprawy objęte porządkiem dziennym muszą być odesłane do komisji. Wskutek zwołania posiedzenia plenarnego jednak stworzony będzie precedens do odbywania posiedzeń komisyjnych. Przewodniczący komisji budżetowej zapowiedział zwołanie tej komisji na czwartek. W kołach sejmowych uzasadniają konieczność zwołania Sejmu, gdyż przesilenie gabinetowe przeciągnie się jeszcze czas dłuższy.

Lewica „sanacyjna” przeciw monarchistom „sanacyjnym”

Warszawa, 17. 12. (AW). Dnia 15 bm. odbył się zjazd rady naczelnej „Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast” będącego grupą B. B. Przyjęto rezolucję, w której zebrani wskazują na konieczność utrzymania jednolitości i zwartości B. B. Domagają się rów-

nież pohamowania tych czynników bloku, których wyrazem jest „Słowo Wileńskie” a której cechą jest wciąganie nazwiska Piłsudskiego do dowolnych i skrajnie reakcyjnych koncepcji.

Wywóz z Polski

Warszawa, 16. 12. (PAT). Według tymczasowych obliczeń głównego urzędu statystycznego wywóz z Polski w miesiącu listopadzie rb. przedstawiał się jak następuje: wywieziono 2.071.179 tonn towarów. Wartość wywozu wynosiła 256.135 tys. złotych. W porównaniu do października nastąpiło zwiększenie w wadze o 179.632 tonn, natomiast zmniejszenie wartości o 3.292 tys. zł t. j. o 1,2 proc.

Z ważniejszych zmian zaznaczyć należy wzrost wywozu artykułów spo-

żywczych, spowodowany głównie wzrostem wywozu strączkowych (o 3,1 milj. zł) cukru (o 2,5 milj. zł) oraz psaz (o 3,6 milj. zł), następnie wzrost wywozu paliwa (o 6,6 milj. zł), tudzież metali w szczególności cynku (o 5,1 milj. złotych).

Zmniejszył się natomiast wywóz trzody chlewnej (o 5,5 milj. złotych) drewna (o 8,7 milj. złotych), a mianowicie: papierówki (o 2,6 milj. zł), oraz bali i desek (o 3,8 milj. zł).

W dotychczasowych budżetach takie prawo było przyznawane tylko w zastosowaniu do wydatków rzeczowo-administracyjnych w obrębie tych samych działów. Więć n. p. można było zamiast maszyn do pisania kupić samochód, lub zamiast węgla na opał — kilim do gabinetu ministra.

W obecnym budżecie prawo wirement ma być nieograniczone w obrębie całego danego resortu, a w szczególności ma ono dotyczyć także funduszy dyspozycyjnych, co dotychczas było wyraźnie zakazane.

A zatem, gdyby preliminarz rządowy stał się ustawą, mogłoby ministrowie

wie przenosić kredyty z pozycji na pozycje według swego uznania. Tak n. p. sumy, zaoszczędzone na żywnieniu lub uzbrojeniu wojska czy policji, mogłyby służyć na zwiększenie funduszy dyspozycyjnych, z których — jak wiadomo — ministrowie przed nikim się nie wyliczają.

Nie trzeba dowodzić, że taki budżet nie jest właściwie żadnym budżetem. Byłby on tak luźny, że możnaby w nim schować — stukilkudziesięciu posłów, setki agitatorów i kilkadziesiąt deficytowych pism.

Gdyby Sejm został rozwiązany przed zakończeniem okresu pięciomiesięcznego, czyli przed 1. kwietnia, to rząd ma prawo wydatkować jedynie w granicach zeszłorocznego budżetu. Jak z tego widać, dla rządu najlepiej byłoby, nie rozwiązywać Sejmu, ale tak pokierować jego pracami, by nie mógł on w porę uchwalić budżetu. Wtedy weszłoby w życie upragnione luzy, Sejm zamknąłoby się znowu na 7 miesięcy, a potem mogłyby już być wybory, bo — byłoby zabezpieczone przez luzy budżetowe. Zrozumiałe... M. K.

W sprawie obchodu święta wolności w Poznaniu

Niektóre pisma podały program obchodu święta wolności 27 grudnia w Poznaniu. Niestety stwierdzić musimy, że program ten w jednym ważnym punkcie, a mianowicie w sprawie akademii, jaka ma się odbyć dnia tego na auli uniwersytetu, został wbrew pierwotnej uchwale komitetu obchodowego, dzięki usiłowaniom czynników, które w ostatnim czasie wysługują się gorliwie „sanacji”, zmieniony i wypaczony. Dzięki tym zabiegom ma na akademii wystąpić z przemówieniem, prezes t. zw. Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, generał Górecki, którego wystąpienia doniosłość chce się widocznie podkreślić uwagą, że generał Górecki „przybędzie specjalnie do Poznania, celem wzięcia udziału w uroczystości”.

Jak wiadomo, owa Federacja jest organizacją wybitnie „sanacyjną” i wprowadza rozbić w związki i zrzeszenia, które dotąd zgodnie i harmonijnie pracowały na gruncie ziem zachodnich. Dowodem tego Związek Towarzystw Powstańców i Wojaków, którego zarząd główny zdecydował przystąpienie Związku do Federacji, a liczne okręgi przeciw temu stanowczo oponują, wyrażając zarządowi głównemu (z winy jego większości) niezaufanie. W tych warunkach zapowiedziane przemówienie generała Góreckiego na akademii 27 grudnia ma dla tych wszystkich, którzy przeciwni są robocie Federacji, rozbijającej nasze związki, charakter prowokujący.

Ograniczając się narazie do tej uwagi o punkcie programu obchodowego, dotyczącym akademii, zaznaczamy, że do sprawy obchodu święta wolności w dniu 27 grudnia, jako całości, wrócimy w dniach najbliższych.

O granicę polsko-rumuńską

Lwów, 17. 12. (AW). Rozpoczęły się dwudniowe obrady komisji granicznej polsko-rumuńskiej. Obrady toczą się pod przewodnictwem p. Leona Wasilewskiego posła pełnomocnego przy rządzie rumuńskim. Chodzi o załatwienie sprawy Czeremoszu.

B. prezes Komitetu Likwidacyjnego o umowie likwidacyjnej

W sprawie polsko - niemieckiej umowy likwidacyjnej, której czynniki, zbliżone do rządu w dalszym ciągu bronią, zwróciliśmy się do posła prof. Bohdana Winiarskiego, b. prezesa Poznańskiego Komitetu Likwidacyjnego, który wyraził nam następującą swoją opinię:

— Przedstawiałem już to zagadnienie na paru zgromadzeniach, obszernie będzie ono omówione w Izbach Sejmowych, mogę więc tylko ograniczyć się do kilku treściwych uwag, tembardziej, że układ w Polsce znany jest tylko z krótkiego komunikatu ministerstwa spraw zagranicznych, oraz z artykułów prasy niemieckiej, która jest lepiej poinformowana, niż my. Już na wstępie pragnę zaznaczyć, że wszystkie kierunki polityczne w Polsce zgodne są w pragnieniu, by między Polską a Niemcami normalne stosunki sąsiedzkie ułożyły się możliwie najprędzej i najlepiej; nie polskiej to strony wina, jeśli usiłowania w tym kierunku czynione przewlekają się w nieskończoność. Pożądane jest porozumienie, ale nie jesteśmy jeszcze, chwała Bogu, w tem położeniu, by go potrzebować za każdą cenę. W układzie likwidacyjnym moglibyśmy złożyć nawet wielkie ofiary, ale są rzeczy, których nam podpisać nie wolno, a są i takie, którychby nie podpisało żadne państwo.

— Czy Pan Profesor uważa za tak niekorzystne wzajemne zrzeczenie się roszczeń pieniężnych?

— To jest tylko część umowy i w tej sprawie układ jest zasadniczo pożądany. Ale trzeba wiedzieć dokładnie, jakie są pozycje po obu stronach, czego my się rzekamy, a czego Niemcy. Otóż tego dokładnie nie wiemy. Podobno ustępstwa równoważą się wzajemnie, sięgając około 1 1/4 miljarda zł po każdej stronie. Ale już teraz wiad, że pretensje są nierównowagi wartości.

Jeśli Polska zrzeka się należących się jej sum z tytułu ubezpieczeń górnośląskich w wysokości 27 milj. marek zł., to jest to suma ustalona i uznana; podobnie, gdy chodzi o emerytury wojskowe i cywilne (35 milj. mk. zł.), należności z rozrachunku budżetowego, zwrot sum wypłaconych przez samorządy na rachunek rządu niemieckiego, szkody zrządzone przez Grenzschutz i t. d.

— Ale jeżeli wzamian za to Niemcy zrzekają się — dopłat likwidacyjnych w wysokości 720 milj. zł., to jest to fikcja, bo tyle może wynosić powództwa niemieckie przed Trybunałem Mieszanym polsko - niemieckim w Paryżu, ale Niemcy sami nie wierzą w możliwość wygrania tych sum. Przecie przy likwidacji własność niemiecka była skrupulatnie szacowana, ceny wypłacone właścicielom; czy ma widoki powodzenia podana z nakazu rządu niemieckiego skarga o dopłatę, którą sobie zlikwidowany właściciel szacuje na 200 i 300 proc. otrzymanego odszkodowania? Doład niema ani jednego wyroku; Trybunał wyznaczył przed kilku laty międzynarodową komisję rzeczoznawców do zbadania cen ziemi w Polsce, i opinia tej komisji w najgorszym razie uzasadniłaby mogła niewielkie z naszej strony dopłaty, nie dające się nawet porównać z kwotą 720 milj. zł. Podobnie zrzeczenie się pretensji kolonistów i dzierżawców domen, usuniętych przez rząd polski, nie może być oceniane na pół miljarda zł; te rzeczy były badane, ustalane; to są w rzeczywistości, o ile są w ogóle, drobniaki.

Niemcy zrzekają się 1 1/4 miljarda nieuzasadnionych pretensji; Polska zrzeka się 1 1/4 miljarda roszczeń pewnych. Interes jest raczej kiepski, tembardziej, że to wszystko odbija się na kieszeni podatników polskich, którzy będą musieli zapłacić za Niemcy. Ale to jeszcze najmniejsza.

— Czyżby postanowienia o zrzeczeniu się przez Polskę likwidacji były jeszcze gorsze?

— Jeżeli zrzeczenie się roszczeń pieniężnych ma przynajmniej formalnie charakter wzajemnych ustępstw, tutaj ustępstwo jest jednostronne. W kraju, dla którego kwestja racjonalnego ustroju rolnego jest nisluchanie ważną, który niedługo cały swój przyrost naturalny będzie musiał, jeśli tak dalej iść miało, wypychać na obczyznę, podlegając likwidacji na mocy prawa latyfundi magnatów niemieckich zostały uznane za nietykalne; i to wtedy, gdy w tych trzech województwach zachodnich własność ziemiska niemiecka stosunkowo przeważa wielokrotnie polską; są tu powiaty, gdzie wielka własność niemiecka wynosi do 90 proc. całej wielkiej własności; na całym Górnym Śląsku —

85 proc., ale jeśli odrzucimy lasy i dobra państwowe, miejskie i biskupie, to okaże się, że na 170 tys. ha wielkiej własności niemieckiej jest tu tylko 4054 ha wielkiej własności polskiej! Jednocześnie na naszych ziemiach zachodnich ludność jest rzadka, spada czasem do 40 głów na km. kw. Otóż z podlegających likwidacji obszarów przez umowę wiedeńską z r. 1924 zrzekliśmy się likwidacji prawie 1/3, około 90 tys. ha, zlikwidowaliśmy w różnych formach około 150 tys. ha, teraz rzekamy się reszty.

— Podobno chodzi o 20 tys. ha, na które niema nabywców?

— Same tylko dobra ks. Birona Kurlandzkiego i hr. Stollberga Wernigero da przenoszą 20 tys. ha; do tego Pepowo, Wasowo, Stary Tomyl to już przeszło 30.000. A Sartawice na Pomorzu, a mniejsi! Razem będzie wielkiej własności trzydzieści kilka tys. ha. Ale trzeba dodać Kongresówkę i Małopolskę, gdzie dla likwidacji nie prawie nie zrobiono. Ile tego jest? A Górny Śląsk, gdzie na mocy konwencji z Niemcami Polska ma prawo likwidować dopiero w 1937 roku? Nie mam cyfr, ale Niemcy, rachując na 50.000 ha, zapewne nie bardzo przesadzają. Ilu to polskich chłopów możnaby osadzić na tych obszarach?

— Czy tych ciężkich ofiar wymagał od Polski plan Younga?

— Nie, ale przypuśćmy, że to prawda; do wejścia w życie planu Younga jeszcze daleko; czy wiadomo, co się z nim stanie? Skąd ten pośpiech? A tymczasem urzędowa P. A. T. doniosła, że w angielskiej Izbie Gmin oświadczył kanclerz skarbu p. Snowden, iż plan Younga nie wymaga zaniechania likwidacji. Ale w Polsce już od czasów p. Skrzyńskiego zostało widać postanowione, że się wbrew traktatom, wbrew naszemu prawu, Niemców w Polsce pozostawi.

— A prawo odkupu w stosunku do osad, stworzonych przez pruską komisję kolonizacyjną?

— To jest najgorsze z całej umowy. Nietylko niema wzajemnych korzyści, ale nawet planem Younga nie można się zastaniać. Pozostało w Polsce około 12 tys. kolonistów niemieckich, sprawozdanych w celach germanizacyjnych przez osławioną Komisję Kolonizacyjną. Komisja ta czyniła ich zupełnymi właścicielami; w kontraktach koloniści podpisywali postanowienie, że Komisja może w równych wypadkach osadę odkupić zpowrotem, przede wszystkim w razie śmierci właściciela. Kolonista wiedział, że nie może mieć pewności, czy spadkobiercy dostaną osadę, czy sumę pieniężną jako cenę osady. Umowa jest umowa, oparta na prawie cywilnym. Gdy w miejsce Komisji Kolonizacyjnej wstąpiło państwo polskie, zaczęło korzystać z prawa odkupu; była więc nadzieja, że z biegiem czasu dzieło Komisji Kolonizacyjnej zostanie w części przynajmniej odrobione na podstawie kontraktów, przez samą Komisję sporządzonych i przez kolonistów przyjętych. Teraz — niepojęte z jakiego tytułu — Polska czyni tym kolonistom prezent, którego im dać nie chciała Komisja Kolonizacyjna, stabilizuje ich, można powiedzieć: uwłaszcza. Przez to Polska, nie wiadomo po co, uświęca i utrwała dzieło Komisji Kolonizacyjnej. Co więcej, kolonista Niemiec ma być uprzywilejowany w porównaniu z osadnikiem Polakiem, bo ten nie ma nad sobą potężnej opieki obcego rządu. A przecie chodzi tu o Niemców — polskich obywateli. Czyli, że Polska w tej umowie czyni rząd niemiecki opiekunem, zastępcą prawnym części swoich własnych obywateli, uświęca mieszanie się obcego rządu — bynajmniej nie za przyjaźnionego, wiemy, jak zainteresowanego — w wewnętrzne nasze sprawy. To już jest o wiele gorsze, niż traktat o mniejszościach; to przypomina bolesne wiek XVIII, kiedy z Polska na wszystko można było sobie pozwolić.

— Istotnie, to już uwłacza godności państwowej, której najnniejsze państwo strzeże niewzruszenie. A co jest prawdy w cyfrach niemieckich, które mówią o utrwaleniu w Polsce 80 tysięcy Niemców i w ich rękach 200 tys. ha ziemi?

— To jest zapewne dość dokładne. 12 tys. kolonistów z rodzinami i służbą, to 60 — 70 tys. osób; do tego doliczyć należy Niemców siedzących na majątkach podlegających likwidacji, oraz zapewne do 10 tys. optantów, których Polska nie wydała, choć Niemcy w umowie wiedeńskiej z 1924 r. przyznawali, że mamy to prawo. Co do ziemi: licząc średnio 12 i pół ha na kolonję, mamy 150 tys. ha, dodawszy 50 tys. ziemi likwidacyjnej, otrzymujemy 200 tys. ha.

Tu trzeba odsunąć na bok wszelkie różnice poglądów politycznych, dążeń, programów i uznać fakt, fakt niesłychanego wzmocnienia niemieckiego stanu posiadania na ziemiach zachodnich, fakt osłabienia żywych sił społeczeństwa polskiego. Tego osłabienia żadna korzyść nie mogłaby zrównoważyć. Jest to wielki, realny sukces Niemiec, który nabiera tem większej wyrazistości, gdy się przypomni otwarte oświad-

zenia niemieckich mężów stanu o konieczności rewizji granic zachodnich Polski.

— Cóż teraz pozostaje?

— Został popełniony wielki błąd, ale klamka jeszcze nie zapadła. Powinniśmy wszyscy, bez różnicy, nie wyłączając ludzi dobrej woli z obozu rządowego, pracować zgodnie, aby układ z 31-go października nie stał się prawem.

Tylko nowe rady miejskie wysyłają przedstawicieli do sejmików pow.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych

W „Kurjerze Śremskim” z dnia 15. bm. czytamy:

„W szafce do obwieszczeń w magistracie śremskim zauważyliśmy dzisiaj wywieszoną kurendę z podpisami radnych, podług której zostało zwołane posiedzenie rady miejskiej na poniedziałek 16. bm. o godz. 19-tej w salce ratusza. Jako jedyny punkt obrad figurowało „Przeprowadzenie wyborów 4 członków do Sejmiku powiatu śremskiego.”

„Pod podpisami pp. radnych widnieją następujące dopiski: „Według reskryptu min. spraw wewn. z dnia 1. 10. 29 r., nr. SS. 3924/4 do Panów Wojewodów w Poznaniu i Toruniu są terminy wyborów do sejmików powiatowych przesunięte poza 1 stycznia 1930 r., i to w tym celu, jak wspomniany reskrypt wyraźnie zaznacza, ażeby wyborów dokonali nowe rady miejskie.”

„Przeciw dokonywaniu wyborów przez starą radę miejską zakładam sprzeciw. Dr. Ślebioda.”

„Poszczególni członkowie rady miejskiej umieścili następujące uwagi przy podpisach:

„Radny Kujawski: „Przylącam się do wywodów p. dr. Ślebiody i protestu

i również nie biorę udziału w posiedzeniu.”

„Radny Śluzewski: „Przylącam się do protestu p. dr. Ślebiody i udziału nie biorę.”

„Radny Sobkowiak: „Przylącam się do protestu p. dr. Ślebiody i na zebranie nie przybędę.”

„Radny Gawronski: „Wybór jest bezprawny. Bezprawia urządzać nie wolno, przylącam się do sprzeciwu p. Ślebiody. Na zebranie nie przybędę.”

„Radny dr. Ślebioda: „Nie przybędę! patrz uwagę u dołu.”

Tyle „Kurjer Śremski”. Swego czasu donosiliśmy już, że podobny wypadek zaszedł w Wągrowcu, gdzie czynnik „sanacyjny” próbował również przymusić wybór członków sejmiku powiatowego przez dawną radę miejską — przyczem radnych narodowych różnemi nieładnemi sposobami próbowano odciągnąć od wzięcia udziału w odnośnym posiedzeniu rady miejskiej. Jak widzimy, obecnie i w Śremsku czynione są wysiłki, by wyborów członków sejmiku powiatowego dokonała stara rada miejska — prawdopodobnie dlatego, że nowa rada ma większość zdecydowanie narodową.

Niemcy w wyborach do sejmików pow. w Wielkopolsce

Zestawienie ogólne — Sukcesy Niemców w powiatach nadnoteckich

Na ogólną liczbę 33 powiatów woj. poznańskiego, w których odbyły się już wybory wiejskie do sejmików powiatowych (w pow. jarocińskim wybory te — jak wiadomo — odbędą się w dniu 22 grudnia), Niemcy wystąpili z samodzielnymi listami w 20 powiatach, w 1 powiecie (międzychodzki) brali udział w liście kompromisowej wespół z „sanacją”, N. P. R. i „Piastem”, a w 12 powiatach nie wzięli udziału w wyborach, przynajmniej pod własną firmą.

W pow. gnieźnieńskim (zaliczonym powyżej do 20 powiatów, w których Niemcy występowali samodzielnie), w 3 okręgach były osobne listy niemieckie, a w 2 Niemcy szli w kompromisie z Blokiem Gospodarczym. W pow. inowrocławskim w okręgu Dąbrowa Biskupia lista niemiecka była unieważniona, jednak Niemcy demonstracyjnie głosowali na nią, skupiając 521 głosów.

Wynik wyborów jest następujący:

Najwięcej mandatów, bo 10 na ogólną liczbę 21 (t. j. 48 proc.) zdobyli Niemcy w powiecie chodzieskim. Z kolei idzie pow. bydgoski wiejski, gdzie Niemcy zdobywają 6 mandatów (poprzednio mieli 2) na ogólną liczbę 25.

Po 5 mandatów uzyskują Niemcy w powiatach inowrocławskim (na ogólną liczbę 32), szubińskim (na ogólną liczbę 24), wyrzyskim (na 31) i wolsztyskim (na 27; poprzednio mieli 7).

Po 4 mandaty w powiatach: leszczyńskim (na 22), obornickim (na 27) i odolanowskim (na 28);

Po 3 mandaty w powiatach: gnieźnieńskim (na 34; z tego 1 z własnych list, a 2 z list kompromisowych z Blokiem Gospodarczym), mogileńskim (na 23), nowotomyskim (na 27);

Po 2 mandaty w powiatach: ostrzeszowskim (na 21) i poznańskim wiejskim (na 50);

Po 1 mandacie w powiatach: czarnkowskim (na 19), koźmińskim (na 13), szamotulskim (na 32) wągrowieckim (na 29) i żnińskim (na 17). W pow. międzychodzki Niemcy nie uzyskali z listy kompromisowej ani jednego mandatu.

Ogółem na 793 mandaty we wszystkich 33 powiatach Niemcy uzyskują 66 mandatów (nie 67, jak poprzednio podaliśmy), podczas gdy dotychczas mieli 63. Uzyskaliby jeszcze o 5-6 mandatów więcej, gdyby we wspom-

nianym już okręgu Dąbrowa Biskupia w pow. inowrocławskim lista niemiecka nie została unieważniona (liczba uzyskanych przez nią głosów wystarczała na 2 mandaty) i gdyby w pow. międzychodzki Niemcy wystąpili z własnymi listami.

Wynik wyborów oznacza wcale poważny sukces niemiecki, zwłaszcza, gdy go się porówna z równoczesnym ubytkiem głosów niemieckich na Górnym Śląsku. To też miejscowy organ niemiecki, „Posener Tageblatt” w nr. 290 wyraża swą radość z powodu wyniku wyborów zarówno do rad miejskich w Wielkopolsce, jak do sejmików powiatowych. Pismo stwierdza przytem, że frekwencja ludności polskiej przy wyborach sejmikowych wynosiła średnio 50—60 proc. uprawnionych do głosowania, a frekwencja ludności niemieckiej 85 do 92 proc. — temsamem więc Niemcy „mimo wielkich trudności” lepiej spełnili swój obowiązek wyborczy.

Ze swej strony dodać musimy, że wynik wyborów w takim np. pogranicznym powiecie chodzieskim wykazuje dowodnie, jakim niebezpieczeństwem grozi nam zaniechanie postanowień likwidacyjnych Traktatu Wersalskiego i rezygnacja z prawa pierwowokupu osad Komisji kolonizacyjnej. W powiecie tym połowa ludności wiejskiej — to dotychczas Niemcy i to Niemcy usposobieni hakatystycznie, posłuszni wobec rozkazów pp. Naumanna i Graebego.

Silnie trzymają się również Niemcy na wsi w pow. bydgoskim, szubińskim i wyrzyskim. Wogóle cały t. zw. okręg nadnotecki, którego forsowną germanizację rozpoczął już Fryderyk Wielki, wymaga bacznej uwagi ze strony całej polskiej opinii narodowej.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

WODY KWIATOWE
MAJOLA
O PIĘKNYM ZAPACHU

Glód grozi Wileńszczyźnie

15 tysięcy dzieci i 6 tysięcy dorosłych trzeba dożywiać

Wilno, 17. 12. (AW.) Mimo tegorocznej akcji niesienia pomocy Wileńszczyźnie i względnego urodzaju nie udało się złagodzić skutków nieurodzaju roku ubiegłego. Do Wilna napływają z szeregu powiatów alarmujące wiadomości o gwałtownym głodzie. I tak w styczniu roku przyszłego konieczne będzie podjęcie akcji dożywiania w powiecie dziśnieńskim 7.000 dzieci nieletnich, w powiecie świderzańskim 1.000

dzieci, w powiecie postawskim 1.000 dzieci, w powiecie wileńskim — 2.900 dzieci, oraz w pow. bractawskim, gdzie trzeba będzie nieść pomoc 2.500 dzieciom nieletnim, 3.100 starszym dzieciom, oraz 6.000 dorosłym. W następnych miesiącach liczba ta zwiększy się jeszcze, gdyż szczupłe zapasy zboża wyczerpią się na początku akcji dożywiania. Obliczono, iż potrzeba na ten cel około 2.000.000 zł.

Na obronę Francji

Paryż, 16. 12. (PAT.) Rząd zażądał kredytów w wysokości 2 miliardów 900 milionów franków na obronę granic oraz 400 milionów na obronę powietrzną. Sumy te przeznaczone są na

okres 1930—1934 i będą użyte na prace ochronne, które pozwoliłyby powstrzymać niewielkimi siłami zbrojnymi następowanie nieprzyjaciela.

Ochrona przyrody

Park narodowy w Pieninach

Kraków, 17. 12. (AW.) Zakończyły się tutaj konferencje uczonych Czechosłowacji, Rumunii i Polski w sprawach ochrony przyrody i pogranicznych parków narodowych. Prof. Goetel przedstawił projekt utworzenia parków narodowych na pograniczu Polski i Czechosłowacji, w Tatrach, Pieninach, na Babiej Górze i w grupie Czarohory. Zebrani powitali z żywym za-

dowoleniem wiadomość o utworzeniu pierwszego pogranicznego parku narodowego w Pieninach, po obu stronach Dunajca, przez przeznaczenie na ten cel zakupionych przez Polskę i Czechosłowację terenów. Zostanie powołana komisja porozumiewawcza Czechosłowacji, Rumunii i Polski celem stałego koordynowania pracy nad ochroną przyrody.

Korpus dyplomatyczny w Watykanie

Citta del Vaticano, 16. 12. (PAT.) W czasie przyjęcia korpusu dyplomatycznego w Watykanie dziekan korpusu, ambasador Brazylii Azeredo odczytał adres hołdowniczy, przypominając, że pierwsze zebranie dyplomatów u Ojca Świętego odbyło się z okazji składania gratulacji z powodu zawarcia układów laterańskich. Tym razem zebrał się korpus dyplomatyczny, aby złożyć Ojcu Świętemu powinszowania z powodu 50-ciolecia jego kapłaństwa, ożywionego głęboką wiarą i wiedzą. Ambasador Azeredo zakończył swe przemówienie wyrażeniem gorących życzeń Ojcu Świętemu. Ojciec święty, odpowiadając, podziękował przedstawicielom diploma-

cji, szefom państw przez nich reprezentowanych oraz narodom, wspominał sam o fakcie zawarcia układu włosko-watykańskiego, zaznaczając, że dzień, w którym układ ten został podpisany, jest najpiękniejszym dniem w jego życiu. Ojciec Święty będzie prosił Boga o szczęście dla szefów państw rządów i narodów, reprezentowanych w Watykanie, w szczególności zaś o pokój w Chrystusie w królestwie Chrystusowym, czyli jedyny pokój, wolny od wszelkich niebezpieczeństw i obaw. Po udzieleniu obecnym błogosławieństwa, Ojciec Święty rozdał członkom korpusu dyplomatycznego złote medale jubileuszowe.

Przelot nad Atlantykiem

Rio de Janeiro, 17. 12. (Radjo). Lotnicy francuscy Challe i Larre-Borges przelecieli ocean Atlantycki,

wylądowali w Maracaju (stan Rio Grande del Norte). Jeden z lotników jest ciężko ranny.

P. Switalski nie będzie premierem

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) Z kół bardziej umiarkowanych „sanacji” słyhać zapewnienie, że p. Switalskiemu nie będzie powierzone tworzenie nowego rządu.

O wolność prasy

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) W czwartek odbędzie się w sali Stowarzyszenia Techników zebranie dyskusyjne dla prawników i dziennikarzy, na którym będą wygłoszone referaty b. prezesa Sądu Najwyższego Mogilnickiego „o rękojmię prawa wolności prasy”, posła Liebermana „walka Sejmu o wolność prasy”, posła Stronńskiego „dziennikarstwo i cenzura”. (w)

Rządowa polityka zbożowa

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) W przedmówieniu Rady ministrów od godz. 6 — 11 toczyły się przy udziale pełniących obowiązki ministrów Matuszewskiego, Kwiatkowskiego, Niezabytowskiego, Staniewicza i Kühna, przedstawicieli organizacji rolniczych i Związku Eksporterów narady w sprawie rządowej polityki zbożowej. (w)

Wiece Stronnictwa Narod.

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) Wczoraj odbył się wiec Stronnictwa Narodowego, na którym referowali posłowie Rybarski i Stronński. Wiece było bardzo liczne a publiczność żywo aplaudowała mówców. Po wieczu odbyła się demonstracja młodzieży na rogu

Projekt polsko - niemieckiego syndykatu zbożowego

Berlin, 16. 12. (PAT.) W ramach exposé, wygłoszonego w Reichstagu min. finansów Hilferding poruszył również projekt utworzenia polsko-niemieckiego syndykatu dla wywozu żyta. Min. podkreślił, że Polska jest po Niemczech drugim z rzędu krajem, wywołującym żyto, uzyskanie przeto porozumienia między obu krajami, wykluczającego wzajemne „dumpingi”, mogłoby przynieść obu stronom korzyść i umożliwiłoby dopiero Niemcom racjonalny eksport.

Protest rzeźników berlińskich

Berlin, 15. 12. (AW.) Rzeźnicy z Berlina i okolicy zwołali wielkie protestacyjne zebranie przeciwko tamowanemu przywozu świń z Polski i domagali się dopuszczenia świń bez żadnych ograniczeń weterynaryjnych, które uważają za zupełnie bezcelowe, gdyż badanie zdrowotności nierogacizny może odbywać się przed załadowaniem. Uchwały rzeźników zostały złożone w Ministerstwie rolnictwa i aprowizacji.

Jubileusz biskupa Lisieckiego

Katowice, 17. 12. (PAT.) Biskup śląski ks. Lisiecki obchodzi 25-lecie kapłaństwa. W teatrze ku czci jubileusza odbyła się uroczysta akademja młodzieży szkolnej przy udziale biskupa sufragana tarnowskiego ks. Komara. Młodzież szkolna obojga płci polska i niemiecka złożyła jubilatowi życzenia, poczem nastąpiła część muzykalno-wokalna. Następnie udał się ks. biskup śląski do Piekar, gdzie odbyła się właściwa uroczystość jubileuszowa. Przybył z Poznania ks. Prymas kardynał Hlond, który wyjeżdża stąd do Oświęcimia.

Prześladowanie Polaków na Litwie

Kowno, 16. 12. (AW.) Wydarzyły się tu nowe wypadki stosowanie represyj policyjnych przez władze litewskie w stosunku do Polaków. Ziemia- nin Władysław Juchniewicz, znany działacz społeczny, właściciel majątku Juskajcie został zesłany do obozu koncentracyjnego w Worniach jako osoba rzekomo niebezpieczna dla ustroju społecznego.

Narodowe Koło Gospodarcze

W poniedziałek wieczorem na sali Stronnictwa Narodowego przy Św. Marcynie odbyło się zebranie radnych miejskich, wybranych dnia 6 października r. b. z listy Nr. 10 Narodowego Obozu Gospodarczego. Zebranie zwołał, z polecenia Komitetu Wyborczego Narodowego Obozu Gospodarczego, p. Roman Leitgeber, który, zagaiwszy obrady, podał jako ich cel ukonstytuowanie się nowo wybranych radnych w osobny klub radziecki, któryby na terenie rady miejskiej występował solidarnie w interesie miasta i jego obywateli. Zadanie to jest tem ważniejsze i odpowiedzialniejsze, że radni, wybrani z listy Narodowego Obozu Gospodarczego, którzy rozpoczynają swe urzędowanie od Nowego Roku, stanowią większość poznańskiej rady miejskiej; jest ich mianowicie 33 na ogólną liczbę 60 radnych.

W wyniku wczorajszych obrad postanowiono nowy klub radziecki nazywać: Narodowe Koło Gospodarcze, — tak samo w innych miastach naszego województwa narodowe koła radzieckie przybierają tę samą nazwę. Z kolei uchwalono regulamin Narodowego Koła Gospodarczego, w którym uwzględniono szczególnie zasadę solidarności, poczem powołano zarząd, do którego weszli pp. dr. Romuald Fackowski, jako przewodniczący, Bolesław Wybieralski, jako pierwszy zastępca przewodniczącego, Stefan Kałamański, jako drugi zastępca przewodniczącego, Stanisław Libera, jako skarbnik, i Ryszard Piestrzyński, jako sekretarz. W końcu omawiano w zarysach ogólnych zasady pracy w przyszłej radzie miejskiej, polecając zarządowi przygotowanie konkretnych wniosków na przyszłe zebranie Narodowego Koła Gospodarczego, które wyznaczono na piątek, 3-go stycznia 1930 godzinie 20. Pierwsze posiedzenie nowej rady miejskiej odbędzie się przypuszczalnie w środę, 8 stycznia 1930.

W zebraniu uczestniczyło 29 nowo-wybranych radnych, 3 zaś usprawiedliwiło swą nieobecność ważnymi przeskodami.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,89 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mkn. w dewizach 212,91 zł, gotówką 212,49 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,50 zł, gotówką 173,15 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 17 grudnia 1929. Przebieg giełdy dzisiejszej był również spokojny i obroty bardzo ograniczone. Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono nadal za 5 proc. poz. konwers. 49 proc. za poz. inwestycyjną 116 — i za 4 proc. li-

sty zast. konwert. ziemskie 38,25 proc. Większy popyt zauważono na 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 91,50 proc., jednakże nie było oddawców. Kurs w oddaniu podawano 92 proc. Za 6 proc. listy żytnie płacono 21,20 bez materiału.

Z akcji bankowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim, za który płacono 171 —. Bank Kwilecki, Potocki nadal w zaofiarowaniu po 80 — z prawem dokupu, bez zainteresowania.

Akcje przemysłowe bez obrotów.

Cedula urzędowa z dnia 17 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38,25% P.

(Kurs w złotych)

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 116 — P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 171 — P.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 17 grudnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. u. 8,89 sp. 8,91 kup. 8,87

De - i - z - y:

	trans.	sp. 8,91	kup. 8,87
Belgia	124,70	125,01	124,39
Holandia	359,50	360,40	358,60
Kopenhaga	289,06	289,66	288,46
London	043,468	043,578	043,358
Nowy Jork	008,88 1/2	008,90 1/2	008,86 1/2
Paryż	035,08	035,17	034,99
Praga	026,43 1/2	026,50	026,37
Sz. w. w. w. w.	173,19	173,62	172,76
Sztokholm	240,34	240,94	239,74
Wiedeń	125,36	125,57	125,05
Włochy	046,63	046,75	046,51

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	118,00	119,00
5% poz. premj. dol.	000,00	170,50	171,50
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—125,00
Bank Polski	174,50—175,00
Bank Zachodni	000,00—080,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Elektrownia w Dąbr.	000,00—060,00
Firley	000,00—039,00
W. i. Węgla	000,00—071,05
Lilpop	137,25—039,00
Norblin	072,00—072,50
Starachowice	020,25—020,75

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejne za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 17 grudnia 1929.

Pszonica march. od st. załad.	
76-77 kg przeciętn. jakości	237,00—238,00
Pszonica march. od st. załad.	
78-79 kg przeciętn. jakości	241,00—242,00
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg przeciętn. jakości	171,00—173,00
Owies march. do stacji załad.	147,00—156,00
Tendencja: mocna.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja: spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja: spokojna.	
Kukurydza Rumuńska zdrowa, sucha wprost fr. wag.	
Berlin	000,00—166,00
Tendencja: słabsza.	
Mąka pszenna	28,50—34,50
Tendencja: wzmocniona.	
Mąka żytnia	23,25—26,75
Tendencja: wzmocniona.	
Ospa pszenna	11,00—11,50
Tendencja: cicha.	
Ospa żytnia	09,75—10,25
Tendencja: cicha.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	18,50—20,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	26,00—32,00
Makuch rzepakowy	18,40—18,90
Makuch lniany	23,80—24,00
Wytloki suszone	07,80—08,30
Srót Soja	17,50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,30—15,00
Słoma żytnia pras drut.	1,30—1,55
Słoma jęczm. pras drut.	1,25—1,40
Słoma owsiana pras drut.	1,20—1,35
Słoma jęczm. pras irut.	1,20—1,30
Słoma żytnia d. wiaz.	1,45—1,60
Słoma żytnia pras sznur.	1,25—1,35
Słoma pszen. pras sznur.	1,20—1,30
Sieczka	1,95—2,20
Siano zw. handl.	2,75—3,15
Siano dr. i pokos.	3,20—3,80
Tymoteusz luźny	4,30—4,80
Siano koncz.	4,20—4,70
Siano mielitz luźne (Warta)	2,50—2,90
Siano mielitz luźne (Havel)	2,40—2,70

Ogólna tendencja: mocna.

Tendencja dla pszenicy i żyta. Załadowanie terminowe: tegą, dostawa bieżąca: mocna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 17 grudnia 1929.

Wypłaty na Warszawę 46,75—46,95

Noty wielkie: 46,625—47,025

Dla swej doskonałości oraz wszechstronnej wytworności perfumy nasze cierza się uznaniem w kraju i zagranicą

Dla zwolenników perfum tanlasyjnych

OMA

Cstańnia niedościgniona kreacja — dopełnia toaletę modnej pani
Flak ny: 16.—, 6.—, 2.50

BELTISTAN

zapach ulubiony — czaruje wszystkich dla swej przepięknej woni
Flakony: 10.—, 7.—, 3.75, 1.10

Dla zwolenników perfum kwiatowych

ROZA-ISTE

Cudowny zapach kwitnącej, królowej kwiatów
Flakony: 8.—, 4.25, 0.90

BEZ-ISTE

zwraca uwagę swą sułetnością i zaciuwającym zapachem
Flakony: 10.50, 5.—, 1.—

J. & S. Stempniewicz — Poznań

Po wyborach komunalnych na Śląsku

Prasa niemiecka wszystkich kierunków przyznaje się do katastrofalnej klęski wyborczej na Śląsku

Jakkolwiek Niemcy liczyli się z możliwością porażki w wyborach komunalnych na Śląsku, nie przypuszczali jednak, żeby wynik wyborów przypisał ich o tak sromotną klęskę. Sukces list polskich występuje wyraźnie nawet w oświetleniu samej prasy niemieckiej, która jednogłośnie, bez różnicy kierunków politycznych przyznaje się do klęski i nazywa ją katastrofalną.

„General Anzeiger für Schlesien und Posen” z Raciborza podaje, że Niemcy w gminach miejskich stracili w stosunku do roku 1926, 17,000 głosów i 50 proc. mandatów. „Der Oberschlesische Wanderer” z Gliwic stwierdza również, że głosy niemieckie spadły w sposób zastanawiający. „Katholische Volkszeitung” podaje nieco ostrożniej, że byłoby przesadą przemilczeć, iż obóz niemiecki został mocno osłabiony. Kustosa i jego zwolenników trudno brać poważnie — dodaje „Katholische Volkszeitung”. To samo pisze „Generalanzeiger für Schlesien und Posen” z Raciborza.

„Volksuille”, organ niemieckich socjalistów, twierdzi, że klęska, jaka spotkała niemieczkę, nie daje spocząć nacjonalistycznej kłie niemieckiej, która starała się wszelkimi sposobami zatuszować przegraną i wywołać wrazenie za granicą, że katastrofa nie jest znowu tak wielka. Tu „Volksuille” zapytuje prasę „volksbundo-”, dlaczego nie podaje dokładnych wyników wyborczych i, jeśli dopatruje się nieścisłości, to dlaczego ich nie prostuje. „Jednym słowem: „pleite” (bankructwo) — mówi „Volksuille” — i nic tego zatuszować nie potrafi.

Metody hakaty doczekały się wreszcie odpowiedniego napiętnowania w samym obozie niemieckim, a w artykułach „Volksuille” roi się od takich określeń pod adresem „Deutsche Wohlgemeinschaft” jak: „wprowadzenie w błąd opinii publicznej”, „tuszowanie”, „spółka bankructwa”, „falszowanie” i t. p.

Z kolei jednak „Volksuille” przy-

znaje się także do klęski własnego obozu i powiada, że z jednej strony strata 17,000 głosów niemieckich w gminach wiejskich jest katastrofą, za którą czyni odpowiedzialnym obóz „Volksbundowy”, z drugiej strony stwierdza jednak, że socjalizm niemiecki również nie stoi na wysokości zadania, kupienie zaledwie 16,000 głosów na Śląsku jest także klęską, do której należy się otwarcie przyznać. Drobne male zyski tu i ówdzie nie naprawia strat, jakie poniosła idea socjalistyczna.

Rozmiary klęski niemieckiej obrazuje — jak stwierdza inne pismo niemieckie — fakt, że na listy polskie padło w gminach wiejskich 159 519 głosów, a na niemieckie znikoma ilość 39,949 głosów, co w stosunku uzyskanych mandatów uwydatnia się jeszcze bardziej liczbą 2,397 mandatów polskich na 222 mandaty niemieckie. To samo stwierdza „Volksblatt” z Zabrze i „Schlesische Volkszeitung” z Wrocławia.

Notujemy te głosy choćby dlatego, że na tle bankructwa hakatystycznych hasel wojującej na Śląsku niemieczki i wzajemnego wymyślenia sobie pism o różnych kierunkach, wyszła na jaw cała perfidia Niemców, którzy, przezuwając klęskę, postanowili łowić polskie głosy, podszywając się pod listy o polskich nazwach, a później fałszując niejednokrotnie wyniki i ukrywając rozmiary klęski. Wreszcie, co jest znamienne, odpadł Niemcom teraz wyswiewchtany, stary ich argument terroru, gdyż przyznają, że wybory minęły spokojnie bez żadnego zakłócenia porządku. Bajki „Volksbundu” o terrorze polskim spotykają należyty odprawę nawet w dużej części dzienników niemieckich, które te metody nazywają ukrywaniem katastrofalnej klęski.

Trzeba zgodzić się z prasą niemiecką, że hakata na Śląsku poniosła sromotną klęskę i że wypadła z jej ręki broń, którą dotychczas stale szermowała za granicą.

teren, gdy im chodziło o to, aby niepodległą Polskę ująć w ciasne kleszcze (umklammern). W ciągu 10 lat niepodległości obszar ziemi, będącej w posiadaniu Polaków, skurczył się z 25 — 15 proc. Czego nie dokonała bolszewicki i połączone z nim rzezie, tego dopełnia obecna polityka rolna i równoległa do niej szkolna. Co do pierwszej to do 1 grudnia 1928 r. rozparcelowane majątki przeszły w 80,4 proc. w ręce prawosławnych, a tylko 17,5 proc. katolików. Rutenizacja dzieci polskich przez nauczycieli Rusinów odbywa się bez żadnych przeszkód. Tu i ówdzie dzieci polskich rodzin zmuszone są do odmawiania pacierza po rusku! Czy mamy przypominać, że gdy Polska była w niewoli, ten obcy pacierz wywołał glosną na całą Europę tragedję Wrześni, i mniej głośny, lecz bardzo skuteczny odpór w Białej Podlaskiej i Siedlcach. Władze starają się usilnie nie drażnić Rusinów, a tych drażni nawet widok obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w izbie szkolnej. Nauczyciel Rusin usunął go, gdyż to jest „prowokacja względem dzieci ruskich” (sic!). I takim to nauczycielom powierza się w szkołach lekcje języka polskiego i nauki o Polsce współczesnej! Czy dzieci nie dowiedzą się czasem z tych lekcji, że współczesna Polska sięga tylko do Sanu, że nie obejmuje nietylko Wołynia, ale może nawet i Chelmizny?!”

A przecież Wołyn pamięta czasy Kollataja i Czackiego, kiedy stamtąd promieniowała nauka i kultura polska. Ale wtedy nie było „sanacji”...

Wybory do sejmiku pow. strzelińskiego

Klęska „sanacyjnych” cizakowców

W niedzielę 15 bm. odbyły się, jak wiadomo, wybory z gmin wiejskich do sejmiku pow. strzelińskiego. Powiat podzielony był na dwa okręgi: kruszwicki i strzeliński.

W okręgu kruszwickim zgłoszone były 3 listy: rolnicza, N. P. R. i „sanacyjna” Bloku Pracy (cizakowcy). Na listę rolniczą padło głosów 1,415. Na listę N. P. R. — 1,556 głosów. Na listę Bloku Pracy — 165 głosów. Lista rolnicza uzyskała 5 mandatów i N. P. R. również 5 mandatów; „sanacyjni” cizakowcy nie zdobyli natomiast żadnego mandatu.

W okręgu strzelińskim były tylko listy rolnicza i N. P. R. Obie listy zdobyły po 6 mandatów.

Ogólna liczba mandatów wiejskich w sejmiku wynosi 22, z tego listy rolnicze uzyskały 11 i N. P. R. również 11 („sanacyjni” cizakowcy — 0). Listy rolnicze powstały z kompromisu Stronnictwa Narodowego, „Piasta” i Chrześc. Rolników — podobnie, jak w pow. inowrocławskim.

Z Watykanu

Rocznica 75-lecia ogłoszenia dogmatu Niepokalanego Poczęcia w Rzymie

(KAP) W dniu 8 bm. Rzym uroczystie obchodził rocznicę 75-lecia ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczęciu Najś. Marii Panny. W rannych godzinach we wszystkich świątyniach rzymskich odbyły się z tej okazji podniosłe nabożeństwa, po których kapłani wygłosili odpowiednie kazania okolicznościowe. Ze szczególnym przepychem odbyło się nabożeństwo w utworzonej przez Piusa X. parafii pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia na jednym z przedmieść Rzymu, gdzie katolicy belgijscy własnym kosztem wzniesli świątynię, którą ofiarowali Piusowi X. do użytku nowopowstałej parafii. Z tej świątyni po nabożeństwie

Znawcy utrzymują, że angielska herbata Lyons'a jest bezkonkurencyjna

HERBATA LYONS'A

DO NABYCIA

we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonialnych.

wyruszyła olbrzymia procesja, która łącznie z delegacjami z innych kościołów rzymskich udała się ulicami Rzymu na plac Hiszpański, gdzie znajduje się wspaniały i wyniosły posąg Niepokalanego Poczęcia, wzniesiony przed 75 laty z okazji ogłoszenia dogmatu. U stóp posągu złożono w holdzie Marii wiele wieńców ze świeżych kwiatów, przeważnie białych lilij. Między innymi złożyli olbrzymie wieńce przedstawiciele władz rządowych i miejskich w imieniu dworu panującego i magistratu m. Rzymu.

Wieczorem wszystkie ulice i domy Rzymu były rześkie i iluminowane. Na posąg zaś Niepokalanego rzuciły snopy światła reflektory wojskowe. Wreszcie chóry kościelne i orkiestry wraz z orkiestrą papieską wykonały cały szereg utworów muzyczno-wokalnych.

MONARQUE

LIKIER À LA CHARTREUSE

HULSTKAMPA

Kino Renaissance, Kantoka 8/9.

Dwaj najsłynniejsi komicy Charlie Chaplin i Ben Turpin w komedji p. t. bpw 1147

„Kapitan Chaplin”

Polskość w odwrocie na kresach

Na podstawie artykułów ks. Panaśia „Kurjer Warszawski” daje następujący, zatrażający obraz stosunków na kresach:

„Oto jak wyglądają np. stosunki w szkolnictwie: Nauczycieli rekrutuje się przeważnie z pośród mniejszości; w niektórych szkołach nauczyciele Polacy stanowią tylko trzecią część personelu nauczającego; reszta Rusini i Żydzi. Dzieci muszą prócz katolickich obchodzić święta ruskie i żydowskie. W Jarosławiu np. nauczycielami historii i języka polskiego są Rusini i Żydzi. W szkołach utrakwistycznych dzieci polskie przestają mówić po polsku. Dawniej bardzo owocną działalność rozwijało tam Towarzystwo Szkoły Ludowej, troszczące się o szerzenie oświaty polskiej w tych powiatach, w których Polacy byli w mniejszości. Dziś udział w pracach tego Towarzystwa traktowany jest jako objaw nielojalności. Kuratorjum ostrzegało inspektorów, aby nie brali udziału w jego pracach, a toż samo stosuje się do nauczycieli i urzędników. W przedwojennej Galicji były to najdzielniejsze podpory działalności tej organizacji. Inspektorami mianuje się Rusinów i to takich, którzy

w walkach 1918—1919 roku upamiętnili się swem przeciwpolskim stanowiskiem.

„W wielu miejscowościach brak kościoła; nabożeństwo katolickie odprawia się przy przenośnym ołtarzyku w szkole.

„Osadnicy polscy wyprzedają swe zagrody, jeśli wogóle zdołali się na nich osiedlić, ponieważ osadnictwo polskie jest utrudniane, ruskie — popierane ze wszystkich stron. Płyną na nie pieniądze z różnych źródeł i różnymi drogami, płyną obficie od zagranicznych protektorów, których interesowną opiekę wyświeltliły jeszcze na parę lat przed wojną pamiętne rewelacje F. Krysiaka. Obecnie hojnymi subwencjami cieszy się ruskie szkolnictwo zawodowe. „Wiesz jest nasza, teraz musimy zdobyć miasta”, mówią działacze „Zachodniej Ukrainy”. Coraz liczniejszy rusiński żywioł urzędniczy w miastach i miasteczkach utoruje drogę do tego podboju.

A polskość, pozbawiona niezbędnej pomocy i poparcia — jest w odwrocie: czy „Polska mocarstwowa” może się z tym odwrotem pogodzić?

„Taki sam odwrót dokonywa się na Wołyniu, na którym przed wojną o narodowy ruch ukraiński wogóle mowy nie było, póki Niemcy nie wszczęli celowej agitacji najprzód w obozach jeńców, potem na właściwym

Studjum socjologiczne o wiecznym buntowniku

„Polonia“ (nr. 1864) zamieściła studjum socjologiczne o typie wiecznego buntownika. Czytamy w tem studjum między innymi:

Jest to typ, wiecznie marzący o jakimś stanie doskonałości narodu lub ludzkości, niedoścignionym, nieziszczalnym, goniący za jakąś chimera, której sam sobie dokładnie uświadomić nie umie. Nie umie sobie urobić ściśle określonych i jasnych pojęć o tem, do czego dąży, nie umie wypracować sobie ścisłego programu, który chciałby realizować dla uszczęśliwienia swego narodu. Jeśli obdarzony jest pewną energią i rozpędem do czynu, marzy tylko o tem, by praktycznie mógł realizować swe majaczenia, sądząc, że drogą eksperymentów rewolucyjnych dojdzie do zrealizowania swych majaków o doskonałości i szczęściu narodu. Nienawidzi istniejącego ustroju i pragnie go zburzyć, ale nie ma skryształizowanego pojęcia o nowym porządku rzeczy, który chce postawić w miejsce zburzonego. Rewolucja dla tego typu jest niejako laboratorium doświadczalnym, a przedmiotem jego eksperymentów jest naród i społeczeństwo. Istny Don Juan rewolucyjny, przysięgający wieczystą miłość swym majakom społecznym lub politycznym, ale namiętność jego zamiera z chwilą jej zaspokożenia. W miejsce zamarłej rodzi się nowa, którą żyje i pragnie zaspokoić.

Wieczny buntownik! Typ niezrozumiały dla ludzi przeciętnych, dla których stanowi zagadkę, typ nieobliczalny, sprawiający współczesnym bezustanne niespodzianki i dlatego przez zwykłe mrowie ludzkie uważany za genialny. Jak zakochany, chce za wszelką cenę pościć przedmiot swej namiętności, a posiadłszy go i zaspokoiliwszy swą żądzę i swą ciekawość, rzuca go, by puścić się w pogoń za obiektem nowej namiętności.

Jest to typ nieokiełzany, nie znający żadnych więzów społecznych, żadnych cugli, któreby poprowadziły jakimś utartym szlakiem. Chadza swoimi drogami, wynosi się ponad granice złego i dobrego, uważa siebie za nadczłowieka, którego nie powinny krępować żadne względy moralne, prawne, narodowe, bo on sam chce tworzyć narody, państwa, nowe ustroje. Typowy megaloman. Właściwie odłudek, gardzący ludźmi. Ale wielkim być może tylko, jeśli z innymi obcuje, którzyby go podziwiali, schlebiali mu i codziennie śpiewali o jego wielkości i genialności. Dla tego chce żyć.

A życie jest silniejsze od niego. Dla swej wielkości musi otaczać się ludźmi, ale swe otoczenia dobiera sobie odpowiednio. Jeśli taki odwieczny buntownik dorwie się do władzy, garną się do niego ludzie z najróżniejszych obozów i z najróżniejszych pobudek, przeważnie jednak nie z pobudek szlachetnych. Widzimy wśród nich wczorajszych wrogów wczorajszego jego ideału, którzy go chcą pilnować, aby wiernym pozostał ideałowi dzisiejszemu, gwarantującemu im bezpieczeństwo i mienie, ale więcej jeszcze widzimy w jego otoczeniu spekulantów, wyzyskujących jego szczęśliwą konjunkturę. A spieszą się, bo wiedzą, że stałości i pozostawania długo na jednym punkcie on nie zna. Chcąc żyć, nasz wieczny buntownik musi się dostosowywać do pojęć i obyczajów swego otoczenia, bo inaczej przepadnie jego wielkość i jego sława. W sercu jego jednak nurtują znowu majaki doskonałości ludzkiej, marzy o nich, wzdycha do wypróbowania ich, ale czyni jego są inne, dyktowane względami na otoczenie, to przychylne, to wrogie. Stąd w wiecznej jest rozterce pomiędzy zamknięciem w duszy majaczeniami a swemi czynami.

Nieszczęśliwiec! Ewolucji, względnie postępu nie uznaje, bo wewnętrznie żyje myślą o wiecznym buncie absolutnym, a bunt absolutny kompromisów nie zna. On zaś chce żyć i dlatego do kompromisów musi się uciekać, jego czyny są wynikiem takich kompromisów. Żyje więc w wiecznej rozterce. Pogardza swem otoczeniem, ale w duszy pogardza i samą sobą, jest w wiecznym niepokoju, dochodzącym do rozpacz. Wewnętrzna jego absolutna rewolucyjność na zewnątrz przybiera formy dziwnego romantyzmu, megalomanji, wybuchającej nagle w dziwacznych postaciach. Chce ukryć przed innymi i sobą, że jest uosobieniem kłamstwa i hipokryzji. Musi wiecznie kłamać sobie i innym, którymi pogardza, ponieważ, aby żyć, musi

się ubierać w maskę u nich zapożyczoną.

Wieczny buntownik w głębi duszy zachował ideał absolutnego buntu nienaruszony, ale widzi równocześnie, że ideał ten szczególnie w wieku starszym jest w praktyce nierealny i nieziszczalny. Ale, nie zaprzestając próbować eksperymentów, wyrzec się nie może. Na zewnątrz okazuje się klasycznym dyktantem. Ludzie to widzą. Nie tają tego i zaczynają o tem głośno mówić. On zaś popada w furję, w wściekłość, szaleje, bo sobie wmawia wszechmoc, której tylko dlatego wykonać nie może, że materiał ludzki, którym eksperymentuje, zdaniem jego jest zbyt odporny, twardy, krnąbrny, za mało podatny. Ciska więc w niego gromy, kwalifikując go od idiotów, wyrzutków mierzywu społecznej, która nie chce pozwolić mu się wynieść na wyżyny jego rzekomego ideału. Czem starszy, na większe napotyka trudności, na większy opór. Tem więcej też wojuje bronią kłamstwa i hipokryzji. Czem słabszy, tem większe nadaje sobie pozory siły i władzości. Nieraz tuż przed konfliktem, przez niego samego zapowiadany, nagle się cofa, ucieka, staje się oczywistym tchórzem. Pragnie, jak ongi Kaligula, by naród miał tylko jedną szyję, aby ją w skrytości mógł ściąć jednym zamachem.

Podział administracyjny państwa

Dnia 12 i 13 bm. odbyły się w komisji dla usprawnienia administracji państwowej przy prezydium rady ministrów konferencje w sprawie administracyjnego podziału państwa. Przewodniczył prezes sekcji senator Roman, a udział brali znawcy przedmiotu, którzy nadesłali komisji poprzednio referaty w tej kwestji i referaty te na konferencji krótko uzasadniali oraz szereg osób z kół naukowych i wyższej administracji, praktycy samorządowi, jak: profesorowie uniwersytetu senator Kasznica z Poznania, Wasiutyński z Warszawy, Kumaniecki z Krakowa, dyrektorzy depart. min. spraw wewn. Weissbrod i dr. Duch, przedstawiciel min. spraw wojsk. i oświecenia publ. i inni.

Uczestnicy prawie bez wyjątku orzekli się za 3 stopniowym podziałem administracyjnym: gmina, powiat, województwo, a przeciw dalszej nadbudowie (prowincja) oraz za województwami większemi, których liczba z obecnych 16 (bez miasta Warszawy) miałaby być zmniejszona do 10 co także umożliwiłoby uzgodnienie okręgów wojewódzkich z okręgami wojskowymi, a w danym razie także skarbowymi, szkolnymi i sądowymi.

Natomiast co do wielkości powiatów oraz typu gminy zdania, jak dotychczas, były podzielone na zwolenników systemu zachodniego (małe powiaty i małe gminy) i wschodniego (duże pow. i gminy zbiorowe). Przedstawiciel ziem zachodnich dr. Dalbor z Poznania wysunął i uzasadniał szczegółowo koncepcję jednolitej gminy średniej, do której wcieloneby były sąsiadujące ze sobą wioski ciążące do jednego ośrodka, jaki stanowią parafia, szkoła 6 klasowa, targ, poczta, sklepy, stacja kolejowa. Gmina taka

Staje się z czasem prawdziwym komedjantem, ale gra w sztuce, którą sam skomponował. Jest autorem i aktorem w jednej osobie. Sztukę skomponował sam i nie wziął za to żadnego honorarjum, ale aktorowi płaci gażę społeczeństwo i to gażę wielką i drogocenną.

Im większe w nim i około niego pustki, a za to dużo wszy go oblażących, im większe jego poczucie bezsilności i niemocy, im większa jego wewnętrzna rozterka, tem większa jego blaga i bufonerja, jego sarkazm i furja, postępujące się nawet smrodliwymi roślinami, uszczkniętymi w zakamarkach najpodlejszego życia ludzkiego. Szuka w ten sposób zapomnienia i ośmieszenia, jak pijak w alkoholu, lub zboczenie w morfinie. W swej bezsilnej wściekłości, jak djabł, chichocze, parska, łyje i pluje na wszystko i na wszystkich, że mu się sprzeciwiają, że wbrew jego duchowi rewolucyjnemu nowy porządek rzeczy się rodzi i utrwała.

Wieczny buntownik, nie chcący uznawać więzów i cugli porządku społecznego i prawnego, wiecznie eksperymentujący na społeczeństwie, z czasem dostaje się w sromotniejszą niewolę, niż to poddanie się dobrowolne porządkowi społecznemu, bo do więzienia lub domu zdrowia. Szczęśliwie te narody, które na swych wiecznych buntownikach szybko się poznają i zamykają ich w miejscach bezpieczeństwa.

p. Wróblowa, zwrócił się ku niej, aby ją skopać, lecz ona umiała zręcznie zawsze uskokczyć. Na to zaczął szukać po mundurze i krzychał: zaraz będę gotów.“ Na krzyk wszczęty przez p. Wróblową, przybyło dwóch urzędników policji państw., napastnik w tym czasie zbiegł. W tej chwili nadszedł też red. Wróbel z sąsiadem p. Kramarkiem i zastał płaczącą, drżącą całą z bólu i wzruszenia żonę i wzburzoną córkę. Tymczasem zebrało się przed otwartą bramą więcej osób i nieraz powrócił też napastnik.

„Był nim sierżant Przygotowania Wojsk. Nowak, instruktor wychowania fizycznego. Gdy odezwał się do niego red. Wróbel: „co, to pan, sierżant, sponiewierał mi żonę?“, chciał on rzucić się na redaktora, lecz zapobiegli temu urzędnicy policji państw., którym sierżant chciał stawić opór. Musiało go trzech urzędników, między niemi kierownik policji państw., p. Cichocki gwałtem wynieść z sieni i odprowadzić.

„Taki jest zupełnie prawdziwy przebieg zajścia. Lecz teraz zapytać się trzeba — czytamy dalej — dlaczego dobijał się sierżant P. W. do mieszkania red. Wróbla z słowami: „dajcie go tu, Wróbla?“ Ponieważ red. Wr. nigdy z tym człowiekiem nie miał styczności, za kogo i dla kogo chciał go więc napaść we własnym jego domu? Widziano go już rozpijającego się od godz. 5 po połud. z różnymi osobnikami. — Widziano, jak przedtem stukał do drzwi składowych z ulicy, że siedział cały kwadrans na progu obok bramy — czyby był czekał na powracającego do domu redaktora Wróbla? Nazajutrz mówił, że nie wie o niczem, że nie wie co robił — ale tak pijanym nie był, bo poznał od razu red. Wróbla gdy się zjawił powtórnie.

„Mamy przekonanie, że człowiek ten działał pod wpływem tego, co może nieraz słyszał w okolo siebie i chciał się może zasłużyć — ktoś to dzisiaj wie?! Bądź jak bądź, kara go nie minie, czy będzie cierpiał za siebie, czy dla innych.

„Dziś wielu jest takich co sądzą, że gdy będą przeciwnikami narodowców, gdy im dokuczają, to zyskają łaski, awanse, lub korzyści materialne. — I psują się charaktery, — natomiast rozszerza się lizalstwo, korzeni się donosicielstwo“.

Zarobki robotnicze w Ameryce

Nowy Jork, 16. 12. (Radio). Według danych amerykańskiego urzędu statystycznego pracy zarobek miesięczny robotnika w Ameryce wynosi przeciętnie około 900 złotych. W ciągu ostatnich 20 lat płaca wzrosła o niecałe dwie trzecie. W roku 1909 miesięczny dochód robotnika wynosił 700 złotych. (Nadmieniamy jednak należy ze utrzymanie w Ameryce jest w stosunku do naszego znacznie droższe, biorąc pod uwagę przeliczenie na dolary).

Odroczony zjazd biskupów

Warszawa, 17. 12. (Tel. wł.) Rozpoczęty w niedzielę zjazd biskupów katolickich Litwy został nagle odroczony na wyraźne życzenie prezydenta Smetony. Powodem były ostre wystąpienia uczestników zjazdu przeciw rządowi, głównie z powodu odebrania klerowi prowadzących przez niego szkół średnich i przemianowania ich na rządowe. Smetona zwrócił się do arcybiskupa Skwirskiego z prośbą o odroczenie zjazdu do połowy stycznia. Do tego czasu rząd usunie bolączki. Wobec tego arcybiskup zjazd odroczył. (w)

Ratyfikacja układu dłużniczego z Francją

Waszyngton, 16. 12. (PAT.) Senat przyjął 53 głosami przeciw 21 projekt ustawy ratyfikacyjnej układu w sprawie regulowania długu francuskiego w Stanach Zjednoczonych. Projekt ustawy został przedstawiony do podpisania prezydentowi Hooverowi.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Wilda

Miesięczne zebranie Koła Wildeckiego Stronnictwa Narodowego odbędzie się **we wtorek, dnia 17 grudnia 1929 r. o godz. 7,30 wiecz.**

w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

Na porządku obrad referat p. Tadeusza Piotrowskiego o położeniu gospodarczym, bardzo ważne sprawy i przyjmowanie nowych członków.

Szanownych Członków i Sympatyków Stronnictwa niniejszem uprzejmie zapraszamy,

Zarząd Koła Wildeckiego.

wtarzał: „Wróbel, psiakrew, dajcie go tu, nalać psiakrew!“ Zbliżywszy się pani Wróblowa krzyknęła nań, co tu chce mówić: „co, to polski żołnierz, pijany — dobija się do składu!“ Wtem odwraca się ów wojskowy od drzwi i z okrzykiem: „ja ci psiakrew dam żołnierz“, rzucił się w wściekłością na p. Wróblową i kopnął ją dwa razy w brzuch i uderzył w twarz. Dalszemu maltretowaniu zapobiegła córka, która słysząc krzyk matki, zbiegła na 101 i dopadłszy napastnika, uderzyła go tak silnie w twarz, że, ten, puściwszy

Brutalna napaść w Wolsztynie

W „Oredowniku“ wolsztyńskim, którego wydawcą jest zasłużony działacz narodowy p. red. Ludwik Wróbel, znajdujemy opis ohydnej napaści, dokonanej w ubiegły piątek na jego mieszkanie, przyczem żona jego została przez napastnika brutalnie sponiewierana. Oto, co pisze:

„Redaktor Wróbel udał się w piątek o godz. 8 na posiedzenie rady miejskiej. Ponieważ żona z córką oczekiwały przyścia jego około godz. 10—11, nie zamknięto bramy domu na klucz i pozostawiono światło. Krótko przed godz. 11 usłyszały panie stukanie na dole, jednocześnie zaczęły ujadąć psy w mieszkaniu. Pani Wróblowa wyszła przeto z mieszkania, aby zobaczyć, kto stuka, sądziła, że to zofer mieszkający na parterze i zamknawszy najprzód psy w mieszkaniu, zesłała potem na dół. Tu ku swojemu zdziwieniu ujrzała, że to jakiś wojskowy dobijał się gwałtownie do bocznych drzwi składowych, usiłując je przemocą wyważyć, przyczem słyszała, jak stale po-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dole i niedole Winiar

Bezdenne błoto — Braki w oświeceniu — Sprawa budowy kościoła

Z kół obywatelstwa downiejszej gminy podmiejskiej Winiar, wcielonej przed paru laty do Poznania, otrzymaliśmy garść uwag, charakteryzujących miejscowe stosunki i podkreślających konieczność zaradzenia panującym niedogodnościami.

„W czasie obecnej sloty — pisze nasz informator — ogólnie słychać narzekania obywateli Winiar, ponieważ zupełnie uzasadnione, pod adresem Magistratu stł. m. Poznania, że nie przystępuje do wykończenia ul. Winiarskiej od ul. Bonin do ul. Mazowieckiej na Solaczu. Droga ta już przy wzgl. małych opadach jest zupełnie niemożliwa dla komunikacji kołowej i zdarzały się wypadki, że samochody ugrzęzły w błocie (glinie) i dopiero za pomocą środków pomocniczych ruszyć mogły z miejsca. Z tej przyczyny samochód jadący z Solacza do Winiar musi jechać drogą Urbanowską do ul. Ceglanej, a potem szosą obronicką do Winiar to zn., że zamiast pół km. musi zrobić około 3 km. Droga Urbanowska została obniżona i otrzymała nowy pokład szosowy, lecz jej brzozy nie mają odpowiedniego spadku, wskutek czego przy najmniejszym deszczu tworzą się kałuże i błoto nie do przejścia. Czas najwyższy, aby te niedogodności zostały usunięte.

Z wdzięcznością odczuwa się natomiast ulepszenie pod względem oświe-

lenia, mianowicie zaopatrywanie w elektryczność ulicy Winiarskiej od Mazowieckiej do Bonina. Lecz dlaczego magistrat nie oświetla ul. Naramowickiej od Szelaga do maj. Naramowice? Jest to bezsprzecznie bardzo ważny szlak do Biedruska, a ruch kołowy wymaga się z dnia na dzień. Prąd o wysokim napięciu do maj. Naramowice przeprowadzono łakami nad Wartą, pomijając przez to z obu stron zamieszkałą ulicę. Przy obecnych ciemnych wieczorach i nocach nie trudno jest o nieszczęśliwy wypadek. Kradzieże są dlatego na porządku „nocnym”, a w ciemnościach posterunkowy nie jest nawet pewien życia. Czyż nie lepiej zlecić zapobieg.

Wreszcie sprawa budowy kościoła na Winiarach stoi już od roku na martwym punkcie. Zakupiono grunt, który od wiosny leży bez użytku. Czyby nie było na miejscu, aby tę parcelę wydano w dzierżawę aż do rozpoczęcia budowy? I najmniejsze źródło dochodu powinno być na ten cel zbożny wykorzystane. Prawie równocześnie rozpoczęto zrealizowanie budowy kościoła na Solaczu, lecz co za różnica: tam widzimy już świątynię pod dachem, a tymczasem na Winiarach głucho wszędzie, cicho wszędzie... A szkoda, gdyż brak świątyni daje się nam coraz bardziej we znaki!

Kupujmy wcześniej

w dniu wigilijnym — apeluje Związek Kobiet Pracujących

Najmilszą i w serce polskiej rodziny najgłębiej wnioskującą uroczystością jest niewątpliwie wieczór wigilijny. Szczęśliwy, kto w godzinę wieczorną, gdy pierwsza zabyśnie gwiazdka, znajduje się przy stole wigilijnym.

Biada tego dnia bezdomnym!

Związek kobiet pracujących zanosi w tym roku do szanownej publiczności serdeczny apel, żeby uwzględniając wielkie przedświąteczne przeciążenie personelu kupieckiego, zechciała w sam dzień wigilijny, t. zn. we wtorek, załatwić zakupy po sklepach najpóźniej do godz. 16. Ten drobny wzgląd zapewni wielu rodzinom, szczęśliwym, niezmąconym wieczór wigilijny.

My, niewiasty stoimy na straży naszych uroczystości rodzinnych. Kobieta jest przecież kapłanką ogniska domowego. Kobieta niech zatem przede wszystkim sumiennie uważa, by spójnionem zakupowaniem ani sobie, ani innym nie mącić tej budującej uroczystości rodzinnej w wieczór wigilijny.

Od nas zatem zależy, czy uroczystość ta nadal pozostanie krzepiącą narodu naszego tradycją, czy też będzie zamieniać się powoli w pusty frazes lub miłe, dawne wspomnienie.

Kto odrobinę życzliwości posiada dla niezliczonych szeregów młodzieży pracującej w kupiectwie, kto pragnie, by ona ściśle wedle zwyczaju naszego chrześcijańskiego narodu po ukazaniu się pierwszej gwiazdki, zasiadać mogła w należnym skupieniu do wigilijnego stołu, niech po 16-tej godzinie do sklepów kupieckich już nie zagląda.

KALENDARZYK

Wtorek, 17 grudnia 1929

Słońce: wschód 7.58; — zachód 15.09; — długość dnia 7 godz. 41 min.

Księżyc: wschód 16.14; — zachód 9.33; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 5 st. C., najniższa 0 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: Wczoraj + 0.47 m., dziś + 0.54 m.

Kal. rz. kat.: Łazarz B.; jutro Gracjan B. Kal. słow.: Zyrosław; jutro Wszemir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiieżyńska, plac Sapiieżyński 1. — Apteka pod Esku-lapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 98.

Włda: Apteka „Fortuna”, G. Włda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżurne we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Odnaczenia wśród kupiectwa.** Prezes Związku Towarzystw Kupieckich, p. Kazimierz Otmianowski, oraz długoletni jego poprzednik na tem stanowisku, p. Edward Mazurkiewicz, odznaczeni zostali za zasługi, położone na polu społecznym i gospodarczym krzyżem oficerskim orderu Polonia Restituta. — Złoty krzyż zasługi otrzymali pp. Stanisław Szulc i Stanisław Mańczak a p. Bolesław Wojkowski srebrny krzyż zasługi.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp. Aleksy Wiktor Długoński z Starogardu w woj. pomorskim, Czesław Jaruga z Rudy w woj. łódzkiej, Herbert Wojciech Wruck z Bydgoszczy w woj. poznańskiej, a dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Jerzy Franciszek Schimmel z Łodzi.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zebranie Koła Seniorów** odbędzie się w środę, 18 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń przy Al. Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad referat oraz wybór komisji rewizyjnej do kasy lokalnej oraz gospodarczej.

— **Zebranie Wydziału Krawieckiego Tow. Młodych Przemysłowców** odbędzie się dnia 17. bm. o godz. 20 w salce Koła Seniorów, Al. Marcinkowskiego 26, podwórzu, III wchód. 2 wykłady. — Zarazem nadmieniamy, iż z wydziałów członkowie korzystają bezpłatnie. — Zarząd.

— **Posiedzenie Naukowego Koła Miśnynego Kapitanów** odbędzie się w środę, dnia 18 bm. o godz. 17 w gmachu Archiwum przy ul. Lubrańskiego 1. Na porządku obrad odczyt ks. rektora Cieszyńskiego n. t. „Chiny współczesne a misje katolickie”.

— **Ze Związku Oficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej.** W czwartek, dn. 19 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali restauracji „Continental”, św. Marcin 36, miesięczne zebranie Koła Poznań-Miasto i Powiat.

ŻYCIE SOKOLE

— **Oddział Młodzieży przy Tow. gimn. „Sokół” Poznań 8 (Śródk).** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 19 bm. o godz. 18.15 w Domu Katolickim na Śródcie. Przybycie wszystkich konieczne; jest to ostatnie wspólne zebranie oddziału żeńskiego z męskim.

— **Zebranie zarządu Dzielnic Wielkopolskiej** odbyło się w niedzielę w lokalu na boisku „Sokola”. Przybyło wielu delegatów poszczególnych środowisk, a nie wysłali tylko swych przedstawicieli okręgi: jarociński, kępiński, wargowicki i wolsztyński. W zastępstwie niedomagającego prezesa dh. Wolskiego przewodniczył wicepr. dh. Soborski. Obrady były prowadzone poważnie, nacechowane spokojem, a jedynie nieco za rozwlekło, wskutek nadmiernej skłonności do krasomówczych, długich popisów. O szczegółach tego zebrania oraz powziętych uchwałach

napiszemy obszerniej w najbliższym tygodniowym dziale „Życie Sokole”.

WYSTAWY

— **Skrzydłaci pieśniarze.** Poznański Klub Podwódek Kanarków i Młóśników Płactwa organizuje w dniach od 22 do 24 bm. wystawę kanarków. Wielka sala Gospody Polskiej przy św. Marcynie 40 pełna będzie gwaru naszych złotych pieśniarzy. Równocześnie odbędzie się konkurs śpiewacki kanarków. Dzieci w towarzystwie starszych mają wstęp wolny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Godziny w handlu w czasie przedświątecznym.** Na mocy rozporządzenia p. ministra spraw wewnętrznych z dnia 9 grudnia br. ogłoszonego w „Dzienniku Ustaw” (nr 85) z dnia 14 bm. mogą w dni powszednie w czasie od 18 do 23 bm. włącznie składy handlowe być otwarte o dwie godziny dłużej, jednakże nie dłużej niż do godziny 21. Postanowienia ustawodawstwa ochrony pracy o czasie pracy w przemyśle i handlu zachowują swą moc, a więc rzeczą jest każdego pracodawcy, w jaki sposób podzieli pracę przedłużoną między personel. W niedzielę najbliższą, tj. 22 bm. składy mogą być otwarte od godz. 13 do 18. W myśl rozporządzenia ministra jest ono równoznaczne z udzieleniem zezwolenia ministrowi pracy i opieki społecznej na pracę w ciągu nadliczbowych godzin otwarcia sklepów, znaczy to, że lokalne urzędy pracy nie mogą czynić żadnych sprzeciwów i trudności.

— **Koło Śpiewackie Polskie i „Chopin”.** Lekcje śpiewu odbywają się regularnie: dla pań w poniedziałki i czwartki w Seminarjum Nauczycielskim przy ul. Fr. Ratajczaka, dla panów we wtorki i piątki w Stronictwie Narodowym przy ul. św. Marcina. Ze względu na wyjazd do Warszawy uczęszczanie wszystkich członków na lekcje konieczne. — Zarząd.

— **Pocztowo Tow. Literacko-Artystyczne** urządza dnia 18 bm. o godz. 20 w gmachu Dyrekcji Poczty i Telegrafów wieczór muzyczny z udziałem orkiestry smyczkowej i chóru.

— **Z Obw. Funduszu Bezrobocia w Poznaniu.** Bezrobotni robotnicy sezonowi: budowlani, ziemni, brukarscy oraz robotnicy, którzy zatrudnieni byli w żegludze śródlądowej i przy spławie, jak również w ceglarniach, mogą w czasie od 15 grudnia br. do 1 marca 1930 r. korzystać na całym terenie działania Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Poznaniu z zasiłków narówni z bezrobotnymi innych kategorii.

— **Pokaz gazowy.** Dnia 18 bm. o godzinie 17 odbędzie się gotowanie wigilijne w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

— **Z Narodowej Organizacji Kobiet — Koło prawy brzeg Warty.** W czwartek, d. 19 bm. o godz. 17 urządzi Koło N. O. K. gwiazdkę dla 300 biednych dzieci szkoły powszechnej na Śródcie w obecności wybitnych gości i głównej ofiarodawczyni i dobrodziejki, p. prezydentowej Zychlińskiej w auli szkoły ul. Bydgoska 2.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Kupujmy nalepki na 27 grudnia!** Związek Inwalidów Wojennych — zarząd okręgowy na województwo poznańskie, jak corocznie, wydaje nalepki. W roku bieżącym dochód z nalepek przeznaczony na fundusz budowy Domu Inwalidów. Na sprzedaż nalepek Związek Inwalidów uzyskał zezwolenie wojewody poznańskiego, a nabywanie ich zalicza też Kuratorium Poznańskiego Okręgu Szkolnego. Są one do nabycia po 25 groszy w sklepach papieru, a skład główny znajduje się w biurze zarządu wojew. Zw. Inwalidów Woj. na ul. Koźziej i na Fredry. Należy mieć nadzieję, że publiczność udekoruje okna w dzień rocznicy Powstania Wielkopolskiego, popierając tem samem naszych inwalidów. (k.)

— **Komitet Tow. Czyteln. Ludowej na św. Łazarzu** urządził dnia 1 bm. w auli IV. szkoły wydziałowej obchód listopadowy. Do uświetnienia obchodu przyczynił się wykład o powstaniu listopadowym p. Bednarkiewicza, studenta U. P. Wykład ten był oparty na najnowszych badaniach historycznych. Nadzwyczaj udane były także śpiewy chórowe chłopców IV szkoły wydziałowej z łaskawym współudziałem solistki p. Barańskiej pod batutą p. Chudzińskiego oraz deklamacja uczennicy V. szkoły wydziałowej. Uwagę słuchaczy przyciągała deklamacja chórowa uczniów 7-mej klasy gimnazjum im. Adama Mickiewicza. Komitet składa wszystkim, którzy przyczynili się do uświetnienia obchodu serdeczne podziękowanie, a szczególnie p. rektorowi Szałowi i gronom nauczycielskim dzielnicy łazarskiej.

KRONIKA POLICYJNA

— **Zamiast wódki farbowana woda.** Szczególniejszą „opieką” otaczają lokal p. Kozłowski przy ul. Fr. Ratajczaka 15, gdyż piąty już raz byli u niego. W tych dniach znowu jacyś rabusie zrobili w nocny otwór w szybę okna wystawowego i zabrali kilka pełnych butelek. Jakież jednak było ich rozczarowanie, gdy się przekonali, że butelki te zawierały tylko czystą farbowaną wodę. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** P. Sobczakowej Paulinie przy ul. Zielonej 2, skradziono z niezamkniętej pralni srebrny zegarek męski z pozłacanym łańcuszkiem; złodzieja ujęto. — Do mieszkania p. Ingrioda Ponschkona przy ul. Jasnej 2, wł-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

mali się złodzieje i skradli futro męskie z kołnierzem bobrowym, koloru beżowego, futro damskie (nutria) koloru ciemno granatowego, płaszcz damski z kołnierzem i mankietami bobrowymi koloru ciemno szarego i pęk kluczy od mieszkania — Do warsztatu firmy „Metalurgia” przy ul. Strumykowej 20 wzięli się złodzieje i skradli większą ilość płyt i kurków mosiężnych. (z.)

— **Czyja własność?** W Komisariacie II. znajduje się 18 paczek świec sterynowych, które odebrano złodziejowi. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Samochodem najechano w Gnieźnie** na ul. Warszawskiej 7-letniego Stefana Ruśkiewicza z Gniezna, którego z powodu złamania prawej nogi odwieziono do lecznicy Czerwonego Krzyża. Samochód jest własnością Ludwika Wojtala z Gniezna (Cierpiegi 10) a kierował nim szofer Andrzej Maciejewski. Narazie nie ustalono, kto ponosi winę. (k.)

— **Koń sploszył się między Żninem a Bożejewicami.** Wóznica Marcin Kaprol nie mógł konia utrzymać i koń wjechał całym rozpędem na drzewo. Żona Kaprola uderzyła głową o drzewo tak nieszczęśliwie, że jej pękła czaszka, zaś powoźcy złamał rękę i prawą nogę. Kaprolowa zmarła krótko po wypadku. (k.)

— **Wyłowiono z Brdy zwłoki mężczyzny,** w którym rozpoznano Stefana Ikier-ta z Bydgoszczy, ul. Kujańska 14. (k.)

— **Plaga złodziei w powiecie szamotulskim.** W poniedziałek w nocy między godz. 2 a 3 zauważył stróż miejski pewną osobę, która zakradała się do składu delikatesów p. Kazimierza Krzyżaniaka w Szamotulach przy ul. Poznańskiej. Na widok zbliżającego się stróża zaniechał włamywacz swój niecny zamiar i zbiegł. Stróż zauważył później aż dwie osoby, jedną uciekającą w stronę rzeźni miejskiej, drugą w stronę elektrowni. Złodzieje wyrwali już kraty żelazne przy drzwiach frontowych do składu. Po zaalarmowaniu domowników, udał się stróż miejski z posterunkowym, który w międzyczasie nadszedł, w pogon za złodziejami. Stwierdzono, że przybyli oni do Szamotuł samochodem, który pozostawili obok elektrowni miejskiej i gdy ujrzeli posterunkowego, idącego z stróżem, siedli do natychmiast i zbiegli do Obornika. — Ci sami zapewne złodzieje wkradli się do obornickiej Kasy Miejskiej, gdzie rozpruli szafę żelazną. Co skradli, wykaże śledztwo. (o.)

— **Kradzież biżuterii.** Dnia 15 bm. o godz. 21.40 na dworcu głównym w Warszawie skradziono pani Marteau Blanche, przybyłej z Krakowa, torebkę ręczną z zawartością biżuterii i to: 1) Kolję pereł, składającą się z 7 sznurów z 7—9 kłami, w których były diamenty; klamry były z złota i platyny; zakończenie kolji stanowiła kokarda podwójna w rodzaju broszki, wysadzona brylantami w platynowej oprawie, na brzegu był wylamany kawałek platyny. 2) Broszkę platynową z brylantami i diamentami, zakończenie duży kamień i brylant formatu owalnego z czworokątnymi brzegami, w środku była korona złota, pod którą znajdowała się litera rosyjska F. i I. z diamentem. Skradzioną biżuteria była owinięta w jedwabny złoty papier, następnie w białą chusteczkę. Wartość skradzionej biżuterii i przedmiotów poszkodowana ocenia na około 60 000 zł. (skk.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Pniewy. (Pożar.)** Z nieustalonej przyczyny wybuchł pożar w domu mieszkalcym Franciszka Picka Spalił się dach słomiany oraz część belkowania. — Straty wynoszą około 3000 zł. (k.)

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kobieta”.
Aurora: „Szakale stepów” z Tomem Mixem.
Ba’ka: „Skazaniec z Stambułu”.
Casino: „Ostatni rozkaz”.
Colossem: „Sportowiec z miłości”.
Corso: „Kochanka oficera Ochrony”.
Edison: „Złodziej w raju”.
Kapitol: „Szajka zgrozy”.
Metropolis: „Grzechy ojców”.
Odeon: „Z Raju Bolszewickiego” (mł. cześć miłości).
Renaissance: „Kapitan Chaplin”.
Słońce: „Ostatni romans”.
Stylowe: „Szkocki ekspres”.
Wilsona: „Awantura arabska”

— **Września.** (Aresztowani za bójkę) W tych dniach aresztowano tu Bernarda Palkiewicza, Zygmunta Witkowskiego, Michała Schorsa, Franciszka Szczepanika i sierż. 68 p. p. Stanisława Pawlaka. Wymienieni spowodowali awanturę, która zakończyła się bójką. (k)

— **Śmigiel.** (Włamanie.) W Bielsku dokonano w nocy z 10 na 11 bm. włamania, mianowicie w Andrzej Kozłowski i Karola Zalisza. Straty wyrządzone przez nieznanego złoczyńcę w obydwu wypadkach wynoszą około kilkaset złotych. (k)

— **Wieleń nad Notecią.** (Komitet obchodu 10-lecia powstania.) W dniu 9-go bm. odbyło się w sali p. Cynajka ogólno-obywatelskie zebranie, zwołane przez p. burmistrza celem omówienia programu obchodu 10-lecia wyzwolenia miasta Wieleń z pod jarzma pruskiego. Już poprzednio na zebraniu ścisłym, odbytym dnia 5 bm. wyłonił się komitet wykonawczy, który ustalił program uroczystości, podając go pod dyskusję. W toku dyskusji zaakceptowano komitet wykonawczy, który stanowią pp.: burmistrz Szymon Wachowiak, Wielebski Franciszek, Czajczyński, Koczorowski Bolesław i Wielebski Stanisław. Ustalono następujący program uroczystości: w sobotę, dnia 18-go stycznia o godz. 20 capstrzyk z wspólnym udziałem wszystkich mieszkańców. Następnego dnia poobiednie o godz. 10.30 zbiórka wszystkich organizacji na dziedzińcu szkoły powszechnej, skąd wymarsz pod dowództwem p. komisarza straży granicznej Braciszewskiego do kościoła parafialnego na uroczyste nabożeństwo, które odbędzie się o godz. 11. Po nabożeństwie wymarsz na Rynek, gdzie wygłosi okolicznościowe przemówienie p. burmistrz oraz p. St. Piasek. Po złożeniu wieńca u stóp pomnika Matki Boskiej odbędzie się defilada na ulicy Kościuszki i wymarsz do sali gimnazjalnej na akademję. O godz. 19.30 przedstawienie teatralne „Do Ciebie Polsko”. Następnie zabawa taneczna w sali p. Borowskiego i p. Cynajka. (kw.)

— **Wągrowiec.** (Z Rady miejskiej.) Miesięczne zebranie Rady miejskiej odbyło się w ub. piątek, w Ratuszu pod przewodnictwem p. Gramsego. Wprowadzono w urzęd radnego p. Stachowiaka, poczem przystąpiono do uchwalenia budżetów zwyczajnych i nadzwyczajnych na rok 1930-31. Budżet administracyjny miasta wyraża się sumą 346 694,22 zł w wydatkach i dochodach, budżet elektryczny miejskiej w sumie 159 540,35 zł w dochodach i wydatkach oraz budżet rzeźni miejskiej w sumie 47 358,06 zł. Nadzwyczajny budżet administracyjny opiewał na sumę 31 500 zł, elektryczny miejskiej w sumie 15 000 zł. Przedłożenie Magistratu przyjęto jednomyślnie i bez zmian. Uchwalono również budżet Rady szkolnej na sumę 14 300 zł. Podatek od psów podwyższono do 20 zł od pierwszego psa bez uwięzi a do 35 zł od następnego. W końcu uchwalono jeszcze obniżenie podatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego od obrotu z 20 na 18 proc. i załatwiono sprawę sporów, dotyczących wyborów do Rady miejskiej. (ek.)

— **Ujście.** (Odpust św. Mikołaja.) W ubiegłą niedzielę odbył się w tutejszym kościele doroczny odpust św. Mikołaja. W sobotę wieczorem odbyły się uroczyste nieszpory. W niedzielę rano jutrznia po tem wotywa i kazanie. Sumę celebrował ks. Smoliński z Morzewa. Kazanie odpustowe wygłosił ks. prof. Theinert. Odpust zgromadził znaczne rzesze wiernych i duchowieństwa.

— (Jasełka w ochronce.) Tutejsza ochronka przygotowuje się już od dłuższego czasu do przedstawienia „Jasełek”. Przedstawienie odbędzie się w dniu 22-go bm. o godz. 17 w sali hotelu pań Stroińskich. Spodziewamy się, że obywatelstwo tutejsze sprawę poprze i podaży gremjalnie na przedstawienie naszych „najmniejszych”. (um.)

— **Ostrów.** (Zatwierdzony wybór II burmistrza.) Wybrany przez Radę miejską na stanowisko drugiego burmistrza p. em. starosta Cegiela z Czarnkowa, został wreszcie przez władze nadzorcze zatwierdzony. P. Cegiela obejmuje niebawem swe urządowanie. Pierwszy burmistrz p. Musielak ciągle jeszcze jest w zawieszaniu i nie urzęduje.

— (Wizyta wiceministra pracy.) Dawid tutaj wiceminister pracy i opieki społecznej, gen. Hubicki, lustrując sprawność ruchu reemigracyjnego robotników sezonowych z Niemiec. Skorzystali z tej okazji bezrobotni i przez sekretarza Z. Z. P. wręczyli p. wiceministrowi memoriał w

sprawie niesienia pomocy dla bezrobotnych miasta i powiatu naszego.

— (Związek Podoficerów w obronie ziemi.) Na walnym zebraniu miejscowego Koła Związku Podoficerów Rezerwy przyjęto entuzjastycznie następującą rezolucję: „My podoficerowie rezerwy, którzyśmy w walce o naszą ziemię przelewali krew, protestujemy przeciwko oddaniu chociażby skrawka ziemi w ręce odwiecznego wroga i żądamy zanulowania układu. Żądamy dalszego odebrania wrogom ziemi i oddania jej naszym braciom i ich rodzinom!” — Prezesem Koła obrano p. Józefa Wojciechowskiego, jego zastępcą zaś p. Cuskę.

— (Wybory do korporacji kościelnych.) Ubiegłej niedzieli odbyły się tutaj wybory do doboru kościelnego i reprezentacji parafialnej. Do doboru weszli pp. Dola Wojciech, Janiak Teodor, Jankowski Wacław, Lasota Piotr, Maleszka Antoni, Nowicki Jan, Reszelski Stanisław, Sikora Józef, Sokołowski Leon i Splitt Dezydery. Na członków reprezentacji wybrano 30 panów z p. dr. Michalskim jako przewodniczącym. (n.)

— **Ostrów.** (Odznaczenie) Zasłużony obywatel p. Stefan Rowiński odznaczony został Krzyżem Oficerskim Odrodzenia Polski za pracę oświatową i tajne nauczanie w latach niewoli.

— (Z koncertu.) Miejskowy chór męski „Echo” wystąpił z udalym i bardzo miłym koncertem. W programie były przeważnie pieśni wesołe Walewskiego, Galla, Nowowiejskiego, Lachmana, Wichowicza i innych. Współudział w koncercie wzięli kwartet złożony z pp. inż. Bluma, dr. Dubickiego, Uchockiego i dyrygenta „Echa” p. T. Kowalskiego. Ponadto wystąpił tercet wokalny z p. dyr. Irzabkiem na czele.

— (L. O. P. P.) Założono tutaj Koło miejskie Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwdziałowej. Prezesem obrano p. dyr. Hubickiego.

— (Jeszcze jedno towarzystwo sportowe.) Do szeregu licznych u nas towarzystw sportowych dochodzi obecnie jeszcze jedno, a mianowicie Tow. Pływackie. Utworzono je po referacie delegata okręgowego z Poznania p. Alojzego Przydyrki. Na prezesa powołano p. Wł. Rychwalskiego. (n)

— **Bydgoszcz.** (Włamanie — napad uliczny.) W tych dniach włamali się nieznani złoczyńcy do mieszkanki Franciszka Perlika przy ul. Królowej Jadwigi nr. 16, gdzie zabrali garderobę damską i biżuterję w wartości około półtora tysiąca zł. — Na ul. Królowej Jadwigi niewyśledzony narazie zbrodniarz napadł na przechodzącą chodnikiem Marię Chroverkównę i zrabował jej tekę z zawartością 20 zł. (k)

Z SŁASKA

— **Katowice.** (Ruch ludności.) W końcu listopada br. miasto Katowice posiadało 128 250 ludności. Ogółem zawarto małżeństw 169. Urodzeń 216, zgonów było 107. Chorób zakaźnych zgłoszono u lekarza powiatowego 38, leczono w szpitalu miejskim 44. Z laźni miejskiej korzystało ogółem 9 443 osób. W rzeźni miejskiej ubito bydła razem 9 509 sztuk. Cena bydła w rzeźni miejskiej za 100 kilo bitej wagi: wołów 269 zł, krów 269 zł, świń 320 zł, cieląt 287 zł. Wody dostarczono z kopalni Rozalja 299 548 m. kub., z kopalni Wujek 392 m. kub. Z pogotowia ratunkowego korzystało ogółem 129 osób. Przybyło nowych mieszkań 54. W Miejskiej Kásie Oszczędności stan kapitału wkładowego z końcem miesiąca wynosił 15 500 117 zł, gdy w październiku wynosił 15 268 024 zł. Do rejestracji bezrobotnych przybyło 345 osób. Według relacji Komendy Policji Wojew. aresztowano ogółem 278 osób. (skk.)

— **Pszczyna.** (Nieszczęśliwy wypadek.) Dnia 10 bm. na torze kolejowym kopalni „Książę” w Koszowach podczas przeloczenia wagonów przejechany został przelocowy Jaromín Walenty, lat 48, za mieszkały w Imielinie. Jak dochodzenia wykazały — to Jaromín jako przelocowy, dał sygnał do odrzucenia wagonów, które poprzednio odczepił, a nie zdążywszy wyjść z pomiędzy wagonów, dostał się pod kółka, które mu przeszły wzdłuż ciała i poniósł śmierć na miejscu. Dalsze dochodzenia prowadzi władze kolejowe.

— **Bielsko.** (Śnieg.) Według władz miejscowej telefonicznej z Śl. Klubu Obserwacyjnego na Baraniej Górze pada nadal śnieg suchy; pokrywa śnieżna wynosi 20 cm. Temperatura powietrza — 2 st. C. W dolinie śnieg z deszczem. (skk.)

Z POMORZA

— **Nowe.** (Miasto stolarzy.) Najbardziej stolarskim miastem na Pomorzu jest bez wątpienia Nowe. W przemyśle tym pracuje około 50 samodzielnych stolarzy. Sprzęty, wytworzone w Nowem, rozchodzą się w stanie surowym i gotowym po całej Polsce, przede wszystkim do Warszawy, na Śląsk i do Gdańska, gdzie jako „meble gdańskie” znajdują chętnych odbiorców. Powodzenie swoje zawdzięcza stolarstwo Nowego w pierwszej linii kwalifikacjom fachowym swych mistrzów i swej tradycji stolarskiej. Większe warsztaty zatrudniają po kilkadziesiąt ludzi, tak że znaczny odsetek ludności miejscowej utrzymuje się z produkcji stolarskiej. Nowe jest znane i z tego, że posiada największą w Polsce fabrykę mebli wiklinowych, które rozchodzą się masowo do Szwecji, Anglii i Niemiec. (x)

SPORT

Hokej na lodzie

„Pogoń” lwowska, która bez treningu wyjechała do Austrii uległa w pierwszym spotkaniu w niedzielę wieczór w Wiedniu w spotkaniu z „Poetzleindorfer Sportklub” 3:10 (0:3, 0:3, 3:4). (radjo)

W Budapeszcie studenci Oxfordu pokonali kombinowaną drużynę Węgier 6:2 (1:1, 5:0, 0:1). (radjo)

Lekka atletyka

Na walnym zebraniu WOZLA do kl. A. zaliczono na przyszły rok: „AZS”, „Polonię” i „Warszawiankę”, do klasy B wchodzi siedem klubów, a do klasy C — pozostałe towarzystwa. Kluby te rozgrywać będą w przyszłym roku mistrzostwo drużynowe. Walne zebranie WOZLA postanowiło na walne zebranie PZLA zgłosić identyczny wniosek, celem rozszerzenia rozgrywek mistrzostw drużynowych na całą Polskę. W ten sposób projekt, którego byliśmy inicjatorami już w przyszłym roku wejście prawdopodobnie w życie i przyczyni się do dalszego spopularyzowania lekkiej atletyki, o co nam w pierwszym rzędzie chodziło.

Pięściarstwo

Spotkanie międzyokręgowe Łódź — Górny Śląsk odbędzie się 19 stycznia w Łodzi. (tel. wł.)

Węgry — Czechosłowacja, spotkanie międzypaństwowe rozegrane w niedzielę wieczór w Pradze dało wynik nierozstrzygnięty 8:8.

„Colonia” (Kolonja) — „Punching” (Magdeburg) finałowe spotkanie o drużynowe mistrzostwo Niemiec zakończyły się wynikiem 8:8; wyniki techniczne są następujące: Puttkamer (C) pokonał Hendricha (P), Abels i Bahr remis, Götze (P) — Rüstemaiera (C), Meselberg (P) — Birnicha (C), Kurth (C) — Mialkasa, Kiefernagel i Ulrich — nierozstrzygnięta, Hower (C) wygrał z Sanderem (P), a Baumann (P) — Krimmelem (C).

Feliks Stamm znakomity trener pięściarski, którego intensywną i umiejętną pracę mają tyle do zawdzięczenia nasi zawodnicy został angażowany przez miejski kom. w. f. i p. w. oraz OZB i obejmuje z dniem 1 lutego swe funkcje. Wszelkie informacje o pozyskaniu p. Stamma przez inne OZB są nieścisłe.

Piłka nożna

Doroczne walne zebranie ligi odbędzie się dnia 18 i 19 stycznia z początkiem o godzinie 15.30 w pierwszym, a o godz. 16 w drugim terminie z następującym porządkiem obrad: 1. zagajenie, 2. wybór prezydium, 3. sprawdzenie pełnomocnictw delegatów, 4. odczytanie protokołów z poprzednich walnych zgromadzeń, 5. sprawozdanie zarządu oraz wydziału gier i dyscypliny, 6. sprawozdanie skarbnika, 7. sprawozdanie komisji rewizyjnej, 8. udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi, 9. wręczenie odznak mistrzowi i wice-mistrzowi ligi na rok 1929 i zasłużonym działaczom na polu rozwoju ligi, 10. zmiany statutu i postanowień, 11. wybór władz ligi i delegatów na walne zgrom. PZPN, 12. wnioski i interpelacje. Wnioski członków na walne zgromadzenie mają wpływ na do zarządu ligi najpóźniej do dnia 4 stycznia. Bezpośrednio po walnym zgromadzeniu odbędzie się ustalenie tabeli rozgrywek o mistrzostwo ligi na r. 1930 w pierwszym kole.

Tennis

Roczne walne zebranie PZLT odbędzie się 8 i 9 lutego w Warszawie. Najważniejszym punktem obrad będzie wybór nowego zarządu, którego trzyletnia kadencja upływa w tym terminie.

Życie organizacyjne

Zarząd POZLA ukonstytuował się jak następuje pp.: prezes — Karolczak, I wiceprezes — Stróżyk, II. wiceprezes — Prytyś, sekr. — Lebiński, skarbnik — Wolny.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, we wtorek, „Dama pikowa”. We środę, 18 bm. wspaniałe wystawiony balet Różyckiego „Pan Twardowski”. We czwartek, 19. b. m. premiera melodyjnej operetki „Krysia Leśniczanka” z p. Fontanową w partii tytułowej oraz z pp. Karską, Krzyształowicz, Nochowicz, Barańskim, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim, Romanowiczem, Sendeckim, Syroczewskim, Wiśniewskim i Zalewskim: kapelmistrz p. Eichstaedt, reżyser p. Folański, baletmistrz p. Statkiewicz; oprawa sceniczna art. mal. p. Jarockiego. Premiera ta wzbudziła żywe zainteresowanie i bilety są formalnie rozchwytywane. W piątek „Hrabina Marica” z p. Grabowską w partii tytułowej.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro pełna nieklamana humoru lekka komedia „Królowa Biarritz”, która na ostatnich dwóch przedstawieniach wypełniła teatr do ostatnich miejsc a publiczność gromkimi oklaskami przyjmowała sztukę i wykonawców. W czwartek raz jeszcze świetna komedia J. Szaniawskiego „Adwokat i róża”.

„Kopciuszek”, piękna bajka Walewskiego, wystawiona będzie w nadchodzącą niedzielę wieczorem ku ucieście naszych miłośników. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu a p. Jarocki namalował piękną nową wystawę. Reżyseruje p. Młodziejowska.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, we wtorek, środę i czwartek ostatnie trzy występy naszego znakomitego gościa p. K. Justiana w sensacyjnej sztuce p. t. „Niezwyczajny seans”. W roli inspektora policji p. K. Justian jest gorąco oklaskiwany przy otwartej kurtynie. Ostatnie występy jego ściągną niewątpliwie do Teatru Nowego tłumy publiczności, żadnej ujrzenia nieznanej kreacji naszego gościa.

Najbliższą premierą będzie głośna sztuka amerykańska p. t. „Rywale” tłumaczona przez Jerzego Kossowskiego. — Akeja sztuki toczy się na tle wojny światowej. Cały zespół męski oraz liczni statyści pracują już od dłuższego czasu pod sprężystym kierownictwem reżyserskim p. dyr. Rudkowskiego, dokładając wszelkich starań, aby sztuka wypadła jak najokazalej.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Dama pikowa” — opera Czajkowskiego.
Środa, 18. 12. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Czwartek, 19. 12. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno — Premiera.
Piątek, 20. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Sobota, 21. 12. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno.
Niedziela, 22. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Poniedziałek, 23. 12. „Casanova”, opera Różyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz”.
Środa, 18. 12. „Królowa Biarritz”.
Czwartek, 19. 12. „Adwokat i róża”.
Piątek, 20. 12. „Królowa Biarritz”.
Sobota, 21. 12. „Królowa Biarritz”.
Niedziela, 22. 12. „Kopciuszek”. Premiera.
Poniedziałek, 23. 12. „Miłość czy pięść”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Niezwyczajny seans”. Gość. występ K. Justiana.
Środa, 18. 12. „Niezwyczajny seans”. Występ K. Justiana.
Czwartek, 19. 12. „Niezwyczajny seans”. — (Ostatni występ p. Justiana).
Początek o godzinie 8 wieczorem.

NA GWIAZDKE

Perfumy — Mydła — Wody Kolońskie — Rozpylacze — Puder-nice — Lustra — Grzebienie — Szczotki — Przybory do golenia.
Wybór olbrzymi! Towar najlepszy! Ceny niskie!

Perfumeria **J. DOMICZ**, Poznań, plac Wolności 7.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

PIĘKNO Z PRZED LAT PÓŁ TYSIĄCA

Dawna Wielkopolska i jej rzeźby — Ukryte cuda — Po naszych małych miastach Czem na nas działa dawne dzieło sztuki? — Tem co nad nim przeszło... Czar rzeźby średniowiecznej — Jak Wit Stwosz marjański cudem ocalał — Co Kohte opuszczał — Jeszcze było coś do odkrycia w Wielkopolsce.

Ukazał się niedawno tom Biblioteki Zabytków Wielkopolskich, wydawanej przez tak zasłużoną dla naszej kultury Księgarnię Uniwersytecką Fiszer i Majewskiego. Tym razem dr. Alfred Brosig, kustosz Muzeum Wielkopolskiego opracowuje rzeźbę gotycką z pierwszej połowy XV. w.)

Król Władysław Jagiełło obdarza Poznań szczególnym zainteresowaniem i opieką. Nadaje miastu różne przywileje stanowiące pomyślne warunki rozwoju. Przedewszystkiem jednak rozwojowi temu sprzyja położenie Poznania na skrzyżowaniu ważnych traktatów handlowych, prowadzących z zachodu na wschód i z południa na północ. Stolica Wielkopolski jest etapem na drodze łączącej Pragę i Wrocław z Gdańskiem oraz innymi miastami państwa krzyżackiego. Praga od drugiej połowy XIV. w. do katastrofy wojen husyckich stanowi kulturalne i artystyczne środowisko promieniujące na całą środkową Europę. Najbliższymi stosunkami oczywiście złączony jest z nią Wrocław, z drugiej strony zaś nie przerywały się jeszcze związki między tą starą stolicą piastową a Wielkopolską. Stąd sztuka tej ostatniej stoi wówczas najczęściej pod znakiem warsztatów wrocławskich. Istnieje też typ snycerski zbliżony do francuskiego, wychodzący prawdopodobnie z południowych Czech, a docierający do Wielkopolski, być może również przez Wrocław. Nie wynika z tego, aby dzieła rzeźbiarskie nie mogły być powstać na miejscu. Taksamo w nieco późniejszej epoce. w końcu XV. w., widzimy pokrewieństwo rzeźby wielkopolskiej ze śląską, a jednak w Poznaniu i innych znaczących miastach dzielnic istnieją warsztaty malarsko-snycerskie.

Oto w najogólniejszym zarysie skreślony przez p. Brosiga obraz stosunków artystycznych, na którego tle grupuje on, klasyfikuje i wyczerpująco analizuje rzeźby, reprodukowane na przeszło dwadzieścia tablicach.

Nie zamierzam przeprowadzać naukowej krytyki jego wywodów, bardzo ścisłych i na gruntownej erudycji opartych. Brak mi zresztą odpowiednich materiałów. Biorę tę książkę do ręki jako laik i artysta, z radością dowiadując się z niej że istnieją także skarby na ziemi Wielkopolskiej.

Bo wśród tych rzeźb są niektóre niepospolicie piękne. Do nich należy przedewszystkiem Chrystus na krzyżu w szamotulskiej farze, prześliczny, o modelunku pełnym umiaru i stylu. Dalej Pietà w Wągrowcu, silna, skomponowana w śmiało się przecinających masach. Albo Madonna z Czempania, o tanagryjskim wdzięku rurkowanych draperij. I są to wszystko zabytki, które od wieków zdobyły drobne miasta wielkopolskie! Zabytki pamiętające pierwszych Jagiellonów!

Dzieło sztuki obok swej wartości plastycznej może mieć pewien jej mnożnik, nie określony kategoriami artystycznymi, a polegający na związanych z nim ludzkich przeżyciach o których wiemy, lub które odgadujemy. Urok emanujący ze ścian starego kościoła nie jest jedynie wynikiem pięknych proporcji architektury i wysokiego poziomu zgromadzonych dzieł sztuki. To wnętrze, w którym szeregi pokoleń promieniowały wysokim napięciem duchowym, działa na nas jeszcze całkiem innym czynnikiem. Tak samo, w zupełnie odwrotnym kierunku, przeniknie nas atmosfera miejsca znanego z nieszczęścia, zbrodni, czy kaźni. Podobnie jak całe wnętrze, oddziaływać na nas uczuciowo poszczególne przedmioty, a dzieło sztuki więcej niż jakikolwiek inny, ponieważ ludzki współczynnik jest w nim intensywniejszy.

Istnieniu tych walorów nie można zaprzeczyć dlatego tylko, że są uczuciowymi i subiektywnymi. W pewnej mierze stwarza je sama już starożytność dzieła sztuki. Sfinks nie byłby dla nas tem czym jest, gdyby nie pamiętała zarania historii. W tej inowrocławskiej lub zielonickiej rzeźbie z r. 1400 wzrusza nas „Innumerabilis an-

norum series et fuga temporum", czyli znowu suma przeżyć ludzkich, które dany przedmiot przetrwał. Wzrusza nas autentyczne zetknięcie się z artystą tak od nas odległym, a który mimo to tak jak my czuje, myśli, rozwiązuje problem formy. A jednocześnie poprzez oddalenie stylu pociąga on nas swoją niejako egzotyczną odrębnością, swoimi środkami, odmiennością od naszych.

Wszystko to wygląda na apologję manji antykwarskiej! Zapewne, błądzi człowiek o ile, zapatrzone wyłącznie w powyższe wzmiarkowane wartości, zapomina o rzeczywistych walorach artystycznych, obojętnie np. na sztukę nowożytną. Ale nieda się zaprzeczyć, że zabytek sztuki dawnej ma swój szczególny czar.

I ten czar uderza z książki p. Brosiga, z tych Madonn, ołtarzy, krucyfików. Bo specjalnie wiele ma go właśnie średniowieczna rzeźba. Te postacie o złoconych się draperjach, pełne stylu i rytmu formy, a realistyczne w polichromji, nie tracąc nic z godności sztuki dążyły jednocześnie do tego, aby być prawie żywym, pobożnym teatrem. Coś z tego życia im zostało. Coś z tego życia trójwymiarowej podobizny ludzkiej, które powodowało od najdawniejszych czasów ludzkości, że postać wyrzeźbiona stawała się tak łatwo przedmiotem kultu.

Polska rzeźba średniowieczna jest stosunkowo mało znana, szczególnie gdy chodzi o zabytki poprzedzające bogaty jej rozkwit około r. 1500. Nie pokrywała ona nigdy ogromnych kamiennych portali katedr, jak np. we Francji. Wyrażała się przeważnie w ołtarzach i luźnych przenośnych figurach. Przy późniejszych odnowieniach i przeróbkach, figury wędrowały z łatwością do ciemnych kruch i na strychy. Wiadomo, że ołtarz marjański Stwosza zachował się nam tylko dla tego, ponieważ zacy proboszcz, który cały swój majątek przeznaczał na zastąpienie tego niemożliwego gotyku pięknym ołtarzem Fontany, zmarł nagle bez testamentu.

Aby sobie naprawdę zdać sprawę z snycerstwa średniowiecznego w Polsce, należałoby przeszperać niezliczone prowincjonalne kościoły. Tymczasem zainwentaryzowanie kraju znajduje się zaledwie w początkach. Wielkopolska mogłaby się pod tym względem uważać za uprzywilejowaną dzięki Kohtemu. Ale i jego praca z przed lat trzydziestu liczne wykazuje braki, wynikłe często z subiektywnego stanowiska do opisywanego kraju. Przytaczano mi wypadek, w którym Kohte, cytując pobożny napis łaciński opatrzony datą i nazwiskiem snycerza, to ostatnie opuszcza, gdyż jest polskie. Drewniane kościoły wogóle pomija, jako nieprzedstawiające artystycznej wartości, podczas gdy wiemy jakie znaczenie one właśnie dla historii polskiego budownictwa przedstawiają. Z reprodukowanych przez p. Brosiga rzeźb, połowa nie była przez Kohtego, przy inwentaryzacji odnosnych kościołów, wcale wymieniona.

Tak więc widzimy, że nawet w inwentaryzowanej dzielnicy nielada trud przedstawiało zebranie tych okazów snycerstwa z epoki z której ich pozostało nie wiele. Opisanie ich to pierwszorzędną przyczynę do poznania dzieł rzeźby w Polsce. Uznajemy tę zasługę naukową. A zarazem cieszymy się widokiem tych ślicznych i pełnych uroku zabytków, świadczących o kulturze artystycznej Wielkopolski przed lat pół tysiącem.

Ludwik Puget.

Poznań.

KSIĄŻKI NADESŁANE

St. Zaborowski: „W sercu kniei”. Obrazy myśliwskie; wydanie drugie powiększone. Warszawa, Dom Książki Polskiej, 1930.

W. C. Tuttle: „W krainie cowboyów”. Powieść. Warszawa, Biblioteka Groszowa.

Joseph Conrad: „Korsarz”, wydanie drugie, oprowione. Przekład Bohdana Rychlińskiego. Warszawa 1929. Dom Książki Polskiej.

Victor Ilona: „Ognisty Krzyż”. Warszawa, Biblioteka Groszowa.

Kazimierz Kubala: „Przez Atlantyk”. Warszawa, Wydawnictwo „Rój”.

Zofja Dromlewiczowa: „Pod banderą miłości”. — Warszawa 1929 — „Rój”.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Tow. Naukowego w Toruniu. Posiedzenie Wydziału historyczno-archeologicznego odbędzie się we czwartek dnia 19. 12. b. r. o godz. 6½ wiecz. w gmachu „Muzeum” (Wysoka 12, 1 piętro). 1. Referat dr. K. Sochaniewicza: „Zaginiony dokument Kiejstuta dla miasta Torunia”. 2. Referat ks. A. Mańkowskiego: „Kronika Walichnowska 1703—25”. 3. Referat ks. A. Mańkowskiego: „Pomorscy artyści (XVI—XIX wieku)”. 4. Wolne wnioski.

Nowa książka Bertranda Russell. Nasz korespondent londyński (z. gr) donosi: Czołowy filozof angielski i socjolog Bertrand Russell (studjum o nim ogłosił świeżo „Pamiętnik warszawski”) wydał książkę pt. „Małżeństwo i moralność” („Marriage and morals”). Rzecz wywołała ożywioną dyskusję w prasie.

Z Polskiego Tow. Filozoficznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z referatem dr. H. Mehlberga p. t.: „Zależność problemu obiektywności i adekwatności spostrzeżeń od interpretacji zdań spostrzegawczych”. (nl)

Z Tow. Miłośników Książki. Z Krakowa pisał nam: Staraniem Tow. Miłośników Książki odbył się tu odczyt z cyklu grafiki prof. Stanisława Jakubowskiego p. t. „Miedzioryt, staloryt, akwaforta, akwainta, vernis mou”. (pk)

POLONICA WŁOSKIE

„Ludzkosc w zwierciadle”. Z Rzymu pisał nam: P. Leonard Kociemski zamieścił w „Il Messaggero” sylwetkę literacką p. Stefana Kiedrzyńskiego. Zatytyłowaną: „Ludzkosc widziana w zwierciadle”. P. Kociemski charakteryzuje autora „Oczu księżniczki Fatmy” jako dramaturga i jako powieściopisarza, wylizując dzieła i kreśląc sylwetkę literacką. Na wstępie zaznacza, że autorzy polscy powinni być grywani przez sceny włoskie i p. Kiedrzyńskiego wskazuje jako przykład. (wr)

LITERATURA

„Mumje i mandaty”. P. J. Rogala, który wydał u Gebethnera i Wolffa te wspomnienia z podróży po Egipcie, Syrii i Palestynie, interesuje się wprawdzie kulturą starożytną i jej historią, ale również, a może i więcej, obchodzi go historia współczesna. Dostajemy też w jasnym a feljetonowo strawnym skrócie dzieje polityczne Egiptu w ostatnich czasach, tak samo walkę wyznań w Jerozolimie dookoła Grobu Świętego, wreszcie sytuację jaką się wytworzyła w Syrii na skutek mandatowej polityki Ligi Narodów. W lekkiej formie przegryzł podróży, dzielonych przez autora z parą miłych znajomych, ładujemy sobie w głowę ciekawe, jasno podane a pouczające informacje o wielu faktach, poczynając od Tut-ank-amona i innych mumij, skończywszy na mandatach. Płynny język, zupełne opanowanie przedmiotu i elegancja dają razem pożyteczną i miłą lekturę. (ln)

„Tajemnica wymarłych okrętów”. Ciekawa przygoda dziennikarza, który miał wziąć udział w wyprawie naukowej do Oceanji, a przeżył kilka najdziwniejszych w świecie tygodni. Okręt, na który miał wsiąść, został znaleziony na pełnym morzu bez załogi i pasażerów, a nie nie wskazywało na napad, ani bunt, ani w ogóle na żadną walkę. Czemu to się stało i jak ów dziennikarz uniknął śmierci, podobnej do tej która spotkała tamtych — dowiadujemy się na końcu ciekawej i pomysłowo związanej intrygi. Rodzaj: sensacyjno-awanturyczny, lub raczej awanturyczno-sensacyjny, napięcie utrzymane do końca, rozwiązanie proste i nie niemiłe. (ln)

MUZYKA

Muzyka kameralna w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Kwartet smyczkowy Triesteński grał z wielkim powodzeniem w sali Konserwatorium. Artyści wykonali kwartet A dur Luigi Boccheniniego, Beethovena kwartet „harfowy” Es dur (op. 49) i nieznaný jeszcze w Polsce kwartet Ivo Tancieva B dur (op. 19 Nr. 6). (w. mj.)

Adwokat śpiewakiem. W paryskiej Opere Comique zadebiutował z dużym sukcesem barytonista Andre Gaudin, dotychczas adwokat przy sądzie apelacyjnym. Nie jest to pierwszy mecenas baryton. Mattia Battistini również porzucił lawę palestry dla garderoby.

RUCH REGIONALISTYCZNY

Opieka nad Zagłębiem. Z Dąbrowy Górniczej pisał nam: Zarząd miasta naszego stara się o ułatwienie pracy badaczom historycznemu i kulturalnemu dorobku Zagłębia Dąbrowskiego. W tym celu, przy układaniu budżetu na rok 1929, ustanowił stałe stypendjum oraz pozycję na monografię miasta. Obecnie zwraca się do kulturalnych sfer społeczeństwa o pomoc w stałej opiece nad dorobkiem historycznym i kulturalnym Zagłębia. W najbliższych dniach zwołane zostanie w tym celu zebranie informacyjno-organizacyjne. (rg)

VARIA

Polacy w Kanadzie. Na ten temat mówił w Poznańskim Towarzystwie Geograficznym p. Franciszek Szychliński, profesor gimnazjum św. M. Magdaleny. Prelegent zwiędzał Kanadę i zapoznał się z ustrojem polskiego szkolnictwa tamtejszego. Słuchacze bardzo ciekawego odczytu dowiedzieli się o życiu i zajęciach polskiego emigranta w Kanadzie; pracuje on jako rolnik na dzierżawionych lub kupowanych farmach. Przy oszczędnym życiu może bowiem pozwolić sobie w krótkim czasie na kupno kawałka ziemi. Polskie szkolnictwo w Kanadzie zasadniczo nie istnieje; w parafjalnych bowiem szkołach nauka odbywa się po angielsku a zniechęcone i zanglizowane dzieci Polaków bynajmniej nie mają ochoty uczyć się „niepotrzebnego” dla nich języka, który wykładają dodatkowo zakonnice, nieumiejące po polsku i nieznające zupełnie polski. Po odczycie, ilustrowanym licznymi przeżroczkami prof. dr. St. Pawłowski wyraził życzenie, aby p. Fr. Szychliński zechciał treść jego wydrukować aby i ogół mógł zaznajomić się z ważną kwestią polskiego wychodźstwa. (J. Mi.)

ANKIETA O DOLI PISARZA

Z Warszawy piszą nam:

Zrzeszenie Związków Zawodowych Literatów Polskich wespół z Polskim Klubem Literackim „Pen-Club” rozesało w początku tego tygodnia obszerną ankietę, która „ma na celu próbę sformułowania warunków: materialnych i moralnych, w jakich znajduje się, żyje i tworzy pisarz polski”.

Nader starannie opracowany kwestionariusz obejmuje 49 pytań, z których pewna ilość rozpada się jeszcze na szereg bardziej szczegółowych. Poza pytaniami, dotyczącymi personaljów autora, ilości i rodzaju wydanych prac poważnych, stanowią rubryki dotyczące wyników finansowych jego pracy. Znajdujemy więc tu miejsce na dane dotyczące jego ogólnych zarobków, zadłużenia, oszczędności, stosunków z wydawcami i dyrekcjami teatrów, honorarjów „wierszowych” w czasopiśmie itp. Ankietę nie pomija też moralnej strony tych stosunków, stawiając, między innymi, pytanie „czy wydawcy dotrzymali warunków umowy?” lub inne pytania, do których odpowiedzi mogą rzucić światło na ewentualne wyzyskiwanie materialnego położenia pisarza przez wydawcę.

W ostatniej części kwestionariusza pragnie rzucić światło na warunki pracy pisarza, pytając go nawet o to, czy posiada osobny pokój do pracy, maszynę do pisania, telefon, bibliotekę, a wreszcie „jakie warunki pracy uważałyby dla siebie za najkorzystniejsze”. (zm)

PISMA NADESŁANE

„Tęcza”. Zeszyt 50. Treść: Od Redakcji. — J. Gutschke: „Kościół a związki chrześcijańskie — społeczne”. — W. Doda: „Zapomniane przemówienie Reymonta”. — Dr. B. Stelmachowska: „Pałac Trocadero w Paryżu i nasza propaganda zagranicą”. — J. G.: „Książnica Akcji Katolickiej”. — A. Kotek: „O zamku w Odrzykoniu”. — J. Ejsmond: „Litania do Matki Boskiej”. — J. Pietrzycki: „Kartka z Pompei”. — J. Mroziński: „Modernistyczna sztuka polska za oceanem”. — Dr. F. Krajewska: „Wyzwalanie muzeum w Bośni i Hercegowinie”. — K. P.: „Niezwyczajna konstrukcja mostów”. — W. Lutosławski: „Mikolaj Srebrnypisany”. — J. Sławikówna: „Pod zimę”. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Wśród książek. — Wśród czasopiśm. — J. J. Lempeka: „Głosy czytelników”. — Świat wczoraj, dzisiaj, jutro. — Powieść i nowela. — Dr. M. Z. Arend: „Praktyczne lekcje języka angielskiego”.

„Przegląd Muzyczny”. Nr. 11. Treść: S. Kwaśnik: „Władysław Raczkowski opuścił Poznań”. — Prof. dr. A. Chybiński: „Przyczynki bio- i bibliograficzne do dawnej Muzyki Polskiej”. — Prof. dr. A. Chybiński: „Nowe szczegóły do biografii Jacka Różyckiego”. — Prof. dr. A. Chybiński: „Do biografii dawnej muzyki polskiej”. — H. Opiński: „Antoni Dworzak”. — „My, a szkoła powszechna”. — „Śmierć Mieczysława Soltysa”. — Konkurs muzyczny. — Kronika chóralna. — Sprawozdanie z książek i nut. — Zjednoczenie Polskich Związków Śpiewaczy.

„Z otchłani wieków”. Zeszyt 5-6. Treść: Tadeusz B. Waga: „Kilka uwag o tkactwie przedhistorycznym”. — Konrad Jądzewski: „Osadnictwo prehistoryczne nad górną Prosną”. — Zdzisław Rajewski: „Zestawienie zabytków przedhistorycznych z powiatu wieluńskiego (woj. łódzkiej)”. — Nowe wykopaliska. — Kronika. — „Ruch Literacki”. Nr. 9. Treść: Leon Płoszewski: „Mickiewicz o ojczyźnie”. — Jan B. Richter: „Historja i nauka literatury na I Zjeździe Filologów Słowiańskich w Pradze”. — Józef Ujejski: „Utwory Mickiewicza w czasopiśmie warszawskich z lat 1825-1828”. — Piotr Grzegorzczak: „Zródło „Powieści chińskich” Wacława Sieroszewskiego”. — Recenzja. — Bibliografia. — Notatki. — Kronika.

*) Biblioteka Zabytków Wielkopolskich Sztuka gotycka II. Rzeźba gotycka 1400-1450. Opracował Alfred Brosig. Poznań 1928. Fiszer i Majewski, Księgarnia Uniwersytecka.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	9 12	10 12	11 12	12 12	13 12	14 12	15 12
Pszennica							
Warszawa	41,00	40,00	—	40,00	—	—	—
Poznań	38,50	—	37,50	—	36,50	36,00	—
Lwów	37,15	—	—	—	—	—	—
Lublin	35,50	6,00	—	36,50	—	35,50	—
Żyto							
Warszawa	25,80	25,25	—	25,25	—	—	—
Poznań	25,75	—	26,50	—	26,25	25,90	—
Lwów	25,25	—	—	—	—	—	—
Lublin	23,50	24,20	—	24,50	—	23,50	—
Jęczmień							
Warszawa	26,50	26,50	—	26,50	—	—	—
Poznań	26,00	—	25,50	—	25,00	25,00	—
Lwów	—	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	23 00	—	22,00	—	20,00	—
Owies							
Warszawa	25,00	25,00	—	25,00	—	—	—
Poznań	23,00	—	22,50	—	22,00	22,00	—
Lwów	22,00	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	22,25	—	22,50	—	21,50	—

Zawarcie układu polsko - niemieckiego co do eksportu zboża, jak dotąd nie wpłynęło na poprawę ceny ziemiopłodów na rynkach krajowych. Oczekiwane podniesienie cen dla głównych zbóż nie nastąpiło. Na rynkach mimo bardzo ożywionej podaży popyt był niki, skutkiem czego zapanowała dość niejednorodna tendencja. Ostatecznie zaś nastąpiły dalsze przesunięcia w cenach na niekorzyść producentów i to odnośnie do wszystkich głównych zbóż. Na rynku poznańskim pszenica straciła w ciągu tygodnia sprawozdawczego 2 1/2 zł na podwójnym centnarze, na rynku warszawskim zmniejszała się o 1 zł. Cena żyta kształtowała się niejednorodnie. Drobną żytkę o 75 gr. w połowie tygodnia upadła z końcem tygodnia i w sobotę cena żyta kształtowała się na poziomie 25,90 zł za kwintal. Zarówno jęczmień jak i owies straciły po 1 — 1,50 zł z po przedniej ceny.

Mniejsi kupcy zbożowi zabiegają usilnie o stworzenie własnego związku, którego przedstawiciele weszliby w skład Związku Eksporterów Zboża i skutkiem tego zostałyby rozszerzone ramy eksportujących. Kupiectwo motywuje swoje postulaty okolicznością, iż bezpośrednio styka się z producentem rolnym a więc zyski, osiągnięte z akcji eksportowej trafiają w tym wypadku bezpośrednio do kieszeni producenta, przyczyniając się do podniesienia zyskowności gospodarstw rolnych, podczas gdy dotąd wpływały wyłącznie do kieszeni pośredników handlowych.

Jako logiczne dopełnienie otwarcia granic dla bezcłowego wywozu ziemiopłodów nastąpiło obecnie po licznych głosach prasy, zawieszenie cła wywozowego od otręb tak żytnich jak i pszenicznych aż do 15 kwietnia 1930 r.

Towary kolonialne

Mimo początkowych obaw sezon przedświąteczny w branży kolonialnej okazał się naogół niezły. Cały niemal zapas owoców suszonych, które w tym roku nadeszły do kraju w dość szczupłych ilościach został już rozsprzedany. Ceny korzeni nie uległy w ostatnim czasie jakimkolwiek zmianom poza temi, o których już poprzednio referowano. Na światowych rynkach kakao panuje dość duże ożywienie, a ceny mają tendencję wzrostową. Sprzedaż przedświąteczna zarówno kakao jak i czekolady jest zadawalająca, ceny zaś utrzymują się na dotychczasowym poziomie.

Światowy rynek ryżu pozostaje nadal bez zmiany, obroty w kraju normalne, przyczem cena dostawy na franko fracht Warszawa waha się zależnie od jakości w granicach od 1,18 do 1,48 za kg.

Mięso

Londyński rynek bekoniów od dłuższego czasu notuje stały spadek cen bekoniów, tłumacząc to w pierwszym rzędzie zmniejszeniem zapotrzebowania importowego artykułu. Ceny obniżyły się przeciętnie od 8—10 szylingów na centnarze angielskim i stabilizują się obecnie mniej więcej na poziomie 90 szyl. za ctr. ang. Jest to zjawisko sezonowe, gdyż w okresie świąt wzrasta się w Anglii spożycie drobiu oraz bardzo wysoko cenionego bekonu krajowego. Dlatego też poprawa na rynku należy oczekiwać dopiero w tygodniach postświątecznych. Polski eksport bekoniów utrzymuje się mimo wszystko na poziomie z czasu lepszej konjunktury i wynosi przeciętnie 2,500 centnarów tygodniowo.

Ryby

Wobec zbliżających się świąt i sezonowego zwiększenia się zapotrzebowania na ryby, wzrasta również ich dowóz. Ceny mimo wszystko są bardzo wysokie, nie odbiegają jednak zasadniczo od cen zeszłorocznych. Należałoby się nawet spodzie-

wać potaniaenia, wobec nadzwyczaj korzystnych warunkach atmosferycznych, ułatwiających połów. Na rynku poznańskim notowano ostatnio za kilo szczupaka 4,20 do 5 zł karpia 4 do 5 zł. lina 3,60 do 4,40, karasia 2 do 4,40, okonia 2,60 do 3,60, suma 4 do 5 zł, leszcza 1,60 do 2,40, białych ryb 0,80 do 1,50.

Manufaktura

Głosy, napływające z rynków wytwórczych włókienniczych zarówno Łodzi jak i Bielska jednogłośnie stwierdzają katastrofalne położenie na rynku zbytu. Sezon zimowy na skutek opóźnienia się okresu zimna został niemal zupełnie stracony dla włókiennictwa. Szczególnie mały jest zbył wyrobów wełnianych i bawełnianych, które zalegają magazyny fabryczne, jak również składnice u hurtowników bez jakichkolwiek widoków na zbył. Wpływa to oczywiście w wysokim stopniu ujemnie na rynek pieniężny, przyczem dochodzi do przykrych nowików na tle zapadających płatności wekslowych.

Nie lepiej przedstawia się sytuacja w sprzedaży detalicznej materiałów jak również w składach konfekcji. Wielkie zakłady konfekcyjne przeprowadzają reduk-

cję czasu pracy, gdyż niemal całe tegoroczne zapasy są nienaruszone. Z poważnymi obawami patrzy zarówno fabrykanci jak i kupcy tej branży na przyszłe miesiące, które siłą faktu sprrowadzą poważne katastrofy finansowe.

Drzewo

Zapotrzebowania na rynek obecnym są obecnie znacznie zmniejszone. Pogorszyło się ponadto wypłacalność firm budowlanych. Przyczyna zmniejszenia się obrotów i niewypłacalności firm budowlanych jest w pierwszym rzędzie brak kredytu. Kredyty państwowe z tegorocznego budżetu zostały całkowicie wyczerpane a obecnie przemysłowcy drzewni otrzymują propozycje dostawy, które mają być płatne z sum prelimitowanych w przyszłorocznym budżecie. Propozycje te jednak znajdują mało zwolenników. Tartaki państwowe posiadają na składach duże ilości materiałów drzewnych z zeszłorocznej kampanii, których pragną się wyrzucić wobec bliskiej kampanii tegorocznej. Ceny w ostatnich czasach uległy wyższym podniesieniom zostały ceny sosnowych desek i bali stolarskich, desek obrzynanych, kantów, kantówek obrzynanych itd.

Uchwały zjazdu przemysłowców

Bydgoszcz, dnia 16 grudnia. Donosiliśmy już o obradach zjazdu Rady Naczelnej Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zach. i Połudn. Polski. W wyniku 2-dniowych obrad oraz obszernej dyskusji zjazd powziął szereg rezolucyj, wyrażających ustosunkowanie się przedstawicieli przemysłu do najistotniejszych zagadnień życia gospodarczego.

W ramach organizacji postanowiono z wszystkich sił popierać Ligę Samowystarczalności Gospodarczej oraz Związek Obrony Przemysłu Polskiego dla wzmocnienia rodzimej produkcji oraz przyczynienia się do równowagi bilansu handlowego.

Zjazd zajmując się zdecydowanie stanowisko wobec przepisów ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia, stając na stanowisku, że obecnie instytucja funduszu bezrobocia jest bronią w rękach związków zawodowych, które szermując nim, wygrywają swoje pretensje wobec przemysłu. Stosowna nowela do ustawy o funduszu bezrobocia winna raz na zawsze pozbawić ubezpieczonego wszelkich świadczeń ze strony funduszy, jeśli ten popada w

bezrobocie na skutek złośliwych strajków, mających na celu unieruchomienie jakiegokolwiek gałęzi przemysłu.

Zjazd stoi na stanowisku, że rozwój i rozbudowa Gdyni jest fundamentem zdrowych podstaw gospodarczych Polski. Powiązanie zaś portu z centrum wielkiego przemysłu linią kolejową Górny Śląsk — Gdynia jest wymogiem chwili.

Krópowanie czasu pracy w okolicznościach, gdzie przemysł musi wykonywać terminowe dostawy, winno ustać, a kompetencje, upoważniające do przedłużenia czasu pracy, winny zostać przebrane na okręgowe inspektoraty pracy.

Akcia budowlana dopóty nie będzie miała powodzenia i widoków zyskowności, dopóki przez zaprowadzenie 10-godzinnego dnia pracy w cegielniach, nie obniży się kosztów produkcji cegły.

Wreszcie domaga się zjazd wstrzymania egzekucji świadczeń na ubezpieczenie socjalne w tych wypadkach gdzie one mijają się z celem, jak np. urządzanie żłobków w zakładach niezatrudniających zameżnych kobiet.

PODATKI I OPŁATY

(p) Opłata stempłowa od obrotu papierami wartościowymi. W „Dzienniku Ustaw” z dnia 9 b. m. (Nr. 83) ukazało się rozporządzenie ministra skarbu z dnia 20 bm. w sprawie opłaty stempłowej od obrotu papierami wartościowymi. Zgodnie z tem rozporządzeniem, stawkę o 0,2 proc., przewidzianą w art. 79 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stempłowych (Dz. M. R. P. Nr. 98, poz. 570) obniża się o 0,1 proc. Rozporządzenie to wchodzi w życie dnia 1 stycznia 1930 r. i będzie obowiązywało do dnia 31 grudnia 1930 r. włącznie.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Plenarne zebranie Izby przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy. Dnia 12 bm. odbyło się plenarne zebranie Izby przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy. Zebraniu przewodniczył prezes Izby p. T. Wdźiękowski. Sprawozdanie z działalności Izby od 25 września b. r. wraz z przeglądem obecnej sytuacji gospodarczej przedłożył dyrektor Izby p. Wcisło. W wyborach wiceprezesem Izby z sekcji przemysłowej w miejsce śp. L. Czarlińskiego został wybrany p. Wł. Namysłowski, dyr. fabryki wapna i cementu Piechcin T. A. Do Państwowego Rządu Kolejowej wybrany został prezes Izby, a członkiem komisji komunikacyjnej nowy radca Izby p. Stanisław Mańczak z Chodzieży. Do Wojewódzkiej Rady Wodnej delegowała Izba p. inż. Rolbieckiego (ponownie) i p. dyr. Fr. Siemiradzkiego. Obszeru referat o uruchomieniu zakładów badawczych masła Izby w Miasteczku i Drawskim Młynie przedstawił referendarz Izby p. A. Piechocki, na którego wniosek Izba przyjęła dodatkowy budżet na r. 1929 w związku z wydatkami związanymi z utworzeniem zakładów badawczych masła. Dyr. Jankowski i Bauer poruszyli sprawę braku wagonów, jaki odczuwa przemysł drzewny w związku z tranzytem przez polską drzewa rosyjskiego do Niemiec, przyczem domagali się podjęcia przez Izbę kroków a celem uzyskania zniżki taryfowej dla drzewa rosyjskiego, które było przecierane w tartakach okręgu bydgoskiego. P. Bauer omówił sprawę częstego przepisywania firm na rodzinę celem pokrzywdzenia wierzycieli, a nowy radca Izby p. Mańczak postawił wniosek o podjęcie kroków przez Izbę celem uruchomienia linii kolejowej Uście — Pila. Wiceprezes Izby p. Sękowski zaproponował materialne poparcie przez firmy przemysłowe i handlowe okręgu Izby wydawnic-

twa jubileuszowego, mającego się ukazać w związku z 10-letnim jubileuszem oswobodzenia m. Bydgoszczy. Wniosek ten zebrani zaakceptowali.

(k) Sejmik Związku Spółdzielni Polskich. W gmachu Stow. Techników w Warszawie rozpoczęły się 16 bm. obrady Sejmiku Zw. Spółdzielni Polskich, przy udziale przedstawicieli 205 spółdzielni, należących do Związku oraz kilkudziesięciu zaproszonych gości. Obrady zgał wiceprezes Rady Związku p. Trawiński. Na przewodniczącego wybrano ks. Adamskiego. Prezes zarządu Związku p. A. Kle-niewski wygłosił sprawozdanie za r. 1928 stwierdzając pomysłny rozwój spółdzielni w okresie sprawozdawczym. W dziedzinie spółdzielni kredytowych na szczególną uwagę zasługuje szybki wzrost udziałów — z 9.065.019 zł. w r. 1927 do 13.890.299 zł. w r. 1928, czyli o 53 proc., przy równoczesnym wzroście sum bilansowych z 83.520.071 zł. w 1927 r. do 122.490.779 zł. w 1928 r., czyli o 32 proc. — Liczba spółdzielni mleczarskich wzrosła w dalszym ciągu bardzo wydatnie w r. 1928 z 59 do 108 tj. o 83 proc. Ilość członków w spółdzielniach mleczarskich wzrosła z 5.479 do 9.179. Na uwagę zasługuje uruchomienie w końcu r. 1928 w Wołkowysku „Spółdzielczej Rzeźni Eksportowej”, która od stycznia 1929 r. do końca czerwca zakupiła 2.036 sztuk trzody chlewnej za sumę 538.901 zł. Sprawozdanie obejmuje 46 spółdzielni mieszkaniowych i budowlano-mieszkaniowych których kapitały własne w okrągłych cyfrach wynoszą 13.435.000 zł. przy 25.330.000 zł. kredytów, otrzymanych z B. G. K. Następnie wygłosił referat prezes unji Związków Spółdzielczych ks. Adamski, popołudniu zaś odbyło się zebranie wydziałów. Drugie zebranie plenarne Sejmiku odbyło się dzisiaj.

(z) Z Rady Zrzeszeń Gospodarczych Pomorza. W dniu 9-go grudnia 1929 roku odbyło się w Toruniu posiedzenie Rady Zrzeszeń Gospodarczych Pomorza. Zebranie to było zebraniem konstytucyjnym Rady, gdyż do tej pory instytucja ta istniała jako tymczasowa Rada Zrzeszeń Gospodarczych. Prezesem Rady wybrany został jednomyślnie dr. Leon Janta-Polczyński, wiceprezesami p. Tad. Marchlewski i p. Kaz. Rolewski. Na konstytucyjnym zebraniu Rady uchwalono również statut i regulamin. Podpisany przez reprezentantów wszystkich dziedzin życia gospodarczego Pomorza, a to rolnictwa, przemysłu, handlu, rzemiosła, bankowości i spółdzielczości.

(k) Elewatory państwowe w Polsce. W wywiadzie udzielonym jednej z agencji prasowych, wiceminister spraw wewn. p. Pieracki wspomina o budującym się ogromnym elewatorze państwowym w Lublinie, który ma mieć charakter standaryzacyjny, o pojemności 24 tys. tonn. Elewator ten w połowie swojej pojemności (12 tys. tonn) będzie oddany do użytku na kampanię zbożową 1930/31 r. Państwowe zakłady przemysłowo - zbożowe przewidują przy wprowadzeniu eksploatacji omawianego elewatora warrantów zbożowych, które umożliwią wprowadzenie u nas handlu terminowego. Bank Polski zainteresował się kwestią rozbudowy elewatorów w Polsce, i z jego inicjatywy powstało товариство budowy elewatorów, które narazie prowadzi rozbudowę istniejących już magazynów zbożowych, wybudowanych przy młynach rolniczych.

ZAGRANICZNY

(z) Naddunajski kartel zbożowy. Eksporterzy zbożowi węgierscy i jugosłowiańscy odbyli w Budapeszcie konferencję, której dalszy ciąg odbędzie się w Belgradzie, w tych dniach. Celem tych obrad i konferencji jest założenie kartelu zbożowego eksporterów trzech krajów — Rumunii, Węgier i Jugosławii. Zadaniem kartelu ma być przede wszystkim uregulowanie eksportu i handlu kukurydzą a następnie i zbożem. Program działalności kartelu, który ma się nazywać kartelem Naddunajskim, polegać będzie przede wszystkim na stworzeniu biura centralnego w każdym z trzech państw. Kontrolę nad pracą tych biur i dyrektywy będzie sprawować mieszana delegacja reprezentantów handlu zbożowego z każdego kraju. Biura zajmą się przede wszystkim ułożeniem dokładnej statystyki produkcji zbóż i kukurydzy jak również i konsumcji w każdym kraju. Do dalszych zadań nowej organizacji będzie należała regulacja cen sprzedażnych w hurcie.

(z) Reforma prawa akcyjnego we Francji. Rada Ministrów uchwaliła przeprowadzić reformę prawa akcyjnego. Odtąd nie będzie wolno wypuszczać akcji uprzywilejowanych a prawa głosowania z akcji uprzywilejowanych obecnie istniejących mogą być utrzymane jeszcze tylko przez 4 lata. Wyiałki będą dozwolone tylko w tych wypadkach, gdy będzie to leżało w interesach narodowych.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 17 grudnia 1929.

Spędzono: wołów 125, buha 289, krow 438 bydląt 852, świni 174, cieląt 780, owiec 52. Razem 3393 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny i cen Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.)

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste, wytuczone nieoprzęgane	148—156
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	134—140
Mięsiste tuczone starsze	120—126
Miennie odżywione	100—110
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	144—150
Tuczone mięsiste	130—136
Nie tuczone dobrze odżywione starsze	116—124
Miennie odżywione	104—112

Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	144—150
Tuczone mięsiste	130—136
Nietuczone, dobrze odżywione	110—120
Miennie odżywione	980—990

Jalowiec:	
Wytuczone pełnomięsiste	144—152
Tuczone mięsiste	130—140
Nietuczone, dobrze odżywione	116—120
Miennie odżywione	100—110

Młodzież:	
Dobrze odżywione	104—112
Miennie odżywione	986—100

Cielęta:	
Najprzejdniejsze cielęta wytuczone	200—220
Tuczone cielęta	180—190
Dobrze odżywione	160—170
Miennie odżywione	140—150

OWCE:

Wytuczone, pełnomięsiste (agniet i młodsze skopy)	130—140
Tuczone starsze skopy i macioraki	000—110
Dobrze odżywione	100—000

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	244—250
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	234—240
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	224—232
Mięsiste świnie ponad 80 kg	210—220
Macjory i późne kastaty	200—206
Świnie bekonowe	210—220

Przebieg targu bardzo spokojny.

Z życia kolejowców

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Zw. Kolejarzy Polskich

Dn. 15. 12. w sali restauracji „Boulevard”, odbył się zjazd delegatów Zw. Kolejowców Polskich okręgu poznańskiego. Po zagajeniu obrad przez prezesa okręgowego p. Waltera, objął przewodnictwo prezes zarządu głównego Z. K. P. p. inż. Łopuszański.

Główną treścią przeszło 6-godzinnych obrad, była sprawa zarzutów przeciw prezesowi okręgu poznańskiego Z. K. P. p. Walterowi. Członek wydziału wykonawczego p. Jaworski referował sprawę imieniem zarządu, podkreślając, że zarzutami temi zajmowała się również prokuratura, która jednak je umorzyła. Ze względu na to, że wspomniane zarzuty wywoływały ferment w organizacji, zwołano zjazd, by sprawę tę rozpatrzyć i w końcu swego referatu p. Jaworski zaproponował wybranie komisji, która by sprawę szczegółowo zbadała.

Szczególnie ostre zarzuty przeciw p. Walterowi podnosili pp. Judek z Poznania, wskazując na pewne szczegóły, a następnie Wojtkowski i Krzyżaniak, który zarzucał p. Walterowi, że zużył pewną kwotę pieniędzy związkowych na cele wyborcze, kandydując sam na posła w okręgu szamotulskim, nie powiadamiając o tym wydatku wyborczym zarządu, i stworzył rozmyślnie pewne niejasności w rachunkach. Ponadto były zarzuty zbyt do wolnego szafowania pieniędzmi Związku, który obecnie jest w dużych trudnościach finansowych.

Należy wyjaśnić, że zarzuty posta-

wione przez p. Krzyżaniaka są przedmiotem procesu, wytoczonego przez p. Waltera, a w nawiązaniu do poprzednio wniesionych zarzutów p. Krzyżaniak podkreślił, iż zarzuty dawniejsze podtrzymuje w całej pełni.

Ponadto przemawiali pp. Witkowski, Sobczak, Wojtkowski, Borowicz, Burdajewicz, Cieszyński, Szarota, Józwik Paul i in. Prawie wszyscy mówcy zwracali się w mniej lub więcej ostrej formie przeciw p. Walterowi, domagając się jego ustąpienia, gdyż wymaga tego dobro organizacji. Niewyświetlenie tych zarzutów i pozostawienie p. Waltera na czele poznańskiego zarządu okręgowego przyczynia się stale do osłabiania organizacji, a nawet ubytku członków.

Postawiono w końcu wniosek o wotum nieufności dla p. Waltera i o nowy wybór prezesa. Wotum nieufności po długich obradach przyjęto w tajnym głosowaniu przynajmniej większością głosów, co jednak jeszcze nie spowodowało p. Waltera do rezygnacji. Przeprowadzony następnie wybór prezesa okręgowego był dla p. Waltera jeszcze większą porażką. Wybrany został jako prezes p. Witkowski, znany już z pracy w Polskim Zw. Kolejowców. P. Witkowski przyjmując wybór, nakreślił w krótkim przemówieniu program pracy na przyszłość.

Na zakończenie obradowano nad sprawami natury wewnętrznej i przyjęto wnioski w sprawie polepszenia bytu pracowników kolejowych. (k)

W srebrnym wieńcu

Dzień 17 grudnia jest dla poważnego zastępu księży i parafii bardzo uroczysty. Uplywa w nim bowiem 25 lat od dnia święcen kapłańskich. Opuścił wtedy seminarjum gnieźnieńskie kurs, który dał krajowi duży szereg znacznych księży i wybitnych obywateli, przesiąkniętych duchem wielkiego arcybiskupa ks. Fl. Stabilewskiego i jednego z największych mężów naszych dziejów porzoborowych ks. Piotra Wawrzyniaka.

Wyszli z niego jeden biskup, trzech kanoników metropolitalnych, dwóch dziekanów. Na czoło wysunął się rychło dzisiejszy biskup śląski ks. Arkadiusz Lisiecki, ur. 1880 r. w Poznaniu, konsekrowany w r. 1926.

Drogę życia swego, znać wybitną pracę kapłańską i obywatelską. Ukończaniem jego polem pracy było T. C. L., około którego zasłużył się ponad zwykłą miarę. Jako kanonik kolegiaty pozn. św. Marii Magd. pracuje organizacyjnie i teoretycznie w ruchu robotniczym, prowadzi pisma społeczne a przez pewien czas Przewodnika Katolickiego. Objął parafie w Bnieniu, oddaje się z zamiłowaniem naukowej pracy mianowicie w dziedzinie historii kościoła i patrystyki. Przeniesiony do Gniezna jako kanonik metropolitalny jest profesorem w seminarjum arcybiskupim.

Stamtąd zostaje mianowany biskupem śląskim.

W Katowicach oddał się z całym zapalem sprawie wzniesienia katedry biskupiej, kurji biskupiej, wykończył seminarjum duchowne w Krakowie, w wspaniałej rezydencji w Kokoszycach urządził dom rekolekcyjny i letnisko dla duchowieństwa. Z Wielkopolską utrzymuje żywy i serdeczny kontakt.

Rezydencja biskupia skupi w uroczystym dniu około biskupa - jubilatę cały jego kurs. Śląsk przygotował swemu arcybiskupowi szereg uroczystości hołdowniczych. Nie podobno wszystkim czcigodnym jubilatowi poświęcić tyle uwagi, na ile zasługują, to też wyliczając ich kolejno, tylko podniemiemy niektórych zasługi, licząc na to, że miejscowi nasi korespondenci poświęcą jeszcze poszczególnym kapłanom krótkie ale szczegółowe wspomnienia.

Razem więc z ks. biskupem Lisieckim mają jubileusz srebrny:

Księża proboszczowie Józ. Bykowski z Liszkowa; Kaźm. Bukalski emeryt, zachowany w dobrej pamięci w Krobi, gdzie pracował przez długie lata; Józ. Batkiewicz z Trłaga; Jan Czujewicz z Czerlejna; Stan. Grzęda, znany społecznik, b. kanonik kapituły pozn. św. Marii Magd.; Franc. Guzikowski z Rososzycy; Alf. Graczyński z Gościeszyna, pracujący naukowo w kwestjach katechetycznych, zasłużony w ruchu rekolekcyj-

nym szczególnie dla młodzieży; Edward Jęsień metr. kan. hon., w pracy przeszedł przez Gniezno, pow. kościański, gdzie był komisarzem Straży; później bierze wybitny udział w pracy kościelnej i narodowej, T. C. L., spółdzielczość, Czerw. Krzyż, Radzie Ludowej pow. pozn., ruchu kołowego, należy jako radca do stałych, wybitnych pracowników kurji arcybiskupiej, ogromne zasługi ma około polskiej prowincji Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek. Bliższe szczegóły podawaliśmy w nr. niedzielnym, odnosząc o zaszczytnej promocji na metrop. kanonik hon.; dr. Kamila Kantak, po odbytych studiach rokował poważne nadzieje jako historyk, przerzucił się później do czynnej polityki, w której bierze udział jako współpracownik pewnych pism politycznych, kierunku sanacyjnego; obecnie jest profesorem seminarjum duch. w Pińsku; Leon Jauks z Otorowa; Piotr Łagoda z Czermina; Edm. Morkowski z Stodół; Franc. Ruciński kan. metr. pozn., dawn. proboszcz języcki, radca kurji arcybiskupiej, wizytator żeńskich Zakonów obu archidiecezji, kilkakrotnie zastępca wikariusza generalnego itd.; Romuald Sołtyśki z Rządźwina, wybitny obywatel w powiecie strzeleckim, bierze udział w całej pracy społecznej, zwłaszcza w W. T. K. R.; Kaźm. Szrejbrowski dziekan w Gostyniu, Franc. Szukalski z Wielowsi; Stan. Tylewicz z Siedlica; Teof. Wachowski z Siedlec; Edm. Wesołowski z Koryty; Rom. Wesołowski z Krzywina; Józ. Marciniak dziekan z Czacza, asystent gen. Unii apost. na Polskę; Wład. Wróblewski z Wągrowca; ks. dziekan Marcin Począta w Cerekwicy.

Suchy ten spis nazwisk zawiera olbrzymią sumę pracy, wysiłku, nieraz heroicznego zaparcia się siebie i poświęcenia. Społeczeństwo polskie będzie się starało swoim kapłanom w dniu ich święta dać dowody życzliwej pamięci i wdzięczności. Łączymy się z niem w serdecznych życzeniach błogosławieństwa Bożego w drodze do złotych pól. Ad multos faustosque annos.

Znowu dwaj Polacy burmistrzami w Stanach Zjednoczonych.

Ostatnio znowu dwaj nasi rodacy ze Stanów Zjedn. zostali wybrani na wybitne stanowiska w tamtejszym samorządzie miejskim. Są to: Leon Strzelecki, wybrany burmistrzem m. Wellington w stanie New-Jersey i Jan Onka, wybrany na takiego stanowisko w mieście Manville w stanie New-Jersey.

Ile zarabiają urzędnicy państwowi w Polsce?

Pracownicy państwowi pobierają płace na podstawie podziału na kategorie. Jakże są normy tych uposażeń, unoaczynają to dane z oficjalnego źródła „Rocznika Statystycznego”, wydawanego przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

Urzędnicy należą do jednej z czterech kategorii służby państwowej: administracji ogólnej, szkolnictwa, sądownictwa i wojska. W administracji ogólnej najwyższe uposażenie posiada prezes Rady Ministrów, którego pensja wynosiła w grudniu 1928 r. prawie dwa tysiące złotych, dołownie 1.936,59 zł. Pensja ministra, mającego drugą, jak wiadomo, klasę (prezes ministrów ma pierwszą) wynosiła w tym czasie od 1.589,34 zł do 1.806,04 zł w zależności od jego stanu rodzinnego i lat służby. Podsekretarz stanu zarabia od 1.254,70 zł do 1.610,22 zł, dyrektor departamentu względnie wojewoda od 993,61 zł do 1.414,40 zł, naczelnik wydziału od 797,78 zł do 1.183,67 zł, wreszcie starosta od 456,01 zł do 714,22 zł. Widzimy więc, iż pensje najwyższych w państwie polskich urzędników wynoszą od 500 do 2.000 zł miesięcznie.

Wymienione powyżej pensje wypłacane są tylko tym urzędnikom, którzy pracują w Warszawie, na prowincji pensje są niższe, np. pensja wojewody, urzędnika z zasady prowincjonalnego, nie przekracza 1.162,24 zł, pensja starosty zaś 588,66 zł.

Do urzędników niższej kategorii należą sekretarze, kanceliści i woźni, których pensje sięgają od 110,75 zł do 483,42 zł, w zależności oczywiście od stopnia i miejsca pobytu oraz stosunków rodzinnych. Np. woźny w Warszawie, mający XVI grupę uposażenia, mający żonę i dwoje dzieci, zarabia po 12 latach pracy 250,35 złotych.

Przechodzimy do szkolnictwa. Na szczyście drabiny uposażeniowej stoi profesor uniwersytetu, którego pensja wynosi od 885,97 zł do 1.478,90 zł. Nauczyciel gimnazjalny zarabia od 301,13 zł do 635,91 zł, np. nauczyciel gimnazjum państwowego w Warszawie, mający żonę i dwoje dzieci, zarabia po 12 latach pracy 635,91 zł miesięcznie. Nauczyciel szkoły powszechnej zaś, pracujący w tych samych warunkach służbowych i rodzinnych zarabia 444 zł 26 gr. na prowincji 367 zł 14 gr.

W sądownictwie najwyższe uposażenie otrzymuje sędzia Sądu Najwyższego od 1.189,43 zł do 1.544,95 zł, najniższe sędzia sądu pokoju lub powiatowego od 431 zł 32 gr. do 883,94 zł. Sędzia po 12 latach pracy, mając żonę i dwoje dzieci, otrzymuje w Warszawie 1.544,95 zł, gdy jest członkiem Sądu Najwyższego, 1.394 zł 13 gr. gdy jest członkiem Sądu Apelacyjnego, 1.118,39 zł, gdy jest członkiem Sądu Okręgowego 883 zł 94 gr. gdy jest członkiem Sądu Powiatowego.

W wojsku przedstawiają się płace następująco: Najwyższe uposażenie otrzymuje człowiek żonaty, mający dwoje dzieci po 12 latach pracy. W tych warunkach wynosi pensja generała dywizji 1.997,22 zł, pułkownika 1.441,57 zł, majora 1.034,44 zł, kapitana 821,72 zł, porucznika 632,78 zł, plutonowego 367,85 zł, kaprała 328,52 zł.

Najniższe uposażenie ma kapral samotny na prowincji w pierwszym trzyleciu, otrzymuje bowiem 167,17 złotych.

Bohaterowie głębin

Praca w obliczu śmierci — Nianczenie perły — Zachwyt kobiety

Fach poławiacza pereł pozbawiony jest zgoła romantyzmu. Praca jego jest niezmiernie uciążliwa, nader niebezpieczna i źle opłacana. Jeden z podróżników francuskich opisuje w jakich warunkach odbywa się wyrzwanie głębiom morskimi muszli perłowych.

Słońce codopiero wzeszło i jego pierwsze, już dotkliwie palące promienie rzucają na powierzchnię morza oślepiające blaski. Poławiacze pereł — około trzydziści wysokich, nagiści postaci — przystępują do roboty. Wszyscy mają przytwierdzone do paska wiklinowe koszyczki. U burtę zagłowca zwieszają się liny; do niektórych z nich przywiązane są stożkowe kamienie.

Wśród poławiaczy panuje głębokie milczenie; słychać tylko plusk fali i od czasu do czasu z ust kapłana pada jakieś siarczyste przekleństwo. Milczący ludzie naciągają skórzane rękawice, na nos nakładają kłamek, ściskając mocno otwory nosowe, poczem zwinnie przerzucają nogi przez burtę, wielkim palcem prawej stopy chwytają linę z kamieniem, zaś drugą linę owijają dokoła lewej ręki. Napelniony płuca możliwie największą ilością powietrza, w prostej postawie zsuwają się w głębie. Zadaniem ich, dosięgnąć dna morskiego w głębokości około dwudziestu metrów, w panującym półmroku poszukiwać muszli, odgrzebywać je w piasku, odłamywać od skał lub wydobywać z płatni zielska wodnego i wrzucać je do koszyczka. Po dokonaniu tej, w byskawicznym tempie uskuteczniającej pracy, podwodny robotnik pociąga za linę, dając temsamem sygnał do wyciągnięcia go na powierzchnię. Zanurzenie trwa około 3 minut, niektórzy nurkowie potrafili nawet cztery minuty pozostać pod wodą. Wyciągnięty na pokład statku poławiacz, znajduje się w stanie całkowitego wyczerpania. Napół przytomny pada na podłogę, pochłonięta woda morska rzuca mu się z ust, krew sączy się z nosa i uszu, a piersi faluje gwałtownie. Kamraci przybiegają i stosują różne zabiegi: kulają, masują, gniją swego towarzysza, aż ten w końcu przychodzi znów do siebie.

Oddech jego staje się spokojniejszy, przeciera oczy grzbietem rąk, pije trochę kawy, przeciąga się, pluje i — klnie. Po chwili rozpoczyna znów przygotowania do skoku w wodę.

Nieruchomo stoi, odziany w biały burkus kapitan, uważnie obserwując linki. Jedną z nich pozostaje bez ruchu, aczkolwiek minęło już pięć minut od chwili skoku nurka. Na pokładzie konsternacja. Kilka czarnych ciał znika w wodzie; lecz poszukiwania pozostają bez wyniku. Zapewne poławiacz stracił przytomność, a może został pożarty przez rekina. Kapitan wzrusza ramionami i przerwana praca zostaje znów podjęta. Trwa ona czternaście godzin przyzwoicie nurkowie pozostają pod nieustającą grozą śmierci. Niejeden z nich wyrwa sobie kawały ciała przy zetknięciu z ostrymi skałami koralowemi, nieraz przychodzi stoczyć walkę z drapieżnikami morskimi, która nie zawsze bywa zwycięska.

Po ukończeniu połowu, zagłowiec przybija do lądu i muszle zostają wysypane na brzeg. Następnie żmudna praca rozłupywania i badania muszli, a kiedy w jednej z nich błysnie cenny klejnot — perła, szal radości ogarnia całą załogę. Wszyscy krzyczą, wyją, tupią nogami, tańczą. Kapitan daje salwy pistoletowe.

Ale z dobytą świeżo z muszli perłą, należy obchodzić się ostrożnie, gdyż jest ona nader wrażliwa na zmianę temperatury i może ulec pęknięciu. Więc jeden z obecnych, najbardziej zaufany z nurków, otrzymuje polecenie „nianczenia” perły, co bywa dokonywane przez trzymanie jej przez czas jakiś w ustach. Teraz poczynają „działać” poeci. Perła zostaje przez nich opiewana i „ochrzczona” np. mianem: „Cud morza”, „oko ogiera” lub tp. W pewnej zaś chwili jawia się „pan”, w którego szerokiej dłoni znika „cud morza” i wędruje następnie w świat, aby gdzieś w dalekich krajach wywoływać zachwyt pięknych kobiet. Kr.

Jak sprytny „cudotwórca” nabral grono otyłych Amerykanek

Bogate panie z dobrego towarzystwa w Buenos Aires, obarczone zbytnią tuszą ucieczyły się niezmiernie, wyczytawszy ostatnio w miejscowej prasie — jak donosi „Corriere della Sera” — że pewien egzotyczny lekarz znalazł tajemnicę na schudnięcie, przyczem w jednej tylko godzinie podejmował się zmniejszyć wagę pacjentek o cale 4 funty, nie narażając ich na żadne fizyczne niedomaganie. Ogłoszenie wskazywało również adres i dzień przybycia cudotwórcy. Oczywiście w dniu tym przedpokój tak reklamowanego instytutu piękności zaroził się od kandydatek do smukłości i modnych kształtów. Obecna w przedpokoju pielęgniarzka poprosiła panie, aby udały się do pobliskiego pokoju celem zupełnego rozebrania się, poczem musiały zająć miejsca w „cudownym gabinecie” i czekać na przebieg kuracji. Po upływie godziny, panie oburzone, że nikt się niemi nie zajmował, zaczęły tracić cierpliwość, która jednak niebawem zamieniła się w rozpacz i osłupienie, gdy spostrzegły, że zamknięto je na dwa spusty, w oddzielnych separatach, przegrodzonych kotara. Okazało się, że cudotwórca ułotnił się był z sukniami, torebkami, biżuterją, jednym słowem — wszystkim co miały na sobie nawiąne niewiasty spiesząc na cudowną kurację. Prasa argentyńska, opisując wydarzenie, twierdzi jednak, iż doktor otrzymał przyrzeczenia i że pacjentki po utracie garderober — nie mogą się skarżyć, że nie ubyło około 4 funtów. S. F.

Niezwykłe jezioro

Geologowie rosyjscy odkryli niedawno w górach Uralskich nieznane dotąd jezioro o niezwykłych właściwościach. Posiada ono mianowicie większą głębokość, niż szerokość lub długość, gdyż przy 122 metrach szerokości i 215 długości, głębokość wynosi od 150 do 236 metrów. Jezioro to nie ma żadnego dopływu i posiada wodę źródlaną, temperatura której jest o siedemnaście stopni wyższa, niż temperatura powietrza.

Zgon najcięższego człowieka na Rusi Podkarpackiej

W tych dniach zmarł w miejscowości Kriwa na Rusi Podkarpackiej najcięższy mieszkaniec tej prowincji, niejaki Ilo Popowicz. Popowicz, który zmarł w wieku 70 lat, ważył 160 kilogramów brutto. Jak opowiadają dobrzy znajomi i krewni zmarłego, Popowicz żywił się zawsze tylko ziemniakami i rybami.

Centralne ogrzewanie parowe przed 2500 laty

Ekspedycja szwedzka, pod kierunkiem prof. Gjerstada, przeprowadzająca badania archeologiczne w Lapihos na Cyprze dokonała niezmiernie ciekawego odkrycia. Odkopano mianowicie mury palacu z 500 roku przed Chrystusem; znaleziono tam ślady centralnego ogrzewania zapomocą pary. Woda dopływała trzema kanałami do specjalnej ubikacji przy kuchni i tam gotowała się i parowała ogrzewając pokoje sypialne na górze.

Zmiany w rejestrze handlowym

(Dokończenie.)

Prokura na oddział w Poznaniu Jerzego Nuringa wygasła. 48) dnia 28 października 1929 nr. 343 przy firmie Spółka Zjednoczenia Młodzieży Towarzystwo z ograniczoną poręką Poznań. Uchwałą z dnia 5 lipca 1926 rozwiązano spółkę. Likwidatorem jest dotychczasowy kierownik Czesław Szczepski, zastępca likwidatora ks. Walerjan Adamski oboje z Poznania. 49) dnia 28 października 1929 pod nr. 941 firmę Gaz Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych Spółka Akcyjna Poznań. Celem spółki jest fabrykacja tlenu i gazów do celów przemysłowych i medycznych, przejęcie i dalsze prowadzenie firmy „Gaz” Poznańskiej Fabryki Gazów Przemysłowych Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, przejęcie na własność nabytej przez Billewicza jako jednego właściciela firmy „Habill” w Poznaniu od Gminy Miasta Poznania kontraktem z dnia 6 grudnia 1928 nieruchomości fabrycznej, dzierżawionej dotąd przez firmę „Gaz” Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych w Poznaniu Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością na cele powyżej przewidziane. Kapitał zakładowy wynosi 300 000 zł w złocie i składa się z 300 sztuk akcji na okaziciela po 1000 złotych w złocie nominalnie, akcje wydano po kursie nominalnym. Kierownikami firmy są dyrektor Alfred Haich z Poznania, inżynier Mieczysław Markiewicz z Warszawy. Spółka jest spółką akcyjną. Statut ustalono aktem notarialnym z dnia 29 grudnia 1928 i z 12 kwietnia 1929. Jeżeli Zarząd składa się z więcej niż jednej osoby to do zastępowania spółki uprawniony jest zarząd tylko kolektynie. Zastępcy członkowie zarządu stoją na równi z członkami zwyczajnymi. Ogłoszeń spółki dokonuje się w Monitorze Polskim. Założycielami są „Gaz” Fabryka Gazów Przemysłowych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Trzebinii, inżynier Franciszek Billewicz, dyrektor Alfred Haich Eberhardt Thon. Do rady nadzorczej wybrano Dyrektora Antoniego Dziurzyńskiego, dyrektora Henryka Postulka i inżyniera Franciszka Billewicza. Sprawozdania rewizorów i rady nadzorczej znajdują się przy aktach i stawia się do woli interesowanym wgląd do powyższych sprawozdań. 50) dnia 12 lipca 1929 nr. 827 przy firmie Agra Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Stanisław Ziotecki i Joachim Bethmann Hollweg ustalili jako kierownicy. Kupiec Stanisław Różański jest jedynym kierownikiem. 51) dnia 9 listopada 1929 pod nr. 6 przy firmie Bank Związku Spółek Zarobkowych Spółka Akcyjna Poznań. Prokura udzielona Edmundowi Grodzkiemu i Czesławowi Paczkowskiemu wygasła. 52) dnia 9 listopada 1929 pod nr. 281 przy firmie Sieradzki i Szulc Towarzystwo z ograniczoną poręką Centrala Maszyn i Narzędzi wszelkiego Przemysłu Poznań. Firma brzmi odtąd Bracia Lilpop Szulc i Ska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest obecnie prowadzenie handlu maszynami, narzędziami i wszelkimi artykułami technicznymi na rachunek własny i komisowo oraz ma prawo zakładania oddziałów na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium wolnego miasta Gdańsk. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 250 000 zł. W miejsce ustępującego kierownika Jana Lilpopa wybrano kupca Tadeusza Lilpopa z Warszawy. Uchwałą walnego zebrania udziałowców z dnia 18 czerwca 1929 ustalono statut w nowym brzmieniu. 53) dnia 9 listopada 1929 pod nr. 496 przy firmie Piłtno Towarzystwo Akcyjne Poznań. Firma brzmi odtąd „Piłtno” Spółka Akcyjna Chmielniki pod Stęszewem. Uchwałą walnego zebrania akcjonariuszy z dnia 30 kwietnia 1929 r. zmieniono § 8 statutu (zwolnienie walnych zebranych). 54) dnia 9 listopada 1929 nr. 589 przy firmie Weina Poznańska Spółka Akcyjna Poznań. Po ukończeniu likwidacji firma wygasła. 55) dnia 9 listopada 1929 nr. 389 przy firmie Vesta Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia i grabieży w Poznaniu. Urzędnikowi towarzystwa Stefanowi Chojeckiemu udzielono prokury łącznej z tem, że do zastępowania firmy upoważniony jest wspólnie z jednym członkiem zarządu lub prokurentem. 56) dnia 9 listopada 1929 nr. 612 przy firmie Hanz Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce Spółka Akcyjna w Warszawie filia w Poznaniu. Oddział w Poznaniu zlikwidowano, firma wygasła. 57) dnia 9 listopada 1929 nr. 647 przy firmie Georges Geiling i Co Towarzystwo Akcyjne Poznań. Uchwałą walnego zebrania akcjonariuszy z 22 listopada 1928 i uchwałą rady nadzorczej z tegoż dnia postanowiono kapitał zakładowy obniżyć o 52 000 złotych na 105 000 zł. Obniżenia dokonano. Kapitał 105 000 zł podzielony jest na 10 000 sztuk akcji po 10 złotych nominalnie i 500 sztuk akcji uprzywilejowanych po 10 złotych nominalnie. Wszystkie akcje brzmia na okaziciela. 58) dnia 9 listopada 1929 nr. 776 przy firmie Teresa Skórzewska i Ska z ograniczoną odpowiedzialnością. Firma brzmi obecnie Zakład Naukowo Wychowawczy Najświętszego Serca Jezusowego w Polskiej Wsi. Obecny celem spółki jest prowadzenie Zakładów wychowawczo-dokształcających w drodze naukowej i praktycznej dla młodzieży w szczególności prowadzenia zakładów naukowych w Polskiej Wsi i Zbysławskiej Górze. W miejsce ustępujących kierowniczek Skórzewskiej i Niemceczek wybrano Izabelę

Karukowską i Konstancję Reyską, ostatnia jako zastępczyni z Polskiej Wsi. 59) dnia 2 listopada 1929 nr. 777 przy firmie Diabolo Separator Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Siedzibę Centrali przeniesiono do Warszawy, zamieniając centralę w Poznaniu na oddział. Firma brzmi odtąd: Diabolo Separator Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie Oddział w Poznaniu. Dalszym przedmiotem spółki jest sprzedaż wszelkich innych artykułów. 60) dnia 9 listopada 1929 nr. 806 przy firmie Węgiel Śląski Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Po ukończeniu likwidacji firma wygasła. 61) dnia 9 listopada 1929 nr. 758 przy firmie Langelandskorn Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Likwidację wznowiono. Kupiec Mogens Brise Kielgaard z Poznania jest likwidatorem. 62) dnia 9 listopada 1929 nr. 814 przy firmie Orłowski i Cieśliski Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Uchwałą z dnia 22 marca 1929 podwyższono kapitał zakładowy o 230 000 zł, który wynosi obecnie 250 000 zł. 63) dnia 9 listopada 1929 nr. 838 przy firmie Rezonans Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Likwidacja ukończona, firma wygasła. 64) dnia 9 listopada 1929 nr. 848 przy firmie Radio Poznańskie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Pomocnikowi handlowemu Zenonowi Kosidowskiemu z Poznania udzielono prokury łącznej z tem, że uprawniony jest do zastępowania spółki łącznie z jednym członkiem zarządu. 65) dnia 9 listopada 1929 nr. 850 przy firmie Siemens Spółka z ogr. odpow. z siedzibą w Gdańsku-Danzig Oddział w Poznaniu. Robert Hein inżynier w Gdańsku i Friedrich Rohde dyplomowany inżynier w Katowicach zostali wybrani dalszymi kierownikami. 66) dnia 11 listopada 1929 nr. 863 przy firmie Wielkopolski Kartonaz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Kierownik Hipolit Migasiewicz zmarł. 67) dnia 12 listopada 1929 nr. 876 przy firmie Papiernia Czerwonak Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Firma brzmi odtąd Fabryka Papieru Czerwonak Spółka z ogr. odpow. Uchwałą walnego zebrania udziałowców z dnia 8 sierpnia 1929 podwyższono kapitał zakładowy o 60 000 zł na 260 000 zł. W miejsce ustępującego kierownika Roweckiego wybrano inżyniera Ferdynanda Bertolda Kujata z Poznania i inżyniera Hermanna Fogela z Minkówka. 68) dnia 12 listopada 1929 nr. 892 przy firmie Nieruchomość Św. Marcina 65 Spółka z ogr. odpow. Poznań. W miejsce ustępującego Jana Marwege wybrano redaktora Tadeusza Powidzkiego z Poznania. 69) dnia 12 listopada 1929 nr. 782 przy firmie „Eskat” Fabryka chemiczna Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. Uchwałą udziałowców z dnia 15 września 1929 rozwiązano Spółkę. Dotychczasowy kierownik Bronisław Śniegocki z Poznania jest likwidatorem. 70) dnia 12 listopada 1929 r. pod nr. 942 firmę Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akc. Warszawa Oddział w Poznaniu. Celem spółki jest działalność 1) bezpośrednia w działach ubezpieczeń a) od ognia, b) transportów, c) szyb, d) od kradzieży, e) maszyn, f) koni i rożaczny, g) od grabieży, h) od nieszczęśliwych wypadków, i) od odpowiedzialności cywilnej, j) od skutków przerwy w ruchu przedsiębiorstwa z powodu ognia (chomage), k) samochodów od uszkodzenia, ognia i kradzieży, l) od sprzeniewierzenia oraz 2) pośrednia we wszystkich działach ubezpieczeń z wyjątkiem na życie. Kapitał zakładowy wynosi 3 000 000 zł i podzielony jest na 60 000 sztuk akcji imiennych po 50 zł nominalnie. Dyrektor naczelny Jan Adam Jeziorański, zast. dyr. nac. Tadeusz Łaskiewicz, dyrektor Michał Ostrowski, wicedyr. Jan Babiński i wicedyr. Andrzej Śliwiński, dyrektor Zygmunt Białostocki z prawem zastępowania Oddziału w Poznaniu Spółka Akcyjna. Statut zatwierdzony przez Ukaz Cesarski z 1. 5. 1870 r. i uzupełniony przez Min. Skarbu oraz Przemysłu i Handlu rozporządzeniem z dnia 14 maja 1919 r. 71) dnia 12 listopada 1929 pod nr. 943 firmę Zwir Białuty Spółka z ogr. odpow. Poznań. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest eksploatacja terenu zwirowego położonego na terenie majątności Białuty. Kapitał zakładowy wynosi 20 000 zł, na który wnoszą Władysław, Zofia i Józef Szczepkowsy jako układ rzeczowy circa 20 ha terenu zwirowego położonego w Białutach, wartości 15 000 zł. Kierownikiem spółki jest właściciel ziemski Władysław Szczepkowski z Poznania. Spółka jest spółką z ogr. odpow. Statut ustalono umową notarialną z 16 kwietnia 1929. Organem ogłoszeniowym jest Monitor Polski. 72) dnia 13 listopada 1929 pod nr. 944 firmę Spółka Producentów Syropu Spółka z ogr. odpow. Poznań. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest powołanie do życia urządzeń i poczynienie zabiegów, któreby inhibowały deprecjację produktów fabryk syropu, w szczególności zadaniem spółki jest zawarcie z fabrykami syropu umów służących temu celowi. Kapitał zakładowy wynosi 20 000 złotych. Kierownikiem spółki jest referent Izby Przemysłowo-Handlowej Cezary Kreczy z Poznania. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ustalono aktem notarialnym z 21 września 1929 r. Organem ogłoszeniowym jest Monitor Polski. 73) dnia 13 listopada 1929 pod nr. 945 firmę Drukarnia Lotnicza Szulczewski i Ska Spółka z ogr. odpow. Poznań. Przedmiotem spółki jest załatwianie wszelkich czynności w zakresie drukarstwa i introligatorstwa wchodzących. Kapitał zakładowy wynosi 25 000 zł. Kierownikiem firmy jest kupiec Artur Szulczew-

ski a jego zastępcą drukarz Władysław Jankowski oboje z Poznania. Umowa spółki z ogr. odp. ustalono aktem notarialnym z dnia 17 stycznia 1929. Kierownik i zastępca zastępują spółkę samodzielnie. Organem ogłoszeniowym jest Monitor Polski. 74) dnia 13 listopada 1929 pod nr. 946 firmę Farmacja Spółka z ogr. odp. Poznań. Przedmiotem spółki jest handel artykułami farmaceutycznymi. Kapitał zakładowy wynosi 20 000 zł a kierowniczą spółki jest zamezna Walerja Cegielska z Poznania. Statut spółki z ogr. odp. ustalono aktem notarialnym z dnia 4 stycznia 1929. Organem ogłoszeniowym jest Monitor Polski. 75) dnia 13 listopada 1929 nr. 318 przy firmie Młynotwórcia Towarzystwo Akcyjne Wytwórni Maszyn Młynskich Poznań. Prokura kupca Teofila Maciejewskiego z Warszawy wygasła. 76) dnia 24 sierpnia 1929 nr. 937 firmę TKA Towarzystwo Komunikacji Autobusowej w Polsce Spółka z ograniczoną odp. Poznań. Przedmiotem spółki jest prowadzenie komunikacji autobusowej dla przewozu osób i towarów za pomocą samochodów lub innych rodzajów trakcji mechanicznych wynajmowania samochodów, branie udziału w podobnych przedsiębiorstwach oraz budowa i utrzymywanie garaży. Kapitał zakładowy wynosi 20 000 zł. Kierownikiem spółki jest dyrektor Paweł Nestrypek z Poznania a zastępcą kierownika naczelnik Wydziału Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Dr. Karol Górski z Warszawy. Statut spółki z ogr. odpow. sporządzono dnia 10 kwietnia 1929. 77) dnia 20 sierpnia 1929 pod nr. 936 firmę „Pebecco” Polskie Wytwory Beiersdorfa Spółka Akcyjna Poznań. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest fabrykacja, zakup i zbyt towarów wszelkiego rodzaju z dziedziny przemysłu chemicznego i pokrewnego, w szczególności zawarcie umowy dzierżawnej z firmą „Pebecco” Wytwórnia Specyfików Beiersdorfa Spółki z ogr. odp. w Katowicach, celem eksploatacji przedsiębiorstwa stojącego dotychczas wspomnianej firmie do dyspozycji, jak również partycypacja w pokrewnych przedsiębiorstwach. Kapitał zakładowy firmy wynosi 250 000 zł. Kierownikiem firmy jest dyrektor Maksymilian Małuszek z Katowic. Spółka jest spółką akcyjną. Statut sporządzono dnia 23 maja 1929. Jeżeli zarząd składa się z więcej niż jednej osoby natenczas do zastępowania spółki uprawnieni są dwaj członkowie zarządu wspólnie lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem lub 2 prokurentów łącznie. 78) dnia 20 września 1929 pod nr. 938 firmę „Maggi” Spółka z ogr. odp. w Poznaniu. Przedmiotem spółki jest fabrykacja i sprzedaż produktów żywnościowych i użytkowych tak w kraju jak i zagranicą w szczególności produktów Maggi i fabrykacja oraz sprzedaż hurtowa wyrobów chemiczno-farmaceutycznych, tworzenie i utrzymywanie nowych przedsiębiorstw wspomnianych albo spokrewnionych z wyrobem wyżej podanych produktów branż, wreszcie handel innemi towarami a w szczególności eksport polskich produktów zagranicą. Spółka może podejmować wszelkie czynności i interesy, które wskazane są dla osiągnięcia i popierania powyższego celu. Kapitał zakładowy wynosi 100 000 zł. Kierownikami firmy są kupcy Edmund Rydzewski i Hermann Stöhr z Poznania. Statut spółki z ogr. odp. sporządzono dnia 3 lipca 1929. Spółkę zastępują 2 kierownicy łącznie lub kierownik z zastępcą kierownika lub kierownik względnie zastępca kierownika wspólnie z prokurentem. 79) dnia 8 sierpnia 1929 pod nr. 935 firmę Wołosianka Spółka naftowa z ograniczoną odpow. Poznań. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest nabywanie i zbywanie terenów i praw naftowych, wydobywanie ropy i innych produktów bitumicznych wraz wszelkimi czynnościami dążącymi do tego, sprzedaż i handel ropą i innemi produktami bitumicznymi. Kapitał zakładowy wynosi 42 000 zł. Kierownikami firmy są ksiązkowcy Józef Rakoczy z Wrześni, dyr. Brunon Sikorski i prokurent Dr. Tadeusz Smoluchowski, obydwa z Poznania. Statut spółki z ogr. odp. ustalono umową notarialną z 6 kwietnia 1929. 80) dnia 29 sierpnia 1929 nr. 443 przy firmie Hartwig Kantorowicz Następca Towarzystwo Akcyjne Poznań. Firma brzmi odtąd Hartwig Kantorowicz Następca Spółka Akcyjna. Uchwałą walnego zebrania z dnia 31 sierpnia 1928 r. zmieniono statut § 1 (firmę). Uchwałą walnego zebrania z dnia 7 grudnia 1928 r. zmieniono § 3 statutu (kapitał zakładowy). 81) dnia 20 sierpnia 1929 nr. 917 przy firmie „Patria” Fabryka rowerów i części Spółka z ogr. odp. Stęszew. Uchwałą udziałowców z dnia 25 czerwca 1929 podwyższono kapitał zakładowy o 130 000 zł do 160 000 zł. Kupcowi Tadeuszowi Szulcowi z Poznania udzielono prokury w ten sposób, że uprawniony jest do zastępowania firmy tylko wspólnie z kierownikiem Józefem Wylegałą. Ta sama uchwałą zmieniono odpowiednio § 3 statutu (kapitał zakładowy).

Poznań, dnia 14 listopada 1929.

Oddział 18 Sądu Grodzkiego.

Z życia Towarzystw

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu odbyło się w poniedziałek 9. bm. w sali p. Jarockiego przy udziale blisko dwustu członków swe plenarne zebranie. Obradom przewodniczył wiceprezes p. Adam Piotrowski.

Po wstępnych punktach porządku obrad, oraz przyjęciu ośmiu nowych członków — mówił p. dyr. Kawecki o budowie

mieszkań przez spółkę „Dom Własny”. Szanowny prelegent obrazuje obecną potrzebę mieszkaniową, następnie przechodzi do budowy domków na razie na gruntach przy szosie warszawskiej. Nabyto tam 75 parceli. Zaczęto budować w czerwcu r.b., a już pod dachem jest 14 domków, a do 14 następnych położono już fundamenty. Domki buduje się t. zw. „bliźniacze”, każdy o dwóch pokojach i kuchni na parterze i jednym pokoju i górze na piętrze. Pozostaje na każdej parceli jeszcze miejsce na ogródek, a kawał ziemi pod uprawę. Każdy taki domek z osobną, kosztuje około 15 tys. zł. Kończąc godzinny wykład — przedstawia mówca myśl przewodnią Spółki, że nie o zyski chodzi, a tylko aby stworzyć dla mniej zamożnych własny dach nad głową.

Huczne oklaski były dowodem jak bardzo wykład ten jest na czasie.

W ożywionej dyskusji zabierali głos pp. Danielewski, Jarmużek, Bartkiewicz, Wojciak, Ant. Gorączniak, Bednarczyk, Błotny, Czaplicki, Kwiatkowski i J. Majchrzak A. Piotrowski, w końcu udziela objaśnień prelegent.

Wszyscy mówcy uznają w swych przemówieniach wielkie dobrodziejstwo takiej spółki — to też wyrażają cześć tym, którzy nie szczędzili zabiegów, ażeby taką organizację do życia powołać.

Techniczne wyjaśnienia co do wykonania budowli daje obecny na sali p. inż. Brzeziński.

Następnie zwał p. Eliński sprawozdanie z 50-cioletniego jubileuszu Tow. Przemysłowego w Rogoźnie; p. Danielewski z podobnego obchodu w Mogilnie p. wiceprezes z wieczornicy Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu. Dyplomy — przysługujące członkom którzy 25 lub więcej lat do Tow. należą — otrzymał można w każdą niedzielę, w bibliotece Tow. — Dom Rzemieślniczy salka parterowa od godz. w pół do 11-tej do godz. w pół do 1-szej.

P. Danielewski referuje w im. kom. gwiazdkowej o Gwiazdce w Tow. Mł. Przemysłowców. Uroczyste rozdanie Gwiazdki odbędzie się w niedzielę 22 grudnia o godzinie 7 i pół w sali p. Jarockiego.

Pod wolnemi głosami komunikuje p. W. Niewiada, że Wydział Krawiecki urządzi w przyszłym tygodniu 17. bm. o godz. 20-tej w salce Koła Seniorów Aleje Marcinkowskiego (gmach Banku Zw. Spółek) naukową pogadankę.

Poczem apelując do członków, ażeby się jaknajliczniej na powszechne wykłady, Tow. Czyt. Lud. zapisywali, zamknął p. przewodniczący zebranie.

Z Koła Podoficerów Rez. Z. Z. Rz. P. w Gnieźnie. W ubiegłym tygodniu odbyło się walne zebranie Koła Podoficerów Z. Z. w sali strzelniczej przy bardzo licznych udziałach członków. Obrady zajął prezes p. Cieśliewicz, witając członków i gości. Po załatwieniu spraw wewnętrznych powołano na marszałka prezesa związku p. Kasprzowicza. Do pióra poproszono p. Jesiołowskiego. Ze sprawozdania ustępującego zarządu wynikało, że Koło mimo trudnych warunków świetnie się rozwija. Brało ono udział w różnych imprezach przysposobienia wojskowego jak również w obchodach uroczystościowych itp. Pod względem finansowym pracował ustępujący zarząd bardzo dobrze, gdyż wkłady oszczędnościowe wyniosły przeszło 500 zł. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi jednogłośnie pokwitowania. Po kilkominutowej przerwie nastąpił wybór nowych władz, w skład których weszli pp.: prezes Cieśliewicz, wiceprezes Sułkowski, sekr. Pejka, skarbnik Izydorek, komendant Kłos, ławnicy Stelmazyski i Góderski. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Józwiak, Szymanek i Nowak, sąd kol. pp. Nowak Jesiołowski i Ganowicz. Następnie zabrał głos prezes związku p. Kasprzowicz, który w podniosłych słowach wezwał zgromadzonych do czujności, wskazując m. in. na niebezpieczeństwo grożące ze strony sąsiada niemieckiego. Po załatwieniu spraw formalnych odpiewano wspólnie „Rotę” i na tem obrady zamknięto.

4 Komp. Marynarzy Powstańców im. Białoszyńskiego odbyła swe posiedzenie w czwartek, dnia 5 grudnia w lokalu p. Jarockiego. Obradom przewodniczył prezes dh. A. Białoszyński przy licznych udziałach członków i gości. Przewodniczący wspominał o pamiętnym dniu 5 grudnia 1918 r. którego to właśnie utworzono 4 Komp. Straży i Bezpiecz. Po załatwieniu spraw formalnych przystąpiono do właściwych obrad. Na nowych członków zapisali się członkowie dh. dh. Franciszek Polny i Gziel.

W komunikatach zarządu dh. Wower referował sprawę czapek towarzyskich. Zkolei przystąpiono do omówienia programu uroczystości 27 Grudnia przy czym uchwalono zamówić mszę św. w kościele farnym na intencję poległych bohaterów z 4 Komp.

Ponadto zgromadzenie postanowiło złożyć wieniec na mogiłach bohaterów, spoczywających na cmentarzu garnizonowym. W dniu 27 grudnia specjalna delegacja uda się z tablicą pamiątkową, ufundowaną przez dh. prezesa i dh. Franciszka Polnego na mogile śp. dh. Władysława Nowaczka na cmentarzu w Jarocinie. W niedzielę dnia 23 lutego odbędzie się w sali „Łoza”, przy Grobli wspaniała zabawa towarzyska.

Na zakończenie prezes podał do wiadomości, iż przyszłe walne posiedzenie odbędzie się w styczniu o czym członkowie zostaną uwiadomieni przez pocztę; posiedzenie zarządu odbędzie się w niedzielę 15 grudnia o godz. 9.30 w lokalu p. Jarockiego. (tr.)

HALLO! HALLO!

Masz dzisiaj czas — to pójdźmy do

Czepczyńskiego, Stary Rynek 8 po podarki gwiazdkowe

Przekonałem się, że tam najkorzystniej

Wielki wybór kartonów gwiazdkowych, perfum, wody kolońskiej, pudrów, mydełek toaletowych oraz wszelkie artykuły toaletowe.

W wielkim wyborze ozdoby choinkowe, świeczki, lichtarzyki — ognie zimne.

Pw 7998/89-51.8/1

RADJO

Programy radjofoniczne

Sroda, dnia 18 grudnia 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd; godz. 16.40 odczyt: „Przed sezonem zimowym” wygł. p. Rudolf Bujak; godz. 16.55 pogadanka francuska — wykład p. Omer Neveux; godz. 17.15 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; g. 17.45 godzina niespodzianek; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godz. 19.25 „Żywe iskry”; godz. 19.45 kronika „Tygodnia Radjowego”; godz. 20.05 odczyt: „Film i ekran” — wygł. p. Werner; godz. 20.30 koncert firmy F. Lisiecki. Dom Konfekcyjny; wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Jarosława Vorela, Irena Felicka (sopran), Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 radjografja; godz. 22.45 muzyka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikat harcerski; godz. 16.15 audycja szkolna w wykonaniu uczniów i uczennic szkoły powszechnej Bema I w Warszawie (chóry, recytacje solowe i zespołowe); godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 odczyt wojskowy; godz. 17.45 koncert orkiestry P. R.; godz. 19.10 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 „Radjokronika”; godz. 20.00 feljton p. t. „Stara Jerozolima i młody Tel-Aviv” — wygł. p. Janusz Makarezyk; godz. 20.15 audycja narodowościowa niemiecka. 1. Pogadanka. 2. Koncert poświęcony muzyce niemieckiej. Wykonawcy: Kwintet instrumentalny, Róża Benzełowa (fortepian), Janina Gluzińska-Makuszyńska (sopran), prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. 22.10 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.15 audycja dla dzieci i młodzieży: „Pani Twardowska” — Dynowskiej z Krakowa; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 Olga Regorowiczowa: Stanisława Wyspiańskiego — „Sędziowie”; godz. 17.45 koncert popołudniowy z Warszawy; godz. 19.20 Kamila Nitschowa: „Gospodyni śląska”; godz. 19.45 komunikaty sportowe; godz. 20.00 „Inter-

mezzo muzyczne”; godz. 20.15 transmisja z Warszawy; godz. 22.10 — 23.00 komunikaty z Warszawy; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: H. K. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 10 zł. — Pawliczak 5 zł. — J. C. 2 zł. — Dr. Legowski 10 zł. — Marcin Sobieraj 10 zł. — M. S. z prośbą o zdrowie 2 zł. — N. N. z prośbą o pomoc we wszystkich potrzebach 2 zł. — K. T. z podziękowaniem bl. Andrzejowi Boboli za otrzymane łaski 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 886,45 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Związek Pracowników Kupieckich, oddział w Poznaniu.** W środę, 18 bm. o godz. 20 odbędzie się miesięczne zebranie w sali Uniwersytetu Robotniczego przy Al. Marcinkowskiego 24. Na porządku obrad m. in. referat kol. R. Tronowicza, który wrócił z Paryża przez Niceę, Rzym, Wenecję, Wiedeń, Lipsk, Berlin. Uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon” Poznań-Jeżyce** urządzi dnia 18 bm. o godzinie 19.30 plenarne zebranie w lokalu posiedzeń p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 18 b. m. o godz. 19 w sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. Uczestników Powstania Im. Ign. Paderewskiego, dziel. III. Zamek.** W środę, dnia 18 bm. o godz. 20 zebranie miesięczne w lokalu „Boulevard”, pl. Nowomiejski 5. Na porządku obrad m. in. wykład druha pułkownika Piekuckiego, obchód 27 Grudnia oraz inne sprawy.

— **Tow. Rodzinne, Wilda.** Zebranie odbędzie się 19 bm. o godz. 19 u p. Grotowskiego, D Wilda 71.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dn. 19 bm. o godz. 20 w małej sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Tow. Kobiet na Wildzie.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 19 bm. o godz. 19 w salce parafjalnej.

— **Zarząd i Komisja Rewizyjna Tow. św. Władysława, Poznań-Wilda** zwołuje nadzwyczajne walne zebranie członków towarzystwa na piątek, 20 bm. o godz. 19 do lokalu p. Grotowskiego, Dolna Wilda nr. 71. Wstęp za legitymacjami książeczki lub odznak względnie za powołaniem się na członka zarządu. Obecność członków dla bardzo ważnych spraw jest konieczna. Ulotki rozdawane upraszamy przynieść z sobą.

— **Tow. Powstańców i Wojsaków Poznań-Śródmieście.** Roczne walne zebranie odbędzie się w środę, dnia 8 stycznia o godzinie 19.30 w lokalu p. Bayerowej przy placu Bernardyńskim z następującym porządkiem obrad: Sprawozdanie zarządu, wybór polowy członków do zarządu w myśl statutu, wybór delegatów na Zjazd

Okregu oraz inne ważne sprawy. Wnioski tylko piśmienne należy nadesłać do sekretariatu Rybaki 23. II. najpóźniej do dn. 2 stycznia. Członkowie, którzy nie uiszczą się z zaległych składek, nie mają prawa głosu.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Michalina Fischerowa, z domu Stenżanka, wdowa, 79 l. Wojciech Zimny, po mocnik ślusarski, 48 l. Piotr Nowak, robotnik miejski, 42 l. Amalia Eversowa, z domu Kosterówna, wdowa, 75 l. Jan Pawlak, urzędnik gospodarczy, 72 l. Zofja Wachowska, uczennica biurowa, 15 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **W. Jarocin.** List adresowany „Kurjer Poznański” 6847—71.335 skierowany został pod właściwym adresem. Adres in serenta jest nam nieznany. (K.)

— **Krawiec.** Należy nabywać świadectwo przemysłowe. (K.)

— **S. G. Poznań, Gniew, do Gniewa;** Tczew, do Tczewa itp. (K.)

— **P. T. Wiśniewski.** Nie znamy tego wiersza i nie wiemy, gdzieby go można znaleźć. (K.)

— **P. Chmilkowski.** Nie zamierzamy, lecz radzimy przedstawić sprawę władzy policyjnej. (K.)

— **P. St. Radajewski.** Opłata stempłowa 420 zł i inne drobne opłaty. (K.)

— **A. N. 100 Poznań.** Sublokatorzy korzystają również z przepisów ustawy o

ochronie lokatorów. Gospodarz, który dotąd zgadzał się na odnajmowanie pokoju sublokatorom, nie może obecnie cofać swej zgody i b. żądać specjalnej dopłaty. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu, pl. Sapieżyński. (K.)

— **K. Sob.** 75 groszy tygodniowo; wakacje po roku 8 dni, po 3 latach 15 dni. (K.)

— **Pronumerat.** Sekretariat Z. Ofc. Rez. w Poznaniu, ul. 27. Grudnia 19, — Koło Towarzystwa, ul. Nowa 8. (K.)

Cudowny zapach
Perfumy
Wody kwiato
Mydło i puder
pluie de fleurs
J. SZACH
Warszawa.
T. 68

Książkowy - bilansista

lat 24, z kilkunastu lat praktyką, posiadający dobre referencje obeznany z podwójną książkowością, władający polskim i niemieckim językiem w słowie i piśmie poszukuje od 1 stycznia 1930. **posady.** Adres wskazać Kurjer Poznański pod zw 20 735

WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ
RZETELNE
NAJTAŃSZE
ŹRÓDŁO
ZAKUPU!
E. GRZESKOWIAK
POZNAŃ ST. RYNEK 83

Najwięcej zaniedbane i zniszczone
RĘCE
delikatnia natchmawowa, wybiela
chroni od łuszczenia i odziebania
KREM PRAŁATÓW
PERFECTION (pâte de prelat).
Do nabycia w pierwszorzędnych
perfumeriach i składach apiecznych.
SKŁAD GŁÓWNY:
Perfumerie „PERFECTION”,
Warszawa, Szpitalna 10 i Marszałkowska 85.
nw 6102

CUKIERKI ŚMIETANKOWE
WEDLA
Pw 3972/21579

Dnia 16 grudnia 1929 roku, o godz. 9-ej rano, zmarł po długiej chorobie a krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi brat i wuj, ś. p. dw 3633

Feliks Robowski

były dyrektor Dóbr Samostrzelskich

przeżywszy lat 70. Pogrzeb w czwartek, dnia 19 b. m., o godzinie 9.30 z Samostrzela do kościoła parafj. w Sadkach. Po nabożeństwie żałobnym złożenie zwłok w grobowcu rodzinnym.

W imieniu stroskanej rodziny

Sadki, 16. XII. 1929 r.

ks. Robowski, Dziekan.

W poniedziałek, 16. bm., o godz. 5 po południu, zmarła po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa matka, babka, prababka, siostra i ciotka, ś. p. nw 613

Prakseda z Krakowskich Wierzbicka

w 81 roku życia. Ekspozycja odbędzie się w czwartek, dnia 19. bm., o godz. 10.30 do kościoła parafjalnego w Kościele, nazajutrz o godz. 11 przed południem złożenie zwłok do grobowca rodzinnego na cmentarzu św. Piotra w Gnieźnie.

W imieniu ciężko strapionej rodziny

Ksiądz Zygmunt Wierzbicki.

Kościelec, p. Inowrocław dnia 16. 12. 1929 r.

Dnia 15 bm., o godz. 11,30 wieczorem, zasnęła w Bogu, opatrzona Olejami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza umiłowana i najlepsza matka, teściowa i babcia, ś. p.

Kazimira z Brodowskich Juljuszowa Jeskowa

była właścicielka ziemiska

o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, synowa i wnuki.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 bm., o godz. 3 po południu z kaplicy św. Józefa. Msza św. nazajutrz o godz. 9,30 w kościele św. Marcina.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Poznań, Chwalencin i Chwalencinek, pow. Jarocin.

ul. Grotgera 14.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonj”. Po nań, ul. Towarowa 25, telefon 91-80.

dw 3635

W niedzielę, 15 b. m., zmarła, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza córka, siostra i wnuczka, ś. p. zw 20 757/8

Zofja Wachowska

w 16 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, 18 b. m., o godz. 3 po południu, z kaplicy cmentarza Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Dnia 16 b. m. w Poznaniu, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza i najtroskliwsza matka, siostra, teściowa, ciocia i babka, ś. p.

Helena z Klingerów Smogórowa

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w Gnieźnie, w czwartek, dnia 19 b. m. o godz. 11,30 z domu żałoby, ul. Wawrzyńca 14, do kościoła parafialnego św. Wawrzyńca, poczem po nabożeństwie odprowadzenie zwłok na cmentarz parafialny św. Wawrzyńca.

W ciężkim smutku pogrążeni

maż z dziećmi i rodziną.

Gniezno, Poznań, Król. Huta, Grudziądz, Rogoźno, Międzybóże, Skoki, Opole, Duluth.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

dw 3634

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki. Kłasztorna 14. Telefon 2769.

Dnia 15 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Józefa Walczakówna

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18 b. m. o godz. 2,30 po poł. z domu, ul. W. Garbary 5 na cmentarz Farny.

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.

Wypadek 133.

zw 20771/5

Podziękowanie!

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Krewnym, Sąsiadom, Przyjaciółom i Znajomym za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz szczere wyrazy współczucia z powodu zgonu naszej drogiej Zmarłej, ś. p. zw 20 773

Zofji Grzybowskiej

składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Rodzina.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci ukochanego męża mego, ś. p. zw 20 763

Mieczysława Kazowskiego

odbędzie się

msza św.

w czwartek, 19 b. m., w kościele św. Marcina, o godzinie 9,30, o czym uwiadomiam

żona.

Poznań, w grudniu 1929 r.

W niedzielę, dnia 15 b. m. o godz. 10 30 przed poł., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich z wielką cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z Smorowskich

Józefa Kowalikowa

przeżywszy lat 80, o czym donosi

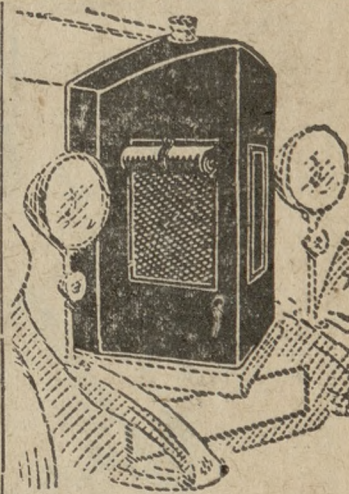
w głębokim smutku pogrążona rodzina.

Eksportacja z domu do kościoła w Gąsawie w czwartek, 19 b. m. o godz. 10-iej rano, po nabożeństwie żałobnym złożenie zwłok w grobowcu rodzinnym.

Gąsawa, Leszno, 16 grudnia 1929 r.

nw 6111

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Pokrowce

na chłodnice i na resory dostawia

J. DEGÓRSKI.

Bud. Karoseryj, ul. Dąbrowskiego 88.

dw 84-9

Patenty

wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą

inż. dypl. **F. WINNICKI**,

rzecznik patentowy

Poznań, ul. Konopnickiej 7.

Telefon 7222

Kw 394

Rejonowa Hurtownia Wyrobów Tytoniowych poszukuje starszego, solidnego

zastępcy

z kaucją. Warunki podać pod zw 20736 do Kurjera Pozn. Inwalida pierwszeństwa.

W niedzielę, dnia 15 grudnia, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, znoszonych z anielską cierpliwością, opatrzony św. Sakramentami, skończywszy lat 72, mój najdroższy mąż, ukochany brat, szwagier, stryj i wuj, ś. p. zw 20 761

Jan Pawlak

były rządcą gospodarczy.

W smutku pogrążona

żona z rodziną.

Borek, Poznań.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 b. m., o godz. 14,30, z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

W. Nowakowski i Synowie, Poznań

FABRYKA MEBLI STYLOWYCH

Oddział I.

Górna Wilda nr. 134

Oddział II.

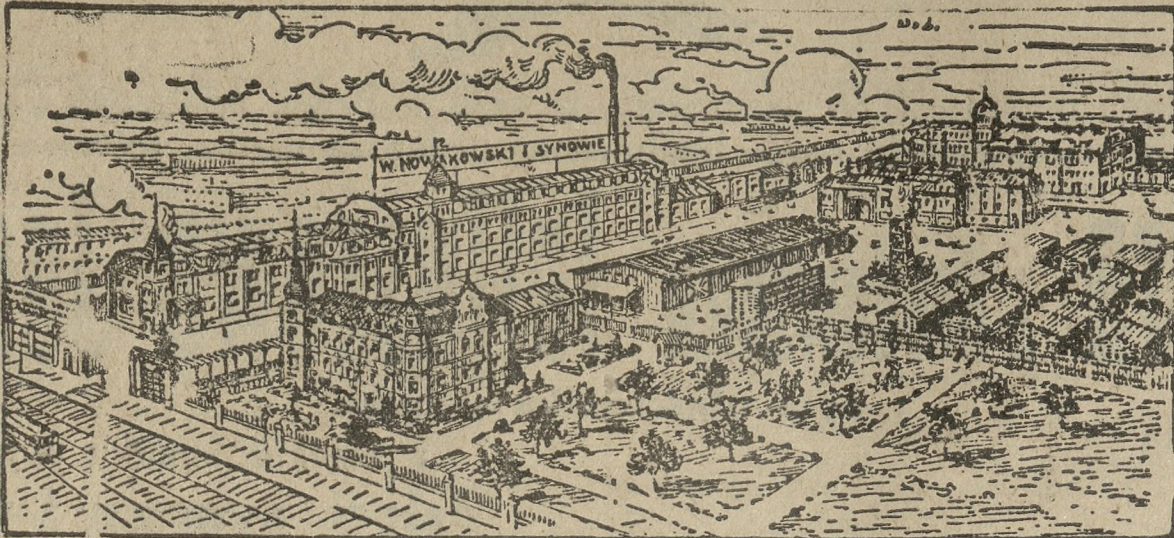
ul. Przemysłowa nr. 32

Biuro Centralne:

Górna Wilda nr. 134

Telefony: 29-72, 40-17, 12-91

Własna bocznica kolejowa

Magazyn

i sprzedaż mebli

(hurtownia i detaliczna)

wyłącznie przy głównej
fabryce

Górna Wilda nr. 134

Dojazd tramwajami nr. 4
przyst. fabr. Cegielskiego
i nr. 7 i 8 przystanek ul.
Traugutta w kierunku
Wildy

Sypialnie - Jadalnie - Męskie pokoje - Salony i wszelkie meble wyściełane
w wielkim wyborze stale na składzie
Sprzedaż na dogodnych warunkach po cenach fabrycznych

Pw 7991-51,46

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

po niebywale niskich cenach.

Wytworne PERFUMY o trwałych zapachach,
kartonowe, mydła, pudernice, rozpylacze, pajace,
przybory do golenia.KRYSTAŁY białe i kolorowe, wazony, zastawy,
talerze do ciast, żardyniery, salaterki, karafki,
kielichy rzymskie.SERWISY do obiadu, ciast, owocu, kawy, mokki
i herbaty.

Wybór największy!

Ceny najniższe!

Perfumerja M. Cegielski

Poznań, ul. 27 Grudnia 12. Tel. 25-25.

GWIAZDKA SPORTOWCA!

Łączy — narty — przybory do hokeja
oraz wszelkie artykuły sportowe — upominki
i t. d. poleca

Pw 255-50,48

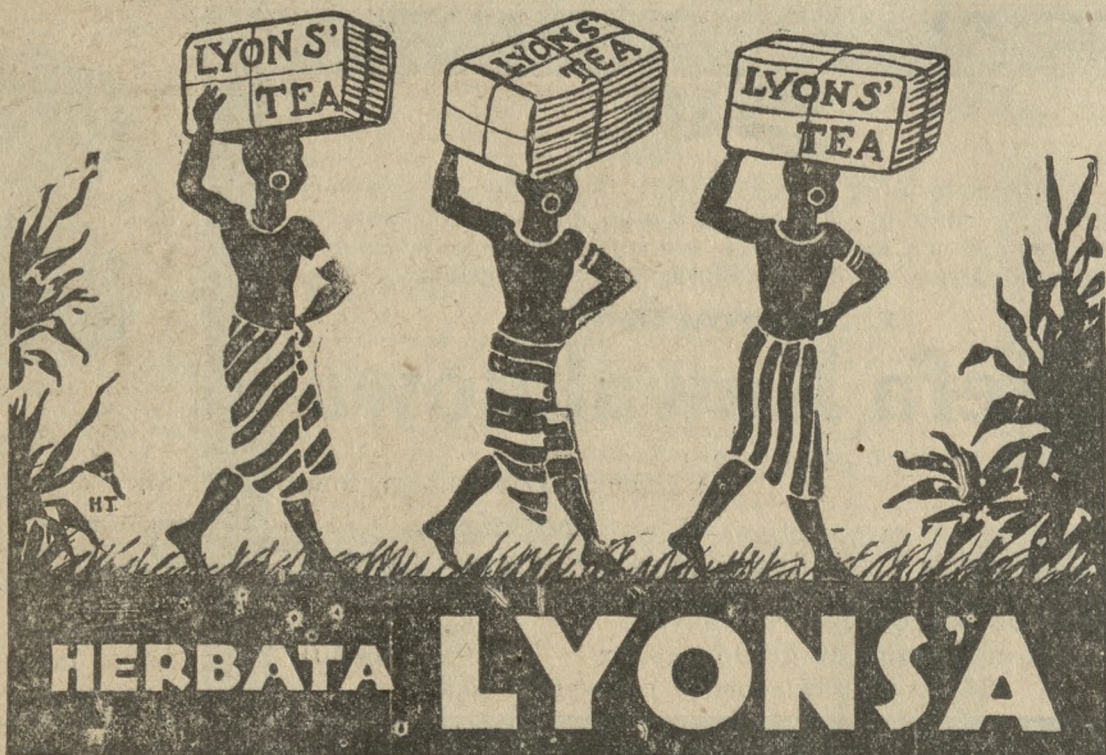
„Camera” Foto-Sport

ul. Fr. Rataczaka 3 przy pl. Wolności.

KTO

tylko nosi się z zamiarem kupna radjoodbiornika naj-
nowszych udoskon. konstrukcji, gramofonu, eufonu
aparatu fotograficznego, maszyny do szycia (syst. Sin-
gera) powinien bezzwłocznie zażądać od nas bezpłatnego
ilustrowanego cennika, który odwrotnie wysyłamy bez
płatności. Sumienne wykonanie zleceń zamiejscowych
Usługa fachowa Ceny konkurencyjne. Warunki spłaty
długoterminowe, podług możliwości płatniczej poszczegól-
nego klienta.

P 7823-72,111

Dom Towarowy „Un'wersal”, Lwów, Kollataja 3
Telefon 74-80.

HERBATA LYONS'A

ZNANA OD WIELU LAT NA RYNKACH
ŚWIATOWYCH, JEST DO NABYCIA WE
WSZYSTKICH HANDLACH KOLONJALNYCH.

Generalny Przedstawiciel na Polskę i w. m. Gdańsk:

Tw 760

TEOFIL MARZEC, WARSZAWA, Mazowiecka 5.

Rutynowany zbożowiec

z długoletnią praktyką w poważnych przedsiębiorstwach
zbożowych, specjalista w jęczmieniu browarowym, dobry
organizator, przyjmie posadę ewentualnie jako zastępca
szefa zaraz lub później. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn
pod zw 20 749

Dzielnych spawaczy i ślusarzy

do działu lotniczego poszukuje

S. A. „SAMOLOT”, Poznań-Lawica.

Zgłoszenia osobiste w fabryce, Pp 7851-50,345

Dbajcie
o swoje zdrowie

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola” (z marką „Kogut”) są sto-
sowane przy chorobach: żółtaczka, kiszec, obstrukcj
i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola”

są naturalnym i łagodnym środkiem przeczyszczającym.
ułatwiający funkcje organów trawienia i działającym
przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądajcie oryginalnych
„Szwajcarskich Ziół” Gaseckiego z marką fabryczną
„Kogut” gdyż są już naśladownictwa w podobnym do
naszego opakowania, a nie mających nic wspólnego ze
„Szwajcarskimi Ziółkami” naszego wyrobu. Cena
za pud. 2.— złote.

nw 10882

Stenotypistka

stenografująca, władająca językami polskim i niemieckim
i dobrze obeznana z korespondencją handlową w większym
przedsiębiorstwie na prowincji. Oferty pod nw 6071 do eksp.
Kurjera Poznańskiego.

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA!

I.
Kasetki Elida 25.—, 20.—, 19.—, 11.60, 8.50
Eleg. kasetki z perf. 32.—, 20.—, 15.—, 10.—, 5.—, 4.—, 3.—
Rozpylacz do perf. 12.50, 6.50, 5.50, 4.50
Pierwszorzędny perfum wszelk. zap. 6.—, 4.50, 3.40, 1.95
Woda kolońska 7.—, 5.—, 3.50, 2.—, 1.25
Pierwszorzędne mydła, kart. 3 szt. 7.50, 5.95, 2.75, 1.95
Woda kol. kwiat. 12.—, 8.50, 6.50, 5.50, 2.5

II.
Manicure 35.—, 29.50, 17.50, 12.50
Garnitury z szczotkami . . . 34.50, 25.—, 17.50, 12.50
Garnitur do golienia 34.50, 26.50, 16.50, 12.50, 8.—
Aparaty do golienia 12.—, 6.25, 4.25, 2.50
Pędzle do golienia 1a jak. 9.—, 6.—, 4.50, 2.50
Ręczne lusterka celuloidowe 14.—, 9.50, 4.75, 3.60
Lusterka stojące 14.—, 11.50, 8.50, 4.0

III.
Eleganckie Manicure damskie. 40.—, 25.—, 9.—, 2.5
Skórzane pudełko z przyborami do szycia . . 17.50, 13.50
Manicure kieszonkowe 17.50, 12.50, 1.95
Pachnące nożyki damskie 1.95
Rozpylacz kryształowy 22.50, 17.50, 12.—, 9.—, 7.00
Stojaki do szczotek do zębów . . . 4.50, 3.50, 2.95, 2.—
Szczotki do włosów 9.—, 6.—, 4.50, 3.50

IV.
Kulki szklane kart. 1 tuz. 6.15, 4.50, 2.80, 1.70
Czubki na choinki . . 3.—, 2.50, 2.35, 1.45, 0.75
Świeczki na choinkę kart. 1.30, 0.90, 0.45
Włók anielski kart. 0.40, 3 kartony 1.15
Świeczki iskr. kart. 0.45, 3 kartony 1.25
Łańcuszki Lametta . . . 0.90, 0.75, 0.50
Sigella Mopp do froterowania . . . 13.—, 9.—, 3.80

w Drogerji Warszawskiej, Poznań, ul. 27. Grudnia 11 Tel. 20-74.

F. PESCHKE

Zał. 1886 Poznań, św. Marcin 21 Tel. 3156

Wystawa - gwiazdkowa w praktycznych podarkach

łyżwy
kompl. do wycinania
wagi kuchenne
wagi osobowe
magle
maszynki do chleba
maszynki do mięsa
maszyny do dywanów
porcel. serwisy do kawy
filiżanki do kawy i mokki
sprzęty aluminiowe
tace nikiel i drzewne
młynki do kawy ścienne
wazon kryształowy
noże kieszonkowe (Solingera)
brzytwy
garnit. do ruszyn
koszyczki do szklanek
żelazka do prasow. wszelk.
rodzai

rodle
skrzynki narzędz.
wagi stołowe
szczotki do froterowania
wyżymaczki
maszyny do czyszczenia noży
maszyny do lodów
garnitury kuchenne

porcel. serwis. obiad.
garnit. umywal.
serwisy nikielowe
mosiężne kłatki
puszki i koszyczki do chleba
butelki termos
nakrycia alpac.
aparaty do golienia
nożyce do drobiu
nożyki do owocu
garnit. do palenia nw 6124

Proszę zwiedzić okna wystawowe

Sprzęty elektrycz. Siemens Protos po cenach oryginalnych.

OKAZJA

fabrycznie nowy samochód pierwszorzędnej marki **ITALA** 6 cylindrowy 12/60 K.M. limuzyna 6 osobowa model 1929 w luksusowym wykonaniu

cena zamiast Dol. 5.500,— **zł 27.000,—**

do obejrzenia w firmie

HEMPOWICZ-AUTOMOBILE

bp 1142 POZNAŃ, Patr. Jackowskiego 49. Telefon 65-15.

**PATRZ Zakupy
Gwiazdkowe**

jak: Orzechy, jabłka, figi,
daktyle, pierniki, marce-
pany, kawę, herbatę, kakao najtaniej

Kw 1368

w Owocarni

KOSICKIEGO, Gwarna 10.

Jodłowe części skrzynkowe

nie zbijane, ładny biały towar, 10 mm grubości, po 400 sztuk
50 x 34 x 36 cm a 1.80 zł. 35 x 34 x 36 cm a 1.50 zł. złożono
u spedytora Mewesa Nast., Poznań — do sprzedania
Tw 800

Kupno okazyjne

z powodu wyjazdu do Niemiec i likwidacji przed-
siębiorstwa sprzedam zaraz, ca 50 ubrań mę-
skich i chłopięcych oraz kilka palt, ustrów
i kurtek zimowych. Pw 7976/51,10

L. Vogel, Nowy Tomyśl, ul. Mickiewicza 1.

SKŁAD

artykułów męskich i b. elizy.
dobrze prosperujący przy
św. Marcinie jest tanio do
nabycia. Oferty do Kurjera
Poznańskiego pod zw 20.38

Korzystne kupno

Całkowite kuchnie, pojedyncze stoły, ramy,
skrzynki, dwie sypialki używane, kuchnia roz-
maite inne meble. Fortepiano skrzydło, maszyna
rymarska, mało używana. tanio na sprzedaż.
UL. DĄBROWSKIEGO 83/85 w podwórzu
Składnica 10 i przewóz mebli. Telefon 74-52.
zw 74-52/3

Sprzedam korzystnie

nowy aparat anodowy

na prąd zmienny z napięciem anodowym i zarzewną oraz
prawie nowy Tw 813

głośnik - Telefunken.

Do obejrzenia między godz. 8—17 tą WERNER, pl. Wolności 18.

Kocioł parowy Kornwal

pow. ogrzew. 75 m². przegrzewacz 27 m², bud. 1910 r. na 10 atm.
Maszyna parowa wentylowa z kondensacją 175/22 km. dpw 1146

Motor Deutza Diesel 12 km.

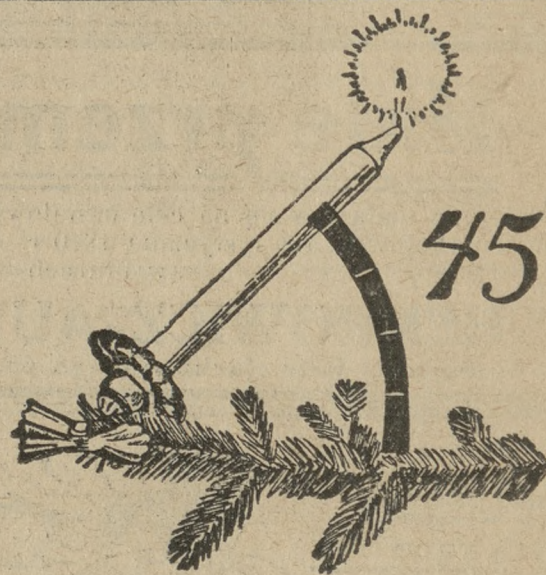
M. BRONSKI, Poznań, Nowa 6, tel. 37-64.

Fortepiany Pianina

Steinway fabryk krajo-
wych i za-
granicznych na dogodnych
warunkach do 24 miesięcy
Harmonie przy wpłacie
250 zł na spłaty po 30 zł
miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 74-45. dw 8078

Nawet w tej pozycji nie kapla
świeczki choinkowe

z Drogerji UNIVERSUM

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.
Olbryzi wybór w ozdobach choinkowych.
Mnostwo pięknych nowości!

Baczność właściciele domów

Ostatnia pora
zabezpieczyć dachy przed śniegami

Dachy stare naprawia, nowe pokrywa po cenach
umiarkowanych i na dogodnych warunkach spłaty.

IGNACY MANDOWSKI,
egzaminowany mistrz blacharsko-dekarski

Przemysł Polski Pokrywania dachów, Poznań,
ul. Grobla 3. Tel. 34-69. zw 7047-19/15

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa

po znacznie niższych cenach.

Płaszcz od 30,— zł
lepsze 50,— do 600,— zł

Suknie od 18,— zł
lepsze 25,— 40,— do 400,— zł

Poranniki od 15,— zł
lepsze 20,— 30,— do 300,— zł

Bluski od 6,— zł
lepsze 8,— 10,— do 80,— zł

Spódnice od 6,— zł
lepsze 8,— 10,— do 40,— zł

Swetry od 16,— zł
lepsze 20,— 30,— do 60,— zł

KONFEKCJĘ DZIECIĘCĄ

po niebywałych niskich cenach

poleca

M. MALINOWSKI

Fabryka Konfekcji Damskiej

Poznań — Stary Rynek 57

Detal

Pw 7378/0-51.17/8

Zal. 1903.

Hurt

SIWYM WŁOSOM
PRZYWRACA
POD GWARANCJĄ PIERWOTNY KOLOR
APTEKARZA
JANA GADEBUSCHA
AXELA ORIZALINA
BUTEŁKA 4-ZŁ
W APTEKACH, DROGERIACH I PERFUMERJACH,
LUB WPROST W FIRMIE

J. GADEBUSCH
POZNAŃ, UL. NOWA 7.
(BAZAR).

Topoli

ca 600 mtr² kupię
I. kl. towar 35 cm.
⊖ w czubie. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
pod zw 20727

**Najlepszy
PREZENT GWIAZDKOWY**

to modne

**Artykuły -
Męskie**

z firmy

The Gentleman

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27. Grudnia 4.
TELEFON 31-69.

Wielki wybór: Botów — Kaloszy
Damskich — Męskich — Dziecięcych. Kw 1956

Gwiazdor już w drodze...

i pozostawi prześliczne zabawki dla
grzecznych dzieci z największego magazynu.

A. KOSZEWSKI, Poznań, Stary Rynek 61.

Hale przemysłowe

podzielone nadające się na cele handlowe i przemysłowe wraz z biu-
rem 2 pokojowym od 1 stycznia 1930 r. do wynajęcia wiadomośc
w biurach

HEMPOWICZ-AUTOMOBILE

Poznań, Patr. Jackowskiego 49. — Telefon 65-15.

Amerykański wynalazek

NOWOSC

nietłukące się

szkła do zegarków,
okrągłe i fasonowe

poleca

firma: **W. MAYER** właśc. L. Nałaskowski, ul. Nowa 11.

Pw 6289-41.227

Na Raty!

20 zł miesięcznie

E. KROMCZYŃSKI,

Poznań,

Aleje Marcinkowskiego 5.

Agenci do sprzedaży ma-

szyn do szycia potrzebni.

npw 1148/4

Mercedes

24/100 140 PS. z kompresorem, 4/5 siedzeniowy
Cabriolet, bardzo korzystnie na sprzedaż. Oferty
pod W. L. 666 do Rudolf Mosse, Gdańsk. Tw 815

Patent

dla przemysłu metalowego o wprost zadziwiającej, taniej
i precyzyjnej konstrukcji, niezbędny dla oszczędności opa-
łu, przy ogrzewaniu ubikacji, nadający się do masowej fa-
brykacji, do oddania, wzgl. przyjęcia się kapitalistę jako
wspólnika. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 20764

Majątek ziemski

kupię do 1200 mórg, względnie oddzierżawię do 1500 mórg.
pow. Jarocin, Środa, Gostyń. Wpłać 300 000,— zł. Pośred-
nicy wykluczeni. Oferty do eksp. Kurjera Pozn. zw 20762

Kierownika biura

siły pierwszorzędnej, poważnej, energicznej i uczciwej
z dłuższą praktyką w biurze adwokackim i notarialnym.
poszukuję od 1. 1. 1930 r. Zgłoszenia z odpisami świadectw
i warunkami do 20. 12. 1929 r. Podanie nieuwzględnione
pozostaną bez odpowiedzi. dw 3624

D. Weselik — adwokat i notariusz — Działdowo (Pomorz.)

JAZ

Francuski
budzik
precyzyjny.

KAMIENICA

jedna z najpiękniejszych
w Poznaniu, masywnie
i komfortowo zbudowana
wprost od właściciela do
nabywców. Czynsz roczny
ca 4000 zł, gotówki
150-200 000. hipoteki. Do-
bre położenie, 5 lokali
handlowych. Oferty do
Kurjera Pozn zw 20755

Belki

3.30 do 9 mtr. długości oraz
partię zdrowej

kantowki

8/8 — 18/18 mocnej w różnych
długościach sprzedaje korzy-
stnie za gotówkę. Łaskawo
oferty pod zw 20765 do Ku-
rjera Poznańskiego

KSIĄŻKOWA

z dłuższą praktyką potrzebna od
1 stycznia. Oferty z odpisami
świadectw i podaniem wynagrodze-
nia pod zw 20756 do Kurjera.

DOM

II piętrowy, z zabudowaniem,
4 morg. ogrodem owocowym
i dużym parkiem korzystnie
do sprzedania. Pośrednictwo
wykluczone. Zgłoszenia do
Kurjera Pozn. pod zw 20663

Ogłasza się konkurs na stanowisko
technika-dentysty kasowego

dla miasta Janowca i okolicy, pow. Żnin, z pełnymi kwalifi-
kacjami. Zgłoszenia uprasza się nadsyłać do dp 3616

Powiatowej Kasy Chorych w Żninie.

Poważna krajowa
fabryka wyrobów gumowych technicznych
poszukuje w branży doskonale obezna-
nego i wprowadzonego

przedstawiciela

na okręg poznański. Oferty z poda-
niem referencji kierować pod zw 80767
do Kurjera Poznańskiego.

Kupiec samodzielny

z branży zbożowo - młynarskiej, na kierowniczym
stanowisku, posada dotychczas niewypowiedziana,
szuka posady zaraz wzgl. później.

Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 747

Naczynia

emaljowane i alum.
kociołki do prania
wann
do prania i kąpeli
wycieraczki kokosowe
wyżymaczki
wielki wybór,
niskie ceny.

A. Koszewski,
Poznań, Stary Rynek 61.

ŁYŻWY

sanie i igrzyska, temasy
narzędzia do wrywania,
nożyce do drobia
posłuszeństwa do hołnek
noże i widelce
wyżymaczki do bielizny
kasety do pi-niedzy
poleca korzystnie

JAN DEIERLING

Szłał żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Telef. 3518 — 3513.
w 7:10" 5:17

Zwapienie żył. Zdenerwowania osłabienia. Zadać
bezpłatnie broszury o nieszkodliwym
leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.

Starszy praktykant gospodarczy

z wyższym wykształceniem, który by pełnił obowiązki
młodszego urzędnika gosp. pod dyspozycją właściciela
potrzebny od 1 stycznia 1930 na majątek 2000 morgowy
w wysokiej kulturze i bardzo intensywnie prowadzony.
Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw, których
się nie zwraca oraz życiorysem nadsyłać do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod zw 20 776

Uczestnicy Powstania Wlkp. 1918/9 w Poznaniu

poszuku a pracy: **szewc, malarz pokojowy,**
4 urzędników z wyższym wykształceniem,
4 portierów, stróż, 15 rolników. Ła-
skawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera
Poznańskiego pod **zp 20 730**

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze
słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

REDAKTOR

popularny wiejski polityk
(nauczyciel emerytowany)

potrzebny na stałą posadę. Zgłoszenia piśmienne
z udowodnieniem zdolności dziennikarskich
uprasza się do niniejszego pisma pod **zp 20 759/6**

Poważne przedsiębiorstwo poszukuje

pożyczki

na 1 hipotekę do złotych 10.000.00. Zgło-
szenia uprasza się do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod **zw 20 770**

Pomocnik kupiecki

obeznany z branżą żelaza i maszyn rolniczych. Dobrze po-
lecony do ekspedycji w składzie oraz odwiedzania klientów
wiejskiej, potrzebny do pow. miasta i Poznań. Do zgłoszenia
uprasza się dołączyć odpisy świadectw i podanie wymaga-
nej pensji. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod **zw 20 748**

Na wniosek Wandy Wedemeyrowej w Poznaniu, ul. Da-
browskiego 40, o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza
się termin na 11 stycznia 1930 r., godz. 11, pokój 23. Sa-
du do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się by przy-
byli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyja-
śnień. Poznań, dnia 10 grudnia 1929 r. nw 5849
Sąd Grodzki 2a.

Walne Zebranie

Spółdzielni „Syndykat eksporterów masła w Poznaniu,
Spółdzielnia z ogr. odp.„ odbędzie się dnia 28. 12. 1929 r.
z porządkiem dziennym: Uchwalenie likwidacji. Zarząd.
zw 20 777

Ogłasza się niniejszem konkurs na stanowisko

lekarza kasowego

w mieście Gąsawie, pow. Żnin. Posada może być objęta
każdego czasu. Zgłoszenia z podaniem życiorysu i dotych-
czasowej praktyki lekarskiej uprasza się nadsyłać do
dw 3625

Powiatowej Kasy Chorych w Żninie.

Magistrat m. Koła, Województwa Łódzkiego

ogłasza konkurs na stanowisko

kierownika elektrowni miejskiej

(wykwalifikowanego elektrotechnika).

Warunki płacy według VIII grupy uposażenia urzędni-
ków państwowych plus 15% dod. komunalny. zw 20 766

Oferty z odpisami świadectw należy nadsyłać do Magi-
stratu m. Koła w terminie do dnia 20 grudnia 1929 r.

Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.

Magistrat.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 20 grudnia 1929, o godz. 10, przy urzę-
dzie celnym na dworcu tow., odbędzie się sprzedaż za na-
tychmiastową zapłatą:

karuzeli samolotowej z motorem elektr. i innymi przy-
rządami, urządzeniami strzelniczymi jak: wiatrówek, tarcze
i inne przedmioty.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 17 grudnia 1929 r.

Magistrat XIII/4

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Nyka & Postuszny

w skrytej, staromiejskiej dzielnicy, cudne
posiadają wina.

Skład Win

istniejący od roku 1868

Poznań

ul. Wrocławska 33/34 — Telefon 11-94

Przysięgli dostawcy win mszalnych.

Probiernia, w której można się roz-
koszować miłym i czystym winem
po cenie niskiej.

Pw 7708-49,249

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 18 b. m., o godz. 10.30 przy ul. Małe Gar-
bary 5, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za go-
tówkę: nw 6131

62 płaszcze, 55 ubrań, 22 jupy, narzutkę, stół z obru-
sem, 3 krzesła, lustro, regał.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sąd., Wielkie Garbary 33.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 18 b. m., o godz. 12 w południe, w gara-
żach p. Staszewskiego przy ul. Drużbackiej 1, sprzedawać
będę najwięcej dającemu za gotówkę: nw 6129

kilka radio - aparatów, rozmaite przybory do radja,
szafę oszkloną, maszynę do pisania i aparat Elektro-
lux oraz większą ilość czapek chłopcowskich (szkolnych).
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Daroszewski, kom. sąd. z p., ul. Szamarzewskiego 36.

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 21 b. m., o godzinie 9.30, w Dopiewie,
u Walentego Mejzy, sprzedam publicznie najwięcej daja-
cemu: zw 20 753/4

140 rolek papy dachowej, 2 beczki smoły
8 ctr. netto, 2,5 m³ drzewa kantowego.

Zbiórka przed sołectwem.

Sibiński, komornik obwodowy przy Wójtostwie w Dopiewie.

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 21 b. m., o godzinie 10, w Dopiewie, w
posiadłości właściciela młyna Stanisława Poprawskiego,
sprzedam publicznie najwięcej dającemu: zw 20 751/2

5 świń, 2 krowy, 2 konie, wialnia do czysz-
czenia zboża, kanapa, dwa fotele gobelinowe,
olejarnia, powózkę i 3 cielaki.

Zbiórka przed sołectwem.

Sibiński, komornik obwodowy przy Wójtostwie w Dopiewie.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Płaszcz

(męski zimowy) dobrze utrzy-
many, korzystnie na sprzedaż od
30-21. Adres wskaże Kurjer
dw 3622

Skład

papieru, istniejący 30 lat, w cen-
trum miasta zaraz na sprzedaż
za gotówkę. Oferty do Kurjera
dw 82 653

Lokomobile

146 móg prywatne, 2 km. od
dworca i miasta pow. Inowrocław
w jednym planie, dom 7 pokoi,
osobny dom komorniczy, murowa-
ne pod dachówką, inne budynki
zaspodarcze kompletne, inwentar-
ze nadkompletne. Cena 70 ty-
sięcy, wpłaty podług umowy. —
Oferty Kurjer zw 83 369

Gospodarstwo

146 móg prywatne, 2 km. od
dworca i miasta pow. Inowrocław
w jednym planie, dom 7 pokoi,
osobny dom komorniczy, murowa-
ne pod dachówką, inne budynki
zaspodarcze kompletne, inwentar-
ze nadkompletne. Cena 70 ty-
sięcy, wpłaty podług umowy. —
Oferty Kurjer zw 83 369

Okazja

fabryka cukierków Poznań, obje-
cie 2 500. Wszepolska Agencja,
Długa 5. zw 83 361

Fryzjerna

mieszkanie w mieście, urządze-
nie 1 000 zł. Wielkopolska Cen-
trała, św. Marcin 78, zw 83 346

Jadalnie, gabinety
najkorzystniejszej stolarnia. Górna
Włoka 17. zw 83 396

Sprzedam

za gotówkę 200 ctr. cebuli żyta-
wskiej, dużej, a 7.50 zł loco stacja
załadowania. Zgłoszenia do eksp.
Kurjera nw 6 128

Używane

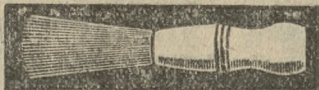
męskie ubranie, bryczesy, lakierki
sprzedam. Adres Kurjer
zw 83 375

Motor

benzynowy, 6 konny, mało uży-
wany na sprzedaż. Niedziela, Mo-
sina. zw 83 384

Warsztat

ślusarski z zapędem elektrycz-
nym w Poznaniu tania na sprze-
daz. Adres Kurjer zw 83 430

Dobry

trwały pendzel ułatwia golenie!
Gwarantujemy za każdą sztukę.
Reklamowe mydło do golenia Mi-
loderma do każdego pendzla gra-
tis. Drogeria Universum, Po-
znań, ul. Fr. Ratajczaka 38.
Pw 6943-46,183

Serce

wybranej uraduje się na gwiazd-
kę pięknym pierścieniem, kolczy-
kami, zegarkiem, Pierścienie i ze-
garki od 20 do 100 zł oraz duży
wybór stosownych podarków
gwiazdkowych poleca Chwilkow-
ski, Poznań, św. Marcin 44.
zw 83 434

Karbówki

do ondulacji włosów w wielkim
wyborze po najniższych cenach
poleca Ed Karge, Poznań, ulica
Nowa 78. Pw 7 702 49,200

Płaszczki

dziecięce podłukowe i mundurki
tania Hurtownia Rybaki 10 "I
Pw 6 940-44,12

Bronzy — marmury

Aleks. Thomas Alabastry kry-
ształ. Przybory artystyczne
Pw 6 034-43 7

Pianino

zagraniczne sprzedam. Rataj-
czaka 17. II. piętro. zw 83 437

Skrzypce

stare, odkurzac (elektrolux) pra-
wie nowy sprzedam tania. Oferty
Kurjer zw 83 438

Pies

wilk 8 miesięcy tania na sprze-
daz. Adres wskaże Kurjer
zw 83 439

Zakład fryzjerski

średni centrum sprzedam tania.
Zgłoszenia Kurjer zw 83 445

Fufro

nowe damskie z cieliaków tania
sprzedam. Borowicz, Woźna 14a,
telefon 36 20. rw 8 079

Maszyna

do szycia Singera 60 zł sprzedam
Ratajczaka 14. II. lewo, podwór-
ko. zw 83 216

Pianino

Krzyżowe mało używane tania.
Ratajczaka 10. II. lewo, podwór-
ko. zw 83 217

3 młyny

I. młyn wodny i 120 móg ziemi
70.000 zł. II. młyn wodny i pa-
rowy 40.000 zł. III. młyn i 120
móg ziemi 120.000 zł. Gospodar-
stwo 180 móg 80.000 zł. 2 domy
na sprzedaż 5 i 9.000 zł. Szczepan
Ciesielski, Sieraków, Rynek 16.
dw 3631

Aparat

do kawy „Express” — korzystnie
sprzedam. Oferty Kurjer
zw 83 404

Skład

przy św. Marcinie na każdą
branżę zaraz do odstąpienia za
8.000 w tem rok dzierżawa. Zgło-
szenia Olszański, św. Marcin 22.
I. podwórko, lewo nad „Farma-
cją”. zw 83 417

Okazja

Restauracja pierwszorzędną i
komfortem z pełną i zapewnioną
koncesją, ubikację obszerne i
mieszkanie 4 pokojowe sprzedam
korzystnie natychmiast z powodu
choroby. Zgłoszenia Józef Nowa-
cki, Chelmno, ul. Dworcowa 43.
zw 83 419

Fortepian (skrzydło)

Blüthner - Alikwot, instrument
wystawowy, prawie nowy sprze-
dam tania na korzystnych warun-
kach spłaty. Zgłoszenia telefo-
niczne pod 81-12. zw 83 385

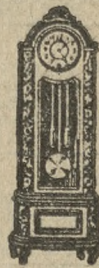
149,25 m²

posadowione drzewa użytkowe I.
do IV. klasy sprzedaż z wolnej re-
ki Leśnictwo Dąbrówka powiat
Poznań stacja kolejowa Pałędzie.
zd 82 557

Praktyka dentystyczna
filia, dobrze prosperująca, jest
do objęcia. Cena 2½ tys. Zgłosze-
nia do Kurjera pod dw 8 527

Okazyjnie

do sprzedania samochód 6 osobo-
wy, limuzyna marki „Benz” w b.
dobrym stanie, 4 cylindrowy, 48
H. P. ze starterem dynamo no-
woczesną elektryczną instalacją.
Cena 600 dolarów i do omówienia.
Brześć n/B. ul. Krzywa 13. ga-
raże Ginzburga. zw 83 409

Mechanizmy

zegarki, obracaki
ślubne i biżuterie
poleca najtaniej Z.
Leszczyński, Wiel-
kie Garbary 23. na
roznik Dominikań-
skiej. zw 83 090

Blam

strzyżonych baranków, skóra
nutrji na kołnier, szal damski,
piękny jedwab włoski ręcznie
haftowany na sprzedaż. Słowac-
kiego 47, willa, parter
zw 83 063

½ morgi

ogrodu, przy szosie za Luboniem
sprzedam. Cena 3 500 zł. Oferty
Kurjer zw 82 964

Płaszcze damskie, dziecięce

gotowe, miarowe, wybór wielki
ceny hurtowe. Stary Rynek 76. I.
zw 82 630-1

Samochód

Ford, limuzyna, w dobrym stanie,
sprzedam tania. Oferty Kurjer
zw 83 109

Meble

po znacznie niższych cenach po-
leca Pluciński, Wodna 7.
zw 82 807

Parcele

Focha, nar. Pałacza sprzedam
Biuro Handlowe Boltar Poznań,
Skarbowska 17. zw 82 230

Rzeźnictwo

mieszkanie, zapęd elektr. spiesz-
nie sprzedam. Zgłoszenia do Ku-
rjera zw 82 840

Pierniki - Gwiazdorki

ozdoby choinkowe, bombonierki,
czekolady, cukry poleca na
gwiazdke J. Kostecka, St. Rynek
55. zw 82 767

Futra

wszelkiego rodzaju spody pod fu-
tra oraz różne skórki sprzedaje
najtaniej Specjalny Magazyn Fu-
tar, St. Piotrowski Szkolna 9.
zw 1 320

Antyki

wielki wybór. Pocztowa 22.
Pw 7457-57.74

Posiadłość

w Poznaniu w rozmiarze przeszło 3 000 kw. m., z zabudowaniami i ogrodem sprzedam lub zaciągnę pożyczkę na 1. hipotekę. Oferty do Administracji „Poznań”, ul. Zielona 1. nw 6 017

Radjoprzet**Radioaparaty**

wielki wybór tanio na gwiazdke „Elektrovox”. Półwiejska 30. na przeciw ul. Kwiatowej. zdw 80 332

Pianino

krzyżowe Wolkenhauer, orzechowe. Wskaże Kurjer zdw 82 968

Pianino

czarne krzyżowe. Półwiejska 11. podwórze, lewo, III. prawo. zdw 82 967

Choinki

naprawdę jakości w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie poleca Jan Przybylski, sprzedawca przy Alejach Marcinkowskiego 8 w ogrodzie warszawianki. zdw 81 591

Wystawienie

najniższych cen to najlepsza reklama prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Kocioł

parowy 1 m x 50 pajak 6 ramieniny na gaz i naftę na sprzedaż. Półwiejska 29. parter, prawo. zdw 80 519

Łóżka metalowe

ramy sprężynowe, materace wyściane, wózki dziecięce i lalkowe, rowerki poleca Pokrzywa. Półwiejska 22. bpw 1 132

Prasę

do słomy (Langstrohpresse) w dobrym stanie korzystnie sprzedam. I. Luczak. Środa, fabryka maszyn. zdw 82 448

Beczki

od 310 do 2 000 litrów, kadzie, wagi prasy, kotły, rezerwoiry i różne rzeczy po fabryce win na sprzedaż lokal fabryczny wydzierżawiamy w Poznaniu. Biuro Handlowe Boltar, Poznań, Skarbowska 17. telefon 52 42. zdw 83 092

Nowy sztucer

okazyjnie na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer Stary Rynek. rw 8 065

Wózki

dziecięce, dla lalek i rowerki tanio „Gumy”. 27 Grudnia 15. podwórze. zdw 83 183

Gospodarstwo

przy Poznaniu 52 morgi pszennej ziemi, zabudowanie maszynowe, inwentarze nadkompletne. Spiesznie sprzedam z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa. Cena według umowy Leon Łopiński, Kicin (Poznań X.). zdw 83 165

1 waga

dla niemowląt na sprzedaż. Skład cegar, ul. Pocztowa 30. zdw 83 161

Sprzedam

20 ctr. bułeczki mielonej 4 1.10 kilo. W. Cyrklar Chwaliszewo 6 zdw 83 153

Kotlina

przełożona z kafli kolorowych na sprzedaż. Walaszyk, Wielkie Garbary 54. zdw 83 151

Fortepian

silny ton tanio sprzedam. Czajkowski, Przemysłowa 4/5. zdw 83 147

Sprzedam

mln motorowy bardzo korzystnie Niemiecka okolica, cena 75 000, wpłaty 60 000. Oferty Kurjer zdw 83 143

Sprzedam

korzystnie 1 250 m kw pod budowę pod Mosiną, szosa Poznańska, Fr. Walkowski. zdw 83 136

Lalka

nowa niezwykle piękna korzystnie na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 43. II. p., prawo. zdw 83 135

Jadalnia**biurko męskie**

foteliki maszynowy dąb. Szafa z lustrem orzech. Biela sypialnia damska, portyery, firanki, obraz, klimy wyjeżdżając sprzedaje Słowackiego 47. willa, parter, 12 do 5. zdw 83 062

Kinematogr. aparaty

marki Krupp-Fremmann oraz części zapasowe poleca „Filma”, 27 Grudnia 19. telefon 20 22. zdw 83 120

Skrzydło

(fortepian) dobrze utrzymane (Trimler) tanio sprzedam ul. Poplińskich 10. II. lewo. Pw 7964 57.172

Futro

sealowe (Pecolda) nowe obszerne długi okazyjnie tanio sprzedam. Słowackiego 34. I. lewo. zdw 81 802

List

hipoteczny zł 25 000 płatny za 4 miesiące sprzedam tanio. Wesłowska, Gnieszno, Dąbrowski 17. zdw 83 187

Skład

z kompl. urządzeniem przy najużytejszej ulicy Poznania, nadający się na towary krótkie, galanterie i t. p., korzystnie sprzedam lub wydzierżawie. Zgłoszenia Cukiernia, Dąbrowskiego 36. zdw 83 251

Autobus

z koncesją, linia zaprowadzona marki Chevrolet, 6 cylindrowy, bardzo korzystnie na sprzedaż. Tylko za gotówkę. Informacje Agentura Kurjera Poznańskiego Mosina. nw 6103

Skład

kolonialny, dobrze prosperujący, z mieszkaniem z powodu zmiany branży sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 82 947

Brylanty okazyjne

Najtańsze źródło zakupu Zygmunta Kutzner, św. Marcina 50, narożnikowy dom ul. Kantaka. zdw 82 084

Leżankę

garnitur foteli, szafa, lustro itd. sprzedam. Fr. Ratajczaka 29. I. lewo. zdw 83 219

Piekarnia

skład z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 83 200

Żelazny

piec szamotowy sprzedam. Czesława 10. p., prawo. zdw 83 239

Zabawki

mebelki, sypialnie tanio sprzedam 6 do 9. Wierzbicice 10. I. zdw 83 233

Skład

kolonialny, towarem, maglem, trzy pokoje sprzedam zaraz. — Adres Kurjer zdw 83 226

Zabawki

fortece, armaty, żołnierze, kloki, ozdoby choinkowe, żywy niklowany nr. 25 sprzedam tanio Skryta 1. I. prawo. zdw 83 223

Dogę angielską

maści czarno białej, piękny okaz dla amatora tanio sprzedam. Obejrzeć cukiernia, Dąbrowskiego 36. zdw 83 262

Skład

blawatów i konfekcji z kompletnym urządzeniem, towarem i wolnym mieszkaniem od 1 stycznia korzystnie na sprzedaż. — Zgłoszenia Kurjer nw 6105

Skład

z dużym oknem wystawowym, przyległym pokojem przy pierwszorzędnej ulicy Poznania, nowoczesnie urządzone, świeżo odnowiony natychmiast odstąpię z powodu wyjazdu. Aleje Marcinkowskiego 3a, skład konfekcji. nw 6108

Sprzedam

maszynę do prasowania, rame do przenoszenia firan. Nowaczyk, Generała Prądzyńskiego 55. miedzy 16—17. rw 8042

Dobrowolna**sprzedaż**

żywego i martwego inwentarza, krowy, konie i wszelkie maszynerie. Sprzedaż odbędzie się w czwartek, 19 grudnia od godziny 10 rano u M. Kaminiarczyka, Debiec, ul. Debiecka 22. zdw 83 2134

Maszyna

Singera dobra 100 zł. Marszałka Pocha 176. (podwórze). zdw 83 431-2

Na raty!

Za gotówkę taniej meble suche w centralnie ogrzewanych magazynach Siankowskiego ulica Woźna 12 (Butelska) bpw 1 108 9

Pończochy

piękne, dobre, tanie. — A. Szymański, Poznań, św. Marcina 1. specjalny skład pończoch. Kw 1352/53

Futra

żeńskie, gotowe 150, skórki różne 750, biberty 11, skunksy 35, spody pod futra 45, 75, 95 gotowe jupy kożuchowe 45 wszelkie modne skórki najtańszej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny! Hankiewicz, Magazyn Futur, Wilka 9 (wchód Szewska). Pw 7 980-51.29.30

Sypialnie

wyprzedaje okazyjnie Stolarnia Wielkie Garbary 41. zdw 83 283

Samochód

Fiat 503, kryty, w bardzo dobrym stanie sprzedam. Skarbowska 2, parter, lewo, tel. 25-15. zdw 83 290

Sprzedam

Singera maszynę 90, skrzypce wybrane 50 zł. Poznańska 38, III. lewo. zdw 83 211-2

Biżuterje

Perły, kolczyki, diademy, paski, zioła, szale, apaszkę ostatnie nowości, kupisz najtańiej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 193-4

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienci zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 7424

Garsonki

Golfy Pullowery Jumpy wełne kupisz najtańiej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40. Kw 1 197-8

300 zł

kosztuje serwis obiadowy, 128 części, czysta porcelana, w najlepszym luksusowym wykonaniu, lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. (Śliczny prezent gwiazdkowy). zdw 83 275

Pończochy

Bemberga od 4,85 zł. Fildecosse wełniane w olbrzymim wyborze, bogaty asortyment deseni i kolorów najtańiej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 195-6

Używane

meble tanio. Kozłowski, Szewska 15. zdw 83 265/6

Aparat

„Express” sprzedam. Antoni Beckerowicz, Składowa 11. zdw 83 272

Skrzypce

okazyjnie na gwiazdkę sprzedam. Kolmanowa, Poznańska 43, II. zdw 83 319

40 zł

plaszcz czarny, jedw. plusz na niską osobę sprzedam. Kreta 6, III. prawo. zdw 83 318

Konie

dobre, pare za 260 zł i 2 dobre wozu 2½ i 3 calowe po 120 zł. sprzedam L. Siedziński, Wroniecka 16. tel. 12-42. zdw 83 317

Dürer

or. drzeworyt okazyjnie do nabycia. Skarbowska 4, II. p., prawo, godz. 2—3. zdw 83 315

Damski płaszcz

sportowy, nowy, na wysoką szczyplą figurę sprzedam okazyjnie. Warszawski Salon Mod. Matejki 51. zdw 83 312

Lis

szary 130, futro meskie barany białe z konierzem opus. 190 zł. Ratajczaka 28, I. piętro, lewo, front. zdw 83 330

Fiešek

Rehpinscherek rasowy przesiłczny mały okaz i kanark. Wierzbicice 33, II. lewo. zdw 83 325

Sprzedam

oswojonego kosa, Balcerzak, Kraszewskiego 30, parter. jw 3 159

Fotograficzne

aparaty na raty. Oferty Kurjer zdw 83 302

Orzechowe

rzeźbione, stylowe 4 krzesła — sprzedam. Św. Wojciecha 24, — I. piętro, lewo. zdw 83 308

Ozdoby

choinkowe poleca Hurtownia Szkła Michałak i Stypulkowski, Poznań, Jezuitska 10. zdw 83 300

Maszynę

do pisania jak nowa sprzedam. Oferty Kurjer zdw 83 299

Maszynę kuśnierską

prawie nowa tanio sprzedam. Magazyn futer, Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7 974-51.28

Dla Pani

z powodu wyjazdu sprzedam dobrze prosperujące przedsiębiorstwo, gotówka potrzebna do objęcia 3—5 000 zł. Oferty piśmiennicze do „Par”. 27. Grudnia 18, pod 59.116. Pw 7 972-59.116

Obraz

salonowy, krzesło buiane, stół rozciągany, gry dla dzieci, futro silowe damskie sprzedam tanio. Chwaliszewo 67, III. piętro, prawo. zdw 83 336

Konia

na biegach dobrze utrzymanego sprzedam. Staśkiewicz, Wojskowe Więzienie, Grollmann. zdw 83 343

Dwa

fotele wygodne tanio na sprzedaż. Majchrzak, Gasiorowskich 1. zdw 83 345

Wulkanizacja

Zakład parowy dla większego przedsiębiorstwa w większym stylu w najlepszym stanie techniczno-praktycznym sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 83 347

Futra

damskie różne poleca po cenach znacznie niższych, E. Paikowska, Masztalarska 7, I. zdw 83 348

5 KUPNA**Lokomobile**

leżąca, używana 70—90 koni kupię w dobrym stanie. Zgłoszenia pod zdw 81 145

Skład

z urządzeniem, mieszkaniem kupię. Oferty Kurjer zdw 83 181

Urządzenie

do wywoływania filmu kinowego potrzebne zaraz ewentl. pośredniczyć może Fa lub Emalierna Freimann, Jackowskiego 15 II. zdw 83 126

Kupię

maszynę do pisania Underwood, Remington, Continental również łożko metalowe niklowane. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 125

Rower

dziecięcy trzykołowy używany kupię. Oferty Kurjer zdw 83 267

Parcelę

kupię. Położenie i warunki prosi M. Osinski, Wielka 23. zdw 83 420

Fotograficzny

aparat kupię. Cena Kurjer zdw 83 301

Używane

regaly, nadające się do składu żelaza kupię natychmiast za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 8 088

Kupię

domek lub ładną parcelę, wpłacę 10 tysięcy złotych gotówką. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 83 320

6 KAMIENICE**Kamienica**

piętrowa, miasto 5 000 mieszkańców, dobre położenie, wolny skład, duże mieszkanie, dochód 3 630 zł rocznie, wartość 35 000 zł, gotówka 18 000 zł, z powodu wyjazdu sprzedam właściciel. Oferty Kurjer zdw 81 550

Administrację

domów przyjmie, Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 83 354

Piętrowa kamienicę

w Kościele, Rynek 5, sprzedam za 40 000 zł, przy wpłacie wedle umowy. Antoni Muslewski, Srem. zdw 83 368

Willa

5 pokoi, morga ogrodu 22 000, wpłaty 14 000. Poznań, św. Marcina 55, II. p., lewo. zdw 83 379

7 PIENIADZ**Poszukuję**

55 000 zł na 11 hipotekę 3 piętrowej kamienicy w Gdyni. Zgłoszenia Norbecka, Gdynia Szosa Gdańska zdw 81 077

8 — 10 000 zł

poszukuje się na 1. hipotekę na majątek bez dużego wartości 100 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 957

Do 50 000 zł

na 1. hipotekę kamienicy w śródmieściu Poznania poszukuję. — Zgłoszenia Kurjer zdw 83 061

Hipotekę

sprzedam na 1 numerze majątku, reszta ceny kupna na 225 000 zł, płatnych co rok równe części przez 8 lat, damno 25 proc. — 18 proc. rocznie, byle zaraz Biuro Handlowe Boltar, Skarbowska 17, telefon 52 42. zdw 83 093

Poszukuję

100 zł pożyczki na 2 miesiące. — Procent obłady. Oferty Kurjer zdw 83 619

Poszukuję

pożyczki 50—60 000 na 1 hipotekę majątku 170 morgowego w powiecie Poznańskim. Oferty Kurjer zdw 83 137

100 zł

poszukuje pieniądza do 1 lutego. Procent zapewniam. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 922

Ziemia

posiadający niezadłużony hipotecznie duży majątek dla budowy rybnych stawów natychmiast wypoczyć niedostające 30 000 zł — Przyjmie udziałowców. Kowel, skrzynka pocztowa 13. dw 3626

Jako

wspólnik wstąpię do rentownego przedsiębiorstwa z gotówką 4 000 zł. Oferty Kurjer zdw 83 190

15—20.000 zł

pożyczki przyw. na 1. hipotekę poszukuje właściciel 72 morg. ziemi. Oferty Kurjer zdw 83 186

Wspólnika

w branży elektrotechnicznej poszukuję z 2—3 000 złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 83 206

Pożyczki

1 000 zł poszukuje wyższy urzędnik państwowy. Wielkopola pobierający przeszło 700 zł miesięcznie na spłaty za wynagrodzeniem. Oferty do Kurjera zdw 83 263

20—40.000 zł

włoży doświadczonego kupiec bankowiec do solidnego przedsiębiorstwa, gdzie uzyska odpowiednią stanowisko. Warunek hipoteczne zabezpieczenie włożonego kapitału. Propozycje uprasza się skierować pod zdw 83 254 do Kurjera.

Pokój
frontowy. Rybaki 7. II. prawo.
zdzw 83 328

Pokoik
jednosobowy. Rybaki 7. II. prawo.
zdzw 83 327

„Informator” poleca
pokoje umeblowane
dla panów pań małżeństw. Ra-
tajska 15. zdzw 83 326

Bezdziennie
małżeństwo przyjmie na pokój.
Grunwaldzka 83 III. prawo.
jw 3 157

Pokój
dla kilku panów zaraz. Szyma-
ńska. Woźna 22 II.
zdzw 83 270

Ladnie
umeblowany pokój balkonowy
słoneczny wynajme panu lub
dwóm (gaz i łazienka). Czartoria
8. II. lewo. zdzw 83 303

Pokój
wspólny panu, pościel pożądana.
Piekary 4. III. zdzw 83 294

2 pokoje
używanym kuchnią w komf. mie-
szkaniu. centrum, odnajme mło-
demu intelig. małżeństwu czynsz
na 2 lata. Adres Kurjer
zdzw 83 332

Panny
na pokój przyjmie zaraz lub od 1.
Św. Józefa 6. IV. oficya.
zdzw 83 341

Pokój
umeblowany bez pościeli wynajme
Szawcarska 26. III. prawo.
zdzw 83 374

Dwa
pokoje kuchnią od gospodarza do
oddania. Informacje Górna Wil-
da 40. restauracja. zdzw 83 424

Pokój
dobre zaprowadzone biuro po-
średnicze wydzierżawie. Adres
Kurjer zdzw 83 423

Elegancki
pokój. Wielka 15. III. lewo.
rw 8 083

Pokój
dla pana z klaski schodowej. —
Adres Kurjer zdzw 83 421

Pokój
dla 2 lub 3 panów od 1. 1.
30. — St. Kluj. Łakowa 14. III.
piętro. zdzw 83 416

Pokój
umeblowany duży wydzierżawie.
Olszewska. Podgórną 4.
zdzw 83 380

12 SZUKA POKOJU

Dwóch pokoi
bez mebli. centrum. poszukuje
od 1. 4. 1930 r. katolicka organi-
zacja społeczna. Oferty z ceną
Kurjer zdzw 82 364

Niekrepujący
słoneczny pokój dwuosobowy Ła-
zarz. Jeżyce. własna pościel. —
Warunki Kurjer zdzw 83 182

Młode
bezdziennie małżeństwo poszukuje
sympatycznego pokoju z łazienką
(możliwie z pianinem). Oferty do
Kurjera zdzw 83 156

Poszukuje
pokoju w centrum niedrogiemu
dla dwóch panienek Oferty z ce-
nami Kurjer zdzw 83 155

Pokoju
dla 2 panów. Ceny i warunki Ku-
rjer zdzw 83 134

Dwie
wielkie osoby poszukują pokoju.
Oferty Kurjer zdzw 83 194

Próżnego
pokoju w centrum poszukuje od
1. 1. 30. Oferty Kurjer
zdzw 83 191

Pokoju
czystego szuka 2 inteligentne
panie. pościel własna. Oferty Ku-
rjer zdzw 83 207

2
pokoi eleg. umeblowanych (gabi-
net sypialnia) niekrepujących
możliwie z utrzymaniem w cen-
trum poszukuje się Oferty Ku-
rjer zdzw 83 241

Dwie
studentki poszukują skromnego
pokoju możliwe elektr. centr.
ogrzewaniem. Zgłoszenia Kurjer
zdzw 83 232

Pokoju
wygodnie umeblowanego z uży-
waniem kuchni w śródmieściu u
starszej samotnej pani poszukuje
inteligentna pani. Oferty
Kurjer zdzw 83 260

Bezdziennie
małżeństwo (profesor) poszukuje
1-2 pokoi umeblowanych elek-
tryką. parter lub I piętro. Śród-
mieście zaraz. Zgłoszenia z ceną
Kurjer zdzw 83 247

Małżeństwo
poszukuje. poszukuje próżnego
pokoju. Łask. zgłoszenia do
Kurjera zdzw 83 268

Podróżujący
poszukuje pokoju niekrepującego
od 1 stycznia. Oferty z podaniem
cen Kurjer zdzw 83 310

Solidne
małżeństwo właściciel przedsię-
wzięcia poszukuje pokoju ume-
blowanego, niekrepującego z uży-
waniem kuchni lub próżnego. —
Oferty Kurjer zdzw 83 447

Mieszkania
5 pokojowe. komfort. III. piętro.
Jeżyce. zaraz wolne 7 000. Adres
Kurjer zdzw 83 352

Uczeń
poszukuje stancji od 1. 1. z po-
ścielą lub bez. Oferty Kurjer
zdzw 83 342

Małżeństwo
młode poszukuje pokoju umeblo-
wanego. najchętniej próżnego.
tylko blisko Starego Rynku. Oferty
Kurjer St. Rynek 8 086

Pokoju
umeblowanego w śródmieściu po-
szukuje pani od 1 stycznia. Zgło-
szenia Kurjer zdzw 83 296

1—2
pokoje próżne poszukuje młode
małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer
zdzw 83 399

13 LOKALE

Ubikacje
warsztatowe i składowe. jasne i
suche. 2—300 m kw. poszukuje
się zaraz. Zgłoszenia Kurjer
zdzw 83 067

Lokal
nadający się biurowi. składnice lub
inne przedsiębiorstwo wprost od
właściciela. Piekary 13b.
zdzw 83 057

Składnica
warsztat suterenu Staszica odnaj-
me Hotel Francuski
zdzw 81 178

Poszukuje
składu niedrogiemu od gospodarza
Oferty Kurjer zdzw 83 193

2 ubikacje
na biura centrum od 1. 1. Wskaże
Kurjer zdzw 83 376

Lokal
handlowy 5 ubikacji. telefon I.
piętro. śródmieście odstąpi. I. 1.
30. Adres Kurjer zdzw 83 428

14 DZIERŻAWY

Skład
z urządzeniem. skromnym miesz-
kaniem. nadający się na arty-
kuły drogerijne. kolonialne lub
żelaza od stycznia do wynaje-
cia. Zgłoszenia do Kurjera
zdzw 82 053

Skład
piekarnia. 2 pokoje. całkowitem
urządzeniem od właściciela. duża
wielkość. objęcie 2 500 zł.
Wielkopolska Centrala. Św. Mar-
cin 78. zdzw 83 349

Gościniec
pełen konsens. 22 morgi. blisko
Poznań. objęcie 2 500. rok dzier-
żawy wliczona. Wszechońska
Agencja. Poznań. Długa 5.
zdzw 83 357

110
morgi pszennej ziemi. inwentarz
żywy. martwy. kompletny. obje-
cie 10 tysięcy. „Osadopol”. Rze-
czypospolitej 9. zdzw 83 363

42
morgi pszennej ziemi inwentarz
żywy. martwy kompletny. obje-
cie 5 tysięcy. „Osadopol”. Rze-
czypospolitej 9. zdzw 83 362

Mieszkanie
3 i 2 pokojowe zaraz do wydzier-
żawienia. Starościńska 1. rw 8 084

Okazyjnie
wydzierżawie 105 morgi dobrej
gleby żyzniejszej na 8 lat. do
objęcia około 12 000 zł. i wiele in-
nych obiektów wydzierżawie. —
Sz. Ciesielski. Sieraków Włkn.
Rynek 16. dw 3630

Pokój
wspólny. frontowy. wynajme. —
Poznańska 8/10. IV. Gremlica.
zdzw 83 407

Skład
2 pokoje. Rynek. dużym mieście.
od gospodarza za dzierżawę. ob-
jęcie 1 200 zł. Wielkopolska Cen-
trala. Św. Marcin 78. zdzw 83 353

Zakład fryzjerski
śródmieście. wydzierżawie. Zgło-
szenia Kurjer zdzw 83 443

Poszukuje
dzierżawy składu kolonialnego. —
Oferty do Kurjera zdzw 83 446

15 UZDROWISKA

Żegiestów-Zdrój
kolej i poczta na miejscu. Kapie-
le. warszawskiego. Pensjonat
„Warszawianka” w centrum za-
kładu z zupełnym komfortem po-
leca pokój na sezon zimowy.
Kuchnia wykwinna. Ceny przys-
tepnie. Zgłoszenia Zarząd pensjo-
natu „Warszawianka” nw 6 057

Krynica
pensjonat „Flora” Marji Kie-
pura poleca pokoje komfortowo
urządzone. otwarte cały rok. —
Wigilia. Drzewko. dw 3 549

16 OSOBISTE

Unieważniam
weksle a 500 zł. wystawione na na-
zwisko Fr. Szawca. Górna Wil-
da 94. z podpisem Fr. Palusz-
kiewicz. Mostowa 29.
zdzw 82 381

Z...
Wiem co zaszło. żal mi Ciebie.
tesknie. Marysienka. zdzw 82 888

Panno
Stefciu. proszę o kilka słów do
Kurjer zdzw 83 298 M. P.

21 ZGURY

Kto znalazł
pończochy sobota na Strzeleckiej?
Oddać Mińska 12. Serocznaka.
zdzw 83 167

Zginął
piesek foksterier jedno ucho bia-
łe. drugie czarne. na rzemie-
planika. odprowadzić za nagrodą
Ratajczaka 17. II. piętro.
zdzw 83 145

Zegarek
znaleziono u mnie w składzie Gol-
ki. Hurtownia Wyrobów Tytonio-
wych Marsz. Focha 72
zdzw 82 908

Zaginął
dnia 15 po południu pies biały
szpic bez obroży wabi się Filut.
Proszę odprowadzić za wynagro-
dzeniem. Rzepecki Waly Ko-
ściuszki 6b. II. zdzw 83 350

Zgubiłem
książeczkę wojskową wystawioną
P. K. I. Kościuszki. Urodziłem się
23. 8. 1907 Niechcicie ziem. Piotr-
ków. Edwin Meyer Dom. Lopi-
szewo. Oborniki. zdzw 79 077

Zgubiłam
zegarek na bransoletkę w niedzie-
le pomiędzy 1—3 w drodze od St.
Rynku do 27 Grudnia Zgłoszenia
Kurjer rw 8 085

Ucz dzieci

nie tylko pisać, ale i czytać po polsku. Co-
dziennie zadowolenie i radość stanowi posiada-
nie tak miłego, kochanego pisma ilustrowanego
tygodniowego. jakim jest „Wielkopolska Ilu-
stracja” z Poznania, Św. Marcin 70, wydanie
Drukarńi Polskiej S. A.

Książeczkę
wojskową na nazwisko Kankow-
ski Antoni zgubiłem. zdpw 82 890

22 ROZMAITE

Zegarki
do naprawy przyjmuje M. Ra-
kowski Św. Marcin 68.
Pw 6950-48.123

Agentów
do zbierania fotografii angażuje
firma Diana Rynek Łazarski 9.
Wyplaca gotówkę zgóry.
zdzw 82 101

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych
Jankowska Stary Rynek 48. II
bpw 1 006

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma F. Tar-
kowska, plac Wolności 11 (pod
filarami) Pw 4 941

Chiromantka
przyjeżdża przeprowadza przy-
szłość. teraźniejszość. przeszłość.
dobrze wroży z ręki kart. Rom.
Szymańskiego 8. podwórze. par-
ter lewo. przy placu Świętokrzys-
kim. zdzw 83 065

Najodpowiedniejszym
podarkiem gwiazdkowym jest o-
braz z firmy Witold Leworski
Wrocławska 86 bp 1 091

Dyplomowana
masażystka wykonuje masaż
(tylko panie). Reja 2. wysoki
parter. prawo. zdpw 82 170

W zakładach
fryzjerskich
dla Pań i Pa-
nów N. Muszyń-
skiego przy ul.
27 Grudnia nr 4
i przy ul. 3 Ma-
ja nr 3 wyko-
nuje się wszel-
kie zabiegi fry-
zjerskie. jak
farbowanie wł.
sów trwałe i
wodna ondu-
lacja manicure.
masaż onako-
wania parafino-
we i botne i t. p. najstaranniej
przez pierwszorzędną siłę.
zdzw 83 486

Krawcowa
wykonuje suknie. płaszcze elegan-
cko. ceny przystępne. Chwalisz-
ewo 72. II. prawo. zdzw 83 162

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18. przy Starym Ry-
nku poleca kąpiele wanykowe.
parowe i t. d. zdzw 83 154

Za 20 zł
nastroje fortepian. Oferty Kurjer
zdzw 83 114

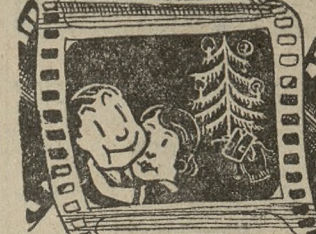
Gwiazdkowe
wina najkorzystniej w specjal-
nym składzie win Sarnowskiego.
Ratusz. pod filarami. zdzw 83 251

Obrazy
na dogodnych warunkach spłaty
kupisz najtaniej przy ul. Strze-
leckiej 31. w podwórzu. zdzw 83 329

Futra
mody damskie. męskie. wykonuje
dobrze tania. Dąbrowskiego 64.
II. p. jw 3 057

Poznańczycy
popierają wyrób krajowy —
praktyczne prezenty poleca
przedsiębiorstwo cukiernicze —
Aleksy Golisz. Wrocławska 32.
zdzw 83 280

Pod
choinke zareczyny i piękne ser-
duszko z Coniferie Aleksy Go-
lusz Wrocławska 32.
zdzw 83 281

Jestem wzruszony

dziękuję Ci
z całego serca za tak wspaniały
pullover i piękna koszulę —
można jednak wiedzieć gdzie ku-
powałaś? — ależ wierz! Natural-
nie. że u Piotra Plucińskiego na
St. Rynku 37 (w domu Czerwonej
Apteki!) Pw 1 982-50.222

Suknie w 24 godzinach
wykonuje Salon Mody „Zofia”
Bukowska 3. II. p. zdzw 83 392

Zakład fryzjerski
centrum. większy przyjmie współ-
nika. dogodne warunki. Zgło-
szenia Kurjer zdzw 83 444

Która
z pań inteligentnych. muzykal-
nych z cokolwiek gotówka lub
przedsiębiorstwem dopomoże ka-
walerowi w średnim wieku. po-
siadającemu 12 tysięcy zł. do po-
szukiwania posady cel matrymo-
njalny Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera zdzw 83 108

Kawaler
lat 33. posiadający 10 lat skład
blawatów. przed rokiem przejął z
rak niemieckich najpoważniejszy
z tej branży (od 1880 w jednej ro-
dzinie). obecny obrót ca. 250 000.
powiększony kapitał doprowadzi
do 500 000. szuka stosownej żony.
Panie od 24 lat wzwyż z gotówką
ca. 35 000. mile i zgodnie uprasza
o adres Kurjer zdzw 83 105

Meża
inteligentnego rzemieślnika za-
prowadzonem lub zapewnionem
przedsiębiorstwem. mieszkaniem.
do lat 40. poszukuje dla swagier-
ki wysokiego wzrostu. gospodar-
nej. dobrze wychowanej. wypra-
wa i 10 000 złotych majątku —
Szczegółowe oferty Kurjer Po-
znański zdzw 83 203

Kupiec
właściciel realności i pięknej wili
wart. około 100 000 zł. poszukuje
młodej zdrowej żony. Panie z go-
tówką około 20 000 zł. zechcą zło-
żyć oferty z fotografią do Kurje-
ra zdzw 83 198. Pośrednictwo
krewnych mile widziane. Rzecz
honorowa Anonimy do kosza.

Agonom
wykształcony. energiczny i poste-
powy. lat 27. właściciel wiek-
szego majątku na Kujawach. mini-
malnie obdłużonego. poszukuje
celem umiarkowanego i podnie-
sienia swego gospodarstwa do
najwyższej kultury — współni-
czki z kapitałem od 200 tysięcy
zł. Poważny zysk zapewniony.
Późniejszy ożenek przy bliższym
zapoznaniu się nie wykluczony.
Tylko poważne zgłoszenia upra-
sza się do zdzw 83 295

Kawaler
lat 27. przystojny. etatowy rze-
mieślnik kolejowy poszukuje ta-
kiej pani. której celem ożenku. Ła-
skawe zgłoszenia do Kurjera
zdzw 83 297

Panna
kulturalna. mająca duże umeb-
l. mieszkanie. solidna. pozna in-
teligenta od lat 42 na dobrem stano-
wisku. Cel matrymonialny. Dy-
skrecja zapewniona. Zgłoszenia
Kurjer zdzw 83 391

Wyjdzie
za mąż panna lat 31. z dobrej
rodziny posiadająca wyprawę o-
raz 2 000 zł. Wdowcy z dziećmi
chętnie widzieli. Poważne zgło-
szenia upraszam Kurjer Pozn.
zdzw 83 382

24 NAUKA
Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29. telefon 33 29.
Pw 7405-48.201

Kto
przygotuje dziewczynkę do IV.
kl. gimn. w godzinach przedpo-
łudniowych ewentl. dam pokój z
utrzymaniem. Oferty z podaniem
pretensji Kurjer zdzw 83 053

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka
1. II. piętro zdzw 81 472

Vala Jennings
wyucza tańców najnowszych. —
Komplety. lekcje prywatne. Wpi-
sy 3—7. Ratajczaka 29. III.
lewo. zdzw 3 594

Sześć-ósmym
najnowszy taniec sezonu udziela
Vala Jennings. Ratajczaka 29.
III. lewo. dw 3 593

Akademja Tańców
orof. Wiruszkow-
skich przyjmują
wpisy do nowo or-
ganizujących się
kompletów. Każdy
bezwzględnie w
ciągu jednego kur-
su nauczy się mo-
dnie i wytwornie
tańczyć. Skarbo-
wa 14. parter e-
wo. Zgłoszenia 6
do 9. Pw 7456

Studentka
starsza specjalista języków lita-
ratury. geografii poszukiwana.
Zgłoszenia Kurjer zdzw 83 157

Tani kurs tańców
półtoramiesięczny 20 zł. Opaliń-
ski. Międzyńskiego 1. II. 6.30—9.
zdzw 83 243

Korepetycyj
w zakresie sześciu klas gimn. u-
działam. Oferty Kurjer
zdzw 83 227

Kto
udzieli lekcji gramatyki polskiej
i korepetycji handlowej. —
Łaskawe oferty z podaniem wa-
runków Kurjer zdzw 83 288

25 MUZYKA
Potrzebni
rutynowani pianista i skrzypek z
repertuarem do kina od 1 wzgl.
15 stycznia. Oferty do kina Pa-
lac. Inowrocław. zdzw 83 009

Baczność!
Najlepsze zespoły muzyczne dete-
salonowe jazzbandowe na sezon
karnawałowy poleca Kółko mu-
zyczne H. Cegliski. Górna Włda
142. telefon 42 76. zdzw 83 195

Planino
krzyżowe do wynajęcia. Zgło-
szenia Kurjer zdzw 83 215

Pianisty
dobrego poszukuje się do Rado-
mnia zaraz. Warunki 18 zł dzien-
nie i wolne utrzymanie bez mie-
szkania. Zgłoszenia Kaw. Rest.
Udziałowa Kapell. Poczek. Ra-
dom. zdzw 83 164

Planista
i duet wolny. Zgłoszenia Kurjer
zdzw 83 279

Bilans
księgowość załatwiam lekcji u-
działam. Kurjer zdzw 83 356

Matematyk
potrzebny dla siódmioklasistki. —
Zgłoszenia Kurjer zdzw 83 380

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej! eciy cenie
drobnych

Poszukuje
stałej posady kierowniczej jako
młynarz zamiana zboża! Mam
dobrą praktykę Łaskawe zgło-
szenia proszę kierować Kurjer
Poznański zdzw 80 095

Urzędnik gospodarczy
kawaler lat 29. 10 lat praktyki
z dobrymi świadectwami i refe-
rencjami poszukuje posady od
1. 1. 30 r. Zgłoszenia do Kurjera
zdzw 82 372

Pomocnik fryzjerski
biegły. meski początkujący z o-
ducacją poszukuje posady w ce-
lu wydoskonalenia się w dam-
skim od 1. 1. 1930. Oferty Ku-
rjer zdzw 82 887

Pierwszorędny
jazzbandista od 1. 1. 30. wolny.
Schikanowski. Grudziądz. ulica
Długa 14. zdzw 82 881

Panienska
z ukończoną szkołą wydziałową.
umiejąca pisać na maszynie zna-
jąca robótki poszukuje posady
do biura lub do dzieci. Oferty
Kurjer zdzw 82 880

Poszukuje
miejscu uczeń obuwiczy. rok
praktyki celem dokończenia na-
uki Antoni Krokowiak. poczta
Błowiec Mały. pow. Śrem.
zdzw 82 926

Szukam
posady pokojowej od 1-go. Ofer-
ty Kurjer zdzw 82 485

Pomocnik fryzjerski
i ondulator damsko-męski poszukuje stałej posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 83 306

Ogrodnik
kawaler, lat 24, egzaminowany z dobrymi świadectwami, poszukuje posady od 1. 1. 30 lub później. Zgłoszenia Chlebowski. Poznań, Strona 23. zdw 83 307

Kurs
fryzjerski bezpłatnie. Wskaże Kurjer zdw 83 333

Buchalter - bilansista
poszukuje zaraz posady, biegły w polsk. i niem., przeprowadza rewizje ksiąg handlowych. Oferty Kurjer zdw 83 339

Dziewczyna
sumienna poszukuje posady od 1. 1. 1930. Dobre długoletnie świadectwa. Zgłoszenia pod zdw 83 338

Szyje
pierwszorzędnie, szybko i tanio w domu i poza domem. Sw. Marcin 43. Time. zdw 83 371

Emeryt
wojskowy przyjmie posadę kielownika z kaucją 5 000 lub przyjmie bufet na własny rachunek. Oferty Kurjer zdw 83 359

Panna
lat 31, z lepszej rodziny, skromna, znająca wszelką pracę domową oraz szycie, szuka posady jako samodzielna, wytrzymująca lub do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 83 383

Szofer - ślusarz
sumienny, uczciwy i bezwarunkowo trzeźwy poszukuje posady na najchętniej na autobus lub ciezarówkę. Gwarancję mogę dostarczyć. Oferty do Kurjera zdw 83 172

Młodszy
czeladnik piekarski, który także pracuje przy piecu poszukuje posady 1. 1. 30 lub później. Oferty Kurjer zdw 83 411

Poszukuje
posady stangreta, (zonaty). Oferty Kurjer zdw 83 390

Były
powstaniec ochotnik, oficer W. P. uzdolniony, Wielkopolańczyk, lat 50, samotny, inteligentny, zdrowy, dobrej prezencji, rutynowany handlowiec, branży skór, obeznany wszechstronnie kierownictwem mechanicznej fabryki obuwia, dzielny kroyu cholewek, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 83 388

Rutynowany
wyższy urzędnik samorządowy handlowiec, lat 30, biegły w jezykach polskim i niemieckim, poszukuje kierowniczego stanowiska w przedsiębiorstwie lub handlu zaraz lub też 1. 1. 30 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 82 461

Książkowy
z długoletnią praktyką piszący na maszynie, poszukuje posady od Nowego Roku za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 83 176

Pomocnik
młodszy z branży kolonialnej poszukuje od 1. 1. 1930 posady około lica obojetna. Oferty Kurjer zdw 83 175

Tanio
wykonuje garderobę damską — dziecięcą. Kwiatowa 13. III. prawo. zdw 83 173

Panna
znająca obsługę poszukuje posady bufetowej od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 83 210

Panna
z dobrego domu poszukuje posady do dzieci od 1 stycznia, chętnie na majątek. Oferty Kurjer zdw 83 209

Krawcowa
poszukuje posady do pomocy krawcowi. Oferty Kurjer zdw 83 197

Dziewczyna
uczciwa, czysta, pracowita, z gotowaniem, dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. 1930. Oferty Kurjer zdw 83 218

Gospodyni
kucharka z bardzo dobrymi świadectwami, dobiegłym gotowaniem, pieczeniem ciast poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 184

Osoba
inteligentna na wskroś sumienna, znająca się na gospodarstwie wiejskim i wiejskim, poszukuje samodzielnej posady, najchętniej do samotnej osoby od 1. 1. 30. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 83 124

Kucharka
dobrze polecona, która gotowała na dużych przyjęciach, przyjmie gotowanie w restauracji lub prywatnie. Oferty Kurjer zdw 83 158

Podróżujący
win krajowych, zaprowadzona klientela w Poznaniu i okolicy, kilkoletnia praktyka, młody, rzutki, dobry organizator poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer jw 3146

Emerytowany
kapitan poszukuje odpowiedniego zajęcia, jako administrator, lub nadzorca majątku lub nieruchomości. Oferty uprasza do Kurjera Pozn. pod zdw 83 410

Gospodyni
poszukuje posady od 1. 1. 1930, zna dobrą kuchnię, zaprawy, hodowlę drobiu. Zgłoszenia uprasza Kurjer zdw 83 171

Małopolanka
poleca się w dom jako przychodnia na cały dzień do wszystkiego specjalność kuchnia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 83 170

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 83 130

Dziewczyna
szuka posady zaraz lub pierwszego do wszystkiego z samodzielnym gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 83 208

28 WOLNE MIEJSCA

Pomocnik
fryzjerski nie niżej 20 lat zaraz potrzebny. W. Schoene. Górna Wilda 25. zdw 83 337

Służąca
z dobrymi świadectwami, potrzebna zaraz. Popowski, Cukiernia, Marsz. Foch 155. zdw 83 433

Fryzjerski
pomocnik zaraz potrzebny. Kanałowa 3. zdw 83 377

Zastępcy losowi
Płacimy wam przeszło 3 raty droższe, niż u konkurencji. Ze względu na nowość dotychczas nieznaną, zapewniłone kolosalne zyski! Początkujących pouczamy. Oferty składać: Lwów Skrzytka Pocztowa 165. nw 6069

Służąca
do wszelkiej pracy z samodzielnym gotowaniem, dobrze polecona miesięcznie 50 zł, potrzebna zaraz. Wilkońska, Dąbrowskiego 15. Zgłoszenia 3—5. zdw 83 397

Dziewczyny
możliwie wiejskiej z gotowaniem do 3 osób poszukuje od 1 stycznia Heilowa, Krotoszyń, Rynek 1. nw 6125

Wytwornym gustem
doborowym gatunkiem
niskimi cenami
wyróżniają się

bizuteria brylantowa

wyroby z srebra i złota
plater, zegary i zegarki

firmy
W. SZULC w POZNANIU

plac Wolności 5

odznaczona na P. W. K. najwyższą nagrodą
wielkim złotym medalem.

Firma istnieje od roku 1873.

Pw 7 992-51.44

Panienska
umiejąca pisać na maszynie, z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady od 1. 1. 1930. Łaskawe oferty Kurjer zdw 83 163

Stenotypistka
biegła, znająca stenografię polską i niemiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 83 149

Pomocnik
gastronomiczny, znający biegle język francuski, niemiecki i polski szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 83 146

Szofer
kawaler z dobrymi świadectwami, trzeźwy, pracowity, sumienny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 83 140

Panienska
inteligentna przystojna poszukuje posady do cukierni lub piekarni ewent. z kaucją. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 83 179

Dziewczyna
starsza do wszystkiego z gotowaniem, szuka posady zaraz lub 1. Oferty Kurjer zdw 83 178

Poszukuje
posady, woźnego, inkasenta lub innej posady biurowej z kaucją. Okolica obojetna. Kurjer zdw 83 717

Osoba
młodsza z dobrem gotowaniem lub bez poszukuje posługi chętnie Łazarz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 83 144

Szofer - służący
kawaler lat 27, trzeźwy, pracowity z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 83 142

Posadę
początkującą niemieckiej stenografki szuka biegła stenotypistka. Oferty Kurjer zdw 83 242

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem do 3 osób bez spania potrzebna od Nowego Roku. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 83 366

Dziewczyna
do prac domowych 1 1/2 godz. po południu, miesięcznie zł 12.— 27 Grudnia 16. III. lewo. rw 80 87

Służąca
do wszystkiego z samodzielnym, dobiegłym gotowaniem potrzebna od 1 stycznia. Zgłoszenia Skład cygar, ul. Pocztowa 30. zdw 83 160

Młodszy
pomocnik fryzjerski może się zgłosić B. Wysok Luboń. zdw 83 095

BURZĘ SMIECHU rozpetal
BUSTER KEATON

w arcywesołej Superkomedji p. t.
SPORTOWIEC z MIŁOŚCI
Kino COLOSSEUM, św. Marcin 65.

Służąca
do wszelkiej pracy domowych z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. Niegolewskich 14. III. prawo. zdw 83 253

Podróżujących
kaucja 300 branza kolonialno-de likatesowa Poznań, prowincja, pensja, prowizja. Zgłoszenia. — Reprezentacja firm, Skarbowa 18, parter, prawo, godz. 6—8 wieczór. zdw 83 292

Ekspedjentka
z branży żywnościowej, dzielna, sumienna (ewtl. z kaucją) potrzebna zaraz na samodzielne stanowisko. Zgłoszenia osobiste 2—3 po poł. Wawrzyniaka 14. parter. zdw 82 360

Inteligentna panna
do bufetu i obsługi gości w kasynie potrzebna. Kaucja wymagana, oraz dobra kucharka znająca kuchnię warszawską. Zgłoszenia 10—12 i 18—20. Polna 3. III. Grunwald. zdw 83 422

Służąca
do wszystkiego z samodzielnym, dobiegłym gotowaniem potrzebna od 1 stycznia. Zgłoszenia Skład cygar, ul. Pocztowa 30. zdw 83 160

Młodszy
pomocnik fryzjerski może się zgłosić B. Wysok Luboń. zdw 83 095

Bona - freblanka
kochająca dzieci, dobrze polecona potrzebna do dwóch chłopców 7 i 5 lat od 1 stycznia 30 r. Kozłowska, Dulsk. p. Pieranie, pow. Inowrocław. zdw 82 343

Pomocnik
żelazniak z dobrymi referencjami zna książkowość, pisanie na maszynie, język niemiecki, z ładnym charakterem pisma szuka posady ewent. do biura. Zgłoszenia łask. Kurjer Poznański pod zdw 83 185

Poszukuje
— Wileczanka, Przemysła 1. zdw 83 400

Kino „ODEON“, wyświetla dziś i dni następne

z RAJU BOLSZEWICKIEGO
(męczeństwo miłości). Dramat Polki-matki i Polki-kochanki.
W roli głównej: **OLGA CZECHOWA**. Następny program „Wolga Wolga“. W niedzielę i święta początek o godz. 3-jej. zdw 2 768

Robotnica
potrzebna. Wytwórnia łózek metalowych, Półwiejska 22. zdw 83 398

Sila biurowa
do prowadzenia książkowości, pisanie na maszynie, ładnym charakterem pisma potrzebna natychmiast. Pismienne zgłoszenia z podaniem warunków skierować do firmy Polski Piec Komandorja. zdw 83 166

Fryzjerka
potrzebna. Kanta 6. zdw 82 913

Laborantka
potrzebna od 1. 1. 30 do Pracowni Analitycznej. Zgłoszenia Dr. Karłowicz. Poznań, ul. Ogrodowa 9. zdw 83 418

Służąca
specjalnie do chorego. Ogrodowa 13. III. lewo. zdw 83 358

Służąca
umiejąca dobrze gotować potrzebna. Matejki 45. III. lewo. zdw 83 394

Pokojuowa
uczciwa z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz lub 1 stycznia. Poznań, Cicha 17. willa. zdw 83 448

Woźnica
sumienny, pracowity z dobrymi świadectwami zaraz potrzebny. Szyperski, budowniczy, Słowackiego 10. zdw 83 429

Chłopak
lat 16, może się zgłosić. Zgłoszenia przed południem Piekarnia, Strzelecka 21. zdw 83 139

Uwaga
Panie i Panowie przy sprzedaży obligacji państwowych zarobić mogą 1.000—2.000 miesięcznie osobiste lub pismienne zgłoszenia do Generalnego Zastępcy Lud. Banku Spółd. Poznań, ul. Podgórna 7. zdw 83 121

Dziewczyna
młodsza akuratna do prac domowych przed południem, Wrocławska 19. III. prawo zdw 83 117

Apteka
Sumińskiego w Krotoszyń — (Włkp.) poszukuje asystenta (tki) Oferty z warunkami i referencjami. dw 3623

Młodszy
pomocnik fryzjerski potrzebny. Wypych, Żegrze. zdw 83 205

50—75 złotych
zarabia zdolni agenci na nowopowstałym i pokupny artykuł. Aleje Marcinkowskiego 16. III. prawo. zdw 83 204

Służąca
z gotowaniem potrzebna do lekarza na prowincję od 1 Wyspińskiego 11. III. prawo zdw 83 237

Panienska
młodsza przyjme do składu towarów krótkich. Zgłoszenia od 20 godz. Łazarz Strusia 3. IV. Janowska. zdw 83 220

Potrzebna
dziewczyna lat 15—17 do dziecka i lekkiej pracy domowej, Wisłowa 73. II. prawo. zdw 83 229

ODONTO
WODA DO UST
PASTA DO ZĘBÓW
DO NABYCIA W APTEK. DROGERJACH I PERFUMERIIACH

Humor zagraniczny

— Mój zięć obchodzi się źle z moją córką.
— Żona jednak musi być posłuszną mężowi, nigdy go nie opuszczać, iść za nim wszędzie...
— To, to już jest niemożliwe... jej mąż jest kominia-
rzem. (Karikaturen Osio) S. F.

Przedpłata

na styczeń 1930 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie „Trajki“ i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

na styczeń 1930 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie „Trajki“ i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a strona do wydania wieczornego do godz. 10. w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a strona do wydania wieczornego do godz. 10. w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.